

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 7. LISTOPADA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 139

Intervju:
Zdenko Đaković

Peti Festival bunjevački pisama

Iz godine u godinu
sve bolji i bolji

TEMA BROJA: REZOLUCIJA EUROPSKOG PARLAMENTA O OBRANI MULTIETNIČNOSTI U VOJVODINI

kolpa-san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091
Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA: Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Dobre vijesti

Ovaj je tjedan počeo dobro i za Srbiju i Crnu Goru i za Hrvatsku. Prvoj su šefovi diplomacija Europske unije odobrili početak pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, a drugoj su otvoreni pristupni pregovori s Europskom unijom. Kod građana se ponovno budi nada i umjereni optimisti polako se vraćaju na svoje. Predstavnici režima i tu i tamo također imaju radi čega šepiriti se, što obilato i čine.

I, dok za SiCG nije bilo dvojbe, poglavito poslije posljednjeg boravka Carle the Horrible u Beogradu, noć s ponedjeljka na utorak za Hrvatsku je bila filmski dramatična. Ista ta Carla, koja je iz Beograda otputovala »zadovoljna«, u Zagrebu je sumnjičavo vrtjela glavom na pitanja o suradnji te države s Den Haagom. Javnost je u očekivanjima bila podijeljena, od onih koji su »znali« da će Carlino izvješće za Hrvatsku biti negativno, do onih koji su valjda više sebe nego druge hrabрили riječima kako će biti sve OK. No, doista i jest bilo sve OK. Carla je pokazala kako je, osim što je pravica, ipak i političarka, pa je u posljednjem momentu »pohvalila« Hrvatsku za isto ono za što ju je prethodno »optuživala« – za stupanj suradnje s Međunarodnim sudom u Haagu.

U zaplet tijekom odlučujuće noći upleo se i spor Velike Britanije i Austrije oko tretmana Turske, pri čemu je Hrvatska sasvim dobro odigrala ulogu austrijskog jockera i na kraju profitirala.

U svakom slučaju, i za jednu i za drugu zemlju (SiCG i Hrvatsku) odluke ministara vanjskih poslova zemalja EU od ogromne su važnosti. Raspoloženje javnog mnijenja prema eurointegracijama uveliko je bilo na silaznoj putanji, prije svega zato što već dugo nije bilo nikakvih opipljivih rezultata na tom polju. Sasvim je sigurno da niti sada Srbija i Crna Gora i Hrvatska ne ispunjavaju u potpunosti ono što se od njih traži glede Haaga, jer nekoliko optuženih za ratne zločine i dalje je na slobodi, i ma gdje oni bili, njihovo se izručenje traži od njihovih matičnih zemalja. No, izgleda, kako je procjena europskih ministara bila da bi još jedna propuštena prilika, kad je već bila na dohvat ruke, teško oštetila upravo one snage u ove dvije zemlje koje nastoje pogurati na prijed.

U uvertiri ovih odista značajnih odluka na putu k Europskoj uniji hrvatski je premijer Ivo Sanader dao intervju beogradskom listu Danas, u kojemu je najavljen skori posjet Vojislava Koštunice Zagrebu. Ne ulazeći u širinu i ocjenu njegovih izjava, uočava se kako u intervjuu niti jednom riječju nije spomenuta hrvatska nacionalna manjina u Srbiji i Crnoj Gori. Možda se čak i može progutati da beogradskog novinara ta tema pretjerano ne tangira pa stoga i izostavlja to pitanje, ali je teško zamisliti srbijanskog premijera, bilo kojeg, da u intervjuu nekom zagrebačkom listu ne spomene Srbe u Hrvatskoj. Uvijek se nađe način

Z. P

Zna se cilj, zna se put, treba samo plivati!

Konferencija za tisak Saveza vojvođanskih Mađara

Tražimo zaštitu od države u kojoj živimo.....8-11

Vijeće ministara EU odobrilo nove pregovore sa SiCG, Turskom i Hrvatskom

Novi iskoraci i nove obveze.....12,13

Novi koraci u gospodarskoj suradnji Hrvatske i Srbije

Od srca-srca.....22,23

U Novom Sadu održana Druga europska konferencija dunavskih regija i gradova

Dunav, glavna europska prometnica.....24,25

Održana likovna kolonija u Bačkom Monoštoru

Svjedočanstva o postojanju i stvaralaštvu.....26,27

I. Smotra dječjih pjevača i zborova i V. Festival bunjevački pisama

U izboru najbolje pjesme složni i žiri i publika.....40- 47

ČETVRTAK, 29. 9.

Pripreme

Predsjednik Srbije Boris Tadić je poslije susreta s papom Benediktom XVI. u Vatikanu rekao kako se nada da će do posjeta pape SiCG doći što prije.

Poslije razgovora, Tadić je rekao kako se nada da će papa Benedikt XVI. u Srbiju doći što prije, odnosno čim budu ispunjeni svi uvjeti. Tadić je rekao kako svi skupa rade na ispunjavanju svih uvjeta i napomenuo kako za papin posjet moraju se obaviti razgovori i na vjerskoj i na državnoj razini.

Rokovi

Carla del Ponte je izjavila kako očekuje da će se general Ratko Mladić do desete godišnjice Dejtonskog sporazuma naći u Haagu.

»Mi smo veoma zadovoljni suradnjom s Beogradom, posebice činjenicom da je 16 bjegunaca prebačeno u Haag od listopada prošle godine. Imamo suradnju kada je u pitanju pristup dokumentima, pristup svjedocima, mnoga suđenja su u tijeku«, rekla je glavna tužiteljica Haškog suda poslije susreta s premijerom Vojislavom Koštunicom.

Ona je rekla kako je očekivala da će se Mladić do godišnjice Srebrenice, 11. srpnja, naći u Haagu, ali kako sada postoji novi rok, a to je godišnjica potpisivanja Daytonskog sporazuma u prosincu.

Optužbe

HDZ ne bježi od dijela odgovornosti za ono što se događalo u privatizaciji, nikada nije bježio, ali u HDZ-u više ne sjede ljudi koji su se navodno ogriješili, kazao je zastupnik HDZ-a Ivan Jarnjak. Time je odgovorio na oporbene optužbe kako je HDZ 1990-ih dozvolio privatizacijsku pljačku i bez posla ostavio 400 tisuća ljudi. Jarnjak je oporbi »vratilo lopaticu«, spočitnuvši joj kako dok je bila na vlasti nije iskoristila priliku, pa i obvezu Sabora da izmijeni zakon, kazni odgovorne i utvrdi podrijetlo novčanih transakcija. Da je Račanova vlada to učinila, neki bi već svirali klavir s druge strane brave, a ne bi se bahatili nezakonito stečenim sredstvima, ustvrdio je.

PETAK, 30. 9.

Revanšizam

Poslije saslušanja kod istražnog suca, lider DHSS-a Vladan Batić pušten je na slobodu, a postupak protiv njega je obustavljen.

»Poslije saslušanja kod istražnog suca, Vladan Batić je pušten na slobodu, s obzirom na to kako nije bilo osnova za dalje zadržavanje, premda nije bilo osnove ni za zadržavanje. Protiv njega nije podnesen zahtjev za provođenje istrage, ni za bilo koje drugo krivično djelo, tako da je postupak prema njemu obustavljen«, kazao je za B92 njegov odvjetnik Ante Bošković.

Antipersonalni

Milo Đukanović je izjavio kako Crna Gora neće predložiti svog kandidata za ministra obrane državne zajednice.

Đukanović je kazao kako, ako je to mjesto do sada pripadalo Srbiji, onda ona ima pravo mijenjati personalna rješenja, ali da će Crna Gora insistirati na cjelovitom rješenju koje podrazumijeva dogovor o odgovornosti Generalštaba Vojske SiCG zbog korištenja vojnih helikoptera u postavljajući crkve na Rumiji.

Rezolucija

Rezolucija Europskog parlamenta o stanju u Vojvodini, ponovno je pokrenula pitanje poštovanja ljudskih prava manjina.

Ta institucija Europske unije priopćava kako je duboko zabrinuta zbog učestalih kršenja ljudskih prava i odsustva zakona u Vojvodini i upozorava kako će Europska unija morati preispitati financijsku pomoć Državnoj Zajednici Srbija i Crna Gora, ako prava manjina ne budu poštovana. U rezoluciji je Beograd pozvan priznati kriminalnu prirodu takvih akata, uz inzistiranje na nužnosti hitne i efikasne akcije kako slični događaji ne bi ostali nekažnjeni i kako se ne bi ponavljali u budućnosti.

SUBOTA, 1. 10.

Natalitet

Od 1. listopada svaka obitelj iz Vojvodine koja dobije svoju prvu bebu, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć od 30 tisuća dinara.

Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine Bojan Pajtić je tim povodom rekao: »Upućujem javni poziv svim obiteljima u kojima se rodi prvo dijete, da se jave općinskim službama s izvodom iz matične knjige rođenih, osobnom iskaznicom i s žiro računom. Općina obavještava Pokrajinu, koja zatim izravno roditeljima uplaćuje pomoć.«

Pokrajinska skupština donijela je odluku podržati mlade bračne parove, ne bi li zaustavila »bijelu kugu« koja svake godine smanji broj stanovnika Vojvodine za oko 8 tisuća.

Nasilnici

Šibenska policija uhitila je trojicu punoljetnih mladića s područja Šibenika, koji su se 29. rujna u večernjim satima u alkoholiziranom stanju nasilnički ponašali u dvorištu pravoslavne Eparhije. Nakon završetka kriminalističke obrade mladići su tijekom dana privedeni u istražni centar Županijskog suda u Šibeniku, uz kaznenu prijavu zbog nasilničkog ponašanja i narušavanja nepovredivosti doma, a jedan od trojice bit će prijavljen i za kažnjivo djelo uništenja i oštećenja tuđe imovine.

NEDJELJA, 2. 10.

Prognoze

Znanstveni suradnik Instituta društvenih znanosti Vladimir Goati pretpostavlja kako će se do proljeća u Srbiji održati novi parlamentarni izbori.

»Ovaj ogoljeni 'dam-daš' princip ne može još dugo, tim prije što je postao vidljiv golim okom. Mislim kako su očekivanja pada Vlade do kraja godine opravdana«, izjavio je Goati za »Večenje novosti«. On je dodao kako će izuzetna asimetrija između stranaka na vlasti i njihove podrške u biračkom tijelu »uraditi svoje«.

»Nisam očekivao da se Demokratska stranka i radikali udruže, pa da sruše Vladu. Vjerujem kako će se ona urušiti iznutra«, kazao je Goati.

Depolitizirati

Šef Misije OEES-a u SiCG ocijenio je kako je u Srbiji načinjen pomak u reformi policije, ali kako je neophodno još raditi na tome.

Mauricio Massari smatra kako treba raditi na njenoj depolitizaciji, multietničkom karakteru, parlamentarnoj kontroli i sustavu odgovornosti. Massari je agenciji Beta naveo kako je daljnja depolitizacija neophodna jer se s promjenom vlasti mijenjaju srednji i visoki ešaloni u policiji, zbog čega nema kontinuiteta koji je važan kako bi se garantirao profesionalizam.

PONEDJELJAK, 3. 10.

Uspješno

Hrvatska je tijekom ovogodišnje turističke sezone s gotovo svih inozemnih tržišta zabilježila porast turističkih dolazaka i noćenja, a strani su turisti u osam mjeseci, prema podacima Hrvatske turističke zajednice

(HTZ), ostvarili osam posto više dolazaka nego lani i devet posto više noćenja.

Među stranim tržištima na kojima Hrvatska ove godine bilježi najdinamičnije stope rasta iz HTZ-a izdvajaju Francusku, Veliku Britaniju i skandinavske zemlje. Nešto manje poraste ostvarili su i turisti iz Belgije, Mađarske, Nizozemske, Rusije, SAD-a te Švicarske.

Iskorak

Šefovi diplomacija EU i službeno su odobrili početak pregovora sa Srbijom i Crnom Gorom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Odluka, priopćena na ministarskom sastanku u Luxembourg, donijeta je bez rasprave. Europska komisija može početi pregovore zato što je u SiCG došlo do »suštinskog napretka« u demokratskim, proeuropskim reformama, obrazloženje je ministara vanjskih poslova EU. Ova odluka predstavlja prvi ozbiljan korak na putu europskih integracija, a brzina napredovanja SiCG ovisi od brzine reformi.

UTORAK, 4. 10.

Pregovori

Vijeće ministara EU-a odlučilo je u Luxembourg da pristupni pregovori s Hrvatskom mogu početi. U tekstu zaključaka Vijeća EU-a pozdravlja se izvješće glavne haške tužiteljice Carle del Ponte Radnoj skupini EU-a, prema kojem Hrvatska sada u potpuno - sti surađuje s ICTY-jem, te jasna predanost hrvatskog premijera da će puna suradnja biti

održavana sve dok posljednji optuženik ne bude u Den Haagu i sve dok to traži ICTY.

Vijeće se složilo da nedostatak pune suradnje s ICTY-jem u bilo kojoj fazi može utjecati na općeniti napredak i može biti temelj za pokretanje mehanizma iz paragrafa 12 pregovaračkog okvira, stoji, među ostalim, u tekstu zaključaka Vijeća ministara. Paragraf 12 sadržava klauzulu koja regulira mogućnost suspendiranja pregovora u pojedinim slučajevima.

Poražavajuće

U Srbiji je registrirano 890.067 nezaposlenih, što je oko 27 posto radno sposobnog stanovništva. Ravnatelj Nacionalne službe za upošljavanje Radovan Ristanović izjavio je na Savjetovanju pravnika na Zlatiboru kako za jedno slobodno radno mjesto u Srbiji konkurira 21 nezaposlenik, priopćava Služba. Ristanović je naveo i kako je, prema anketi o radnoj snazi, stopa nezaposlenosti u Srbiji dvostruko viša od prosječne u Europskoj uniji, 18,5 posto, te da je nezaposleno 48 posto mladih.

SRIJEDA, 5. 10.

Godišnjica

Navršilo se pet godina od pada režima Slobodana Miloševića. Središnje demonstracije održane su na ovaj dan u Beogradu, gdje se okupilo više stotina tisuća ljudi iz cijele Srbije. DOS je pozvao na demonstracije zbog nepriznavanja rezultata izbora za predsjednika Jugoslavije, 24. rujna 2000. godine. Na tim izborima pobijedio je kandidat DOS-a, lider Demokratske stranke Srbije, Vojislav Koštunica, osvojivši skoro 2,5 milijuna glasova, a Slobodan Milošević, lider koalicije ljevice oko 1,8 milijuna. U demonstracijama su zapaljene zgrade Savezne skupštine i Radio-televizije Srbije.

ZEMLJA RAVNOPRAVNIH

U društvu koje svima pruža jednake šanse svatko ima pravo pribaviti helikopter. Kupovinom ili na drugi način. Svatko može podići dvorac, gdje god nađe zgodno mjesto. Svatko ima mogućnost postati povlašteni snabdjevač. Vojske, policije, bilo kog državnog tijela ili institucije. Uz malo volje, svatko može dobiti unosni posao. Nitko nije kriv što je nečiji pašanac, zemljak, drug iz djetinjstva, stranački kolega. Nije ni sramota ni grijeh radom steći pozlaćene slavine. Ili privatno pristanište. Kupiš po pet, prodaš po šest. Ako se može, uopće ne kupuješ, nego samo prodaješ desetostruko skuplje. Što prodaješ? Pa ono što se našlo. Kad dođeš do prvog milijuna, nitko ne pamti prvu prijevaru. Stekao si pravo narodu soliti pamet pričama o poštenju, danonoćnom radu i ljubavi prema njemu. Od njega se očekuje da strastveno uzvrat. I da čuva fiskalni račun za svaku paštetu. **Mihal Ramač**, Danas, 29. rujna

JEDINI PREOSTAO

Od petolistopadskih promjena od prije pet godina ostao je još samo Vojislav Koštunica na vlasti, a to je čovjek kojega smo mi kao truta iznijeli na terasu Skupštine i proglasili ga predsjednikom SRJ. **Vladan Batić**, odvjetnik, B92, 3. listopada

SUVREMENO PRAVOSUDE

To je suvremeno pravosuđe, pa ministar financija najavljuje uhićenja. **Žarko Korać**, B92, 30. rujna

SMS ZA RUČAK

Imam osjećaj da nas je (najava) ponavljanja sudskog procesa u Haagu) udaljio. Iako je Tihomir fizički tu, potpuno se usredotočio na proces. Čini mi se kako ne shvaća da se nalazi u svojoj obitelji, a ne u haškoj čeliji. Ne shvaća da ga mi ne možemo pustiti da 24 sata u danu, zatvoren u sobi, čita svoje spise zato jer ga volimo i želimo da bude s nama. Ne shvaća da ja želim biti uz njega i da me boli njegovo povlačenje i osamljivanje. Ne shvaća on mene, a ne shvaćam ni ja njega i zbog toga dolazi do svađa. Jedno sam mu vrijeme čak slala SMS u sobu u kojoj je proučavao papire da dođe u blagovaonicu na ručak. **Ratka Blaškić**, supruga Tihomira, Gloria, 30. rujna

OPASAN I KAD BRANI

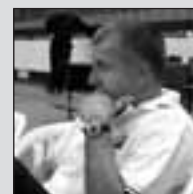
Šešelji je zajedničko i plansko zaokruživanje sve - srpskih zemalja otvoreno i javno ofirao kao nacionalni program, dajući mu točno ciljno određenje i pregnantno izlažući da u tom slučaju određene etničke skupine moraju biti uništene na sve moguće načine, ne birajući sredstva, pa bilo to, uživljavajući se do kraja, i »zardalom kašikom«.

Ta je ocjena sada potvrđena u Haškom sudu. Oni koji su stvarali Šešelja kao krvnika za druge, dobili su ga nazad kao isto takvog. **Milanka Šaponja Hadžić**, novinarka, podgorički Monitor, 30. rujna

PERSPEKTIVNI DEBAKL

Zvuči otrcano, ali je točno: nije sramota pasti, već ne ustati. Posebno, ako možeš. Padali smo i u prošlosti, preskakali medalje kada smo ih očekivali (Olimpijada u Münchenu 1972. na koju smo došli kao svjetski prvaci), bilo je i debakla (9. mjesto u Helsinkiju 1967., ali smo tada dobili pet igrača koji su samo tri godine kasnije postali svjetski prvaci). Bilo je i dužih kriza, poput sedmih mjesta u Francuskoj 1983. i Njemačkoj 1985, ali smo baš tih godina dobili jednog Dražena Petrovića. Kada je 1987. na EP-u u Atini Krešo Ćosić poveo Divca, Kukoča, Đorđevića i Rađu, nisu ga svi ni razumjeli, ni podržali. Iz tog ugla, možda ni ovaj novosadski debakl nije tako besperspektivan. **Vladimir Stanković**, novinar, Vreme, 29. rujna

VRATIO SE TARIK!

Shladnijim jesenskim danima u naše su se domove vratila naša televizijska božanstva i njihove emisije. Gledateljstvo se zacijelo najviše veseli povratku Tarika Filipovića. Mlad je pa se svi mladi osjećamo. Lijep je i na svakoga njegova ljepota prelazi. Odmjereno je koketan pa nas sve zavodi. Lijepo je odjeven pa nam je u njegovu odijelu svima ugodno. Kosu mu je uredno razbarušena pa smo i sami uredno razbarušeni. Povremeno pošaklje svoje sugovornike što i mi rado činimo. U pristojnosti pokadšto dođe do samog ruba prostote što nam se i samima događa. Ponekad ponešto zapjeva ili odglumi što i mi u životu poželimo a i učinimo. Na naše veselje on zavodi naše kćeri, a ni mi sredovječne žene ne bismo mu se otele. On raspolaže onim milijunom koji bi nam spasio život. On nam, koliko pravila dopuštaju, pomaže da ga se dokopamo i skupa s nama žali što to nismo uspjeli. Njega ne doživljavamo samo kao posrednika nego i kao posjednika znanja koje nam u kobnim trenucima nedostaje ili nam on trijumfalno potvrdi da ga imamo.

On je sve ono što bismo mi željeli biti kao muškarci ili sve ono što mi žene od muškaraca očekujemo. Vratio se Tarik, naša zabava i iluzija, u kojoj ćemo u ove mrzle dane topliti naše duše još više ih hladeći za svoje bližnje. **Milan Ivkošić**, Večernji list, 25. rujna

Dujizmi

- ✓ *Dugo ćemo još gubiti. Naše bogatstvo nema kraja;*
- ✓ *Da nije drugih, nama ništa ne bi bilo strano;*
- ✓ *Ako smo sirotinja, zašto nam svijet sve servira.*

Dujo Runje

Odnosi Hrvatske i Srbije i Crne Gore

Normalan proces približavanja

VICE: Moja je namjera da bezvizni režim ostane, da se produži. Ono što očekujemo jest da se u potpunosti voj-ska povuče sa srbijanske strane jer nema potrebe za tim prisustvom: danas nigdje u svijetu vojska ne čuva grani-ce nego policija. Kada sam bio u Beogradu uvjeren sam i od strane *Marovića* i *Košunice* da će policija umjesto vojske u potpunosti preuzeti kontrolu granica.

Drugi naš uvjet, mada je bolje reći opravdano očeki-vanje, jest da ne treba otvarati pitanje granice na Duna-vu. Smatram da dvije zemlje koje teže EU ne trebaju otvarati to pitanje nego konstatirati rješenje za koje se založila *Badenterova* komisija, a to je da SFRJ više ne postoji, nego da postoje države koja su formirane na grani-cama koje su vladale u vrijeme avnojske Jugoslavije.

NORMALIZACIJA ILI STAGNACIJA ODNOSA: Riječ je o normalnom procesu približavanja Srbije i Crne Gore i Hrvatske za koji bih ja želio da ide brže, ali nikako ga ne vidim kao stagnaci-ju odnosa. Ja bih to nazvao, možda, jednim mirnim stanjem u ko-jem se obje zemlje žele što bolje pripremiti za uzvratni posjet pre-mijera *Vojislava Košunice* Zagrebu. Nadam se da će do tog susre-ta u Zagrebu skoro doći i ne vidim nekih većih razloga da bi ak-tualne odnose nazvali stagnacijom.

Za vrijeme mog posjeta Beogradu lani, mi smo potpisali neko-liko iznimno važnih sporazuma za obje zemlje i nastaviti ćemo i dalje tu međusobnu suradnju. Smatram da treba završiti započeti posao i riješiti prije svega humanitarna pitanja, pitanje nestalih osoba, povrata ljudi, imovine i arhiva i svega što je na dnevnom redu.

TERET BLISKE PROŠLOSTI: Ima različitih pogleda na novi -ju povijest i ja ću reći otvoreno – mi smatramo, a to je i povijesna činjenica za nas, da je Hrvatska bila napadnuta, bila žrtva agresije i da se obranila i oslobodila zemlju, pobijedila u tom nametnu-tom ratu. I to je sve; sada je to iza nas, moramo se usmjeriti bu-dućnosti, smatramo da je budućnost puno važnija od velikih ras-prava o prošlosti.

OLUJA: Stojim i dalje iza onog što sam kazao u Kninu na pro-slavi desete obljetnice Oluje. Ja ću to ponoviti: Oluja je bila ve-ličanstvena vojna operacija u kojoj smo oslobodili središnje dije-love Hrvatske. Ono što se događalo poslije Oluje treba procesui-rati, to ne služi na čast ni onima koji su to napravili i treba se od toga ograditi i jasno odvojiti od same Oluje.

No, rat je iza nas. Mi smo potpisali Sporazum o normalizaciji odnosa još davne 1996. i treba nastaviti na tragu tog Sporazuma o normalizaciji odnosa. Nije lako sve riješiti – nakon Drugog svjet-skog rata Njemačkoj i Francuskoj trebalo 17 godina da dođu do sporazuma, a mi smo ga potpisali godinu dana nakon Oluje. Su-sjedi smo, upućeni smo jedni na druge i moramo rješavati otvore-na pitanja. Kamo sreće da rata i nije bilo, da smo se razdvojili mir-no, normalno kako su to učinili Česi i Slovaci. Ljudi su stradali, stradali su njihovi najbliži i treba riješiti ta otvorena pitanja, prije svega pitanja nestalih i povratka.

POVRATAK: Svatko ima pravo na povratak, to za mene više ni-je političko pitanje, a slično je i s pitanjem povrata imovine. Imo-vina je ustavna kategorija u Hrvatskoj i privatno je vlasništvo ne-upitno i ja posebno jamčim svakome da će dobiti svoje natrag. Da-kako, osobna je volja svakoga da odluči gdje će živjeti i nitko je ne smije nametati.

U ovim područjima, a to je moja generalna primjedba svima, previše se bavimo prošlošću. Evo, mi smo imali prosvjeda i bilo je velikog nezadovoljstva nakon što su ministar vanjskih poslova *SiGC Vuk Drašković* i njegova stranka proglasili *Dražu Mihailo-vića* antifašistom. Mi znamo kakve su zločine njegovi četnici to-kom rata činili ovdje i ti prosvjedi mogu biti razumljivi, međutim, ja smatram da su to teme koje nas sprječavaju da gledamo u bu-dućnost i gradimo suradnju koja se temelji na međusobnom uvažavanju, priznanju i poštivanju suverenih država, ljudskih i

Ivo Sanader

manjinskih prava u svakoj od naših zemalja i suradnji u pogledu europskih integracija. Jer, budućnost i Hrvatske i Srbije i Crne Gore je u europskim integracijama i uvje-ren sam da što prije bude Hrvatska prišla Europi i posta-la član Europske unije to će prije učiniti i Srbija.

CRNA GORA: Mislim da je situacija u Crnoj Gori re-laksiranija (nego u Srbiji) i u tom smislu s manje proble-ma i kompleksa se razgovara s Hrvatskom. Ja kao hrvat-ski premijer želim svako dobro i Srbiji i Crnoj Gori, želim da ljudi kojima je dosta politike naprosto bolje žive i idu prema Europskoj uniji. Smatram da je to cilj za koji se isplati provesti velike reforme, ali treba znati da nije ulazak u EU sam sebi cilj; cilj je da ljudi bolje žive,

da prihvate evropske standarde, pravila igre i da bolje žive.

EUROPSKA BUDUĆNOST: Očekujem da Europska unija do-nese pozitivnu odluku. Hrvatska praktički živi europske vrijedno -sti, treba nam još samo i ta formalna potvrda pripadanja EU. Kao što znate, u Hrvatskoj promičemo kulturu dijaloga, međusobne to-lerancije i poštivanja drugoga, a poštivanje drugoga znači poštiva-nje različitosti, što spada u temeljne demokratske principe koje u Hrvatskoj promičemo i ja i moja stranka i moja vlada. Hrvatska, uvjeren sam, živi te vrijednosti, a da bismo ostvarili i formalnu potvrdu toga, moramo početi pregovore.

Jedan od uvjeta je suradnja s Haagom i znamo da je problem što general *Gotovina* nije u Haagu, jer postoji optužnica protiv njega i on se mora odazvati. Važno je reći da s našeg stajališta to nije sa-mo pitanje Haaga, već i naše unutarnje pitanje – u hrvatskom za -konodavstvu postoji Ustavni zakon o suradnji s Haagom gdje se kaže da se svatko onaj tko je optužen, mora odazvati sudu. To je, dakle, pitanje pravne države.

STRAH OD UHIĆENJA GOTOVINE: Ne, mislim da ne postoi-nikakav strah, za nas je to isključivo pitanje pravne države i Vla-da će biti odlučna ma o kome se radi. Podsjetit ću vas da su u istom rangu bili i generali *Markač*, *Petković*, *Praljak*, *Ademi*, *No -rac* i svi su se oni odazvali Haškom sudu i pitam ja u čemu je raz-lika, zašto ne i Gotovina? Za nas nema razlike, postoji pravna država bez obzira na to o kome se radi. Nisam pozvan da dijelim savjete bilo kome, ali mislim da ista pravila vrijede i za Srbiju – pravna država iznad svega.

Izvan sumnje je da generali *Mladić* i *Gotovina* spadaju u prošlost koja se mora riješiti zbog budućnosti. Europska unija, ko-joj obje zemlje streme, briše granice, prije svega kada je ekono-mija u pitanju. Hrvatska i Srbija i Crna Gora, kao prvi susjedi, upućene su jedna na drugu.

KULTURA, SPORT: Za sada je nažalost suprotan slučaj, ali ako budemo skupa mudro i postupno radili na tome, sportski tereni će prestati biti mjesta gdje se iskaljuje mržnja. Sport u osnovi zbliža-va, a ne udaljava ljude jedne od drugih.

Moram istaknuti da suštinski problem nema veze s nacionalnom netrpeljivošću – i u Hrvatskoj su, nažalost, sportski tereni često pozornica divljanja i huliganstva i s time se moramo nositi.

HDZ – DSS: Možda se u Srbiji malo zna o tome, pa je dobra pri-goda da to kažem: kada su me iz centrale Europske pučke stran-ke, kako mi zovemo tu najjaču asocijaciju političkih stranaka u Europi, pitali što mislim o ulasku Koštuničinog DSS-a i *Labuso -ve* stranke u Asocijaciju, rekao sam da mislim da je to dobro i bio sam apsolutno za. I to se pokazalo jako dobrim, jer ti sastanci na kojima se srećemo daju nam priliku da razgovaramo u miru bez pritisaka.

Suradnja srodnih političkih stranaka u Europi je jako dobra i držim da će to pridonijeti i užem rješavanju problema između Sr-bije i Hrvatske, ali i bržem putu obje naše zemlje ka Europskoj uniji.

Intervju s hrvatskim premijerom Ivom Sanaderom
objavljen je u beogradskom Danasu 30. rujna

Konferencija za tisak Saveza vojvođanskih Mađara

Tražimo zaštitu od države u kojoj živimo

Zoltán Dévavári: »Atrociteti nisu direktno naloženi iz Beograda niti srpska Vlada ima ikakve veze s time ali policija i sudstvo ne reagiraju adekvatno i ne žele davati konkretne informacije o tim slučajevima«* **József Kasza:** »U našoj zemlji zamjenjuju se teze. Osuđuje se onaj ili oni koji ove probleme iznose na vidjelo dok država ne poduzima ništa u otklanjanju uzroka ove situacije«*

Piše: Jasminka Dulić

Nakon otvorene sjednice parlamentarne komisije Republike Mađarske, održane 29. rujna, na kojoj su predstavnici Saveza vojvođanskih Mađara iznijeli svoje viđenje incidenata u Vojvodini, usmjerenih protiv pripadnika mađarske nacionalne manjine, čelnici ove stranke su u Subotici održali konferenciju za novinare.

Istoga dana brojni srbijanski političari reagirali su na Rezoluciju o obrani multietničnosti u Vojvodini, koja je usvojena dan prije na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Strazbourghu, u kojoj se ističe »duboka zabrinutost zbog ponovnih slučajeva kršenja ljudskih prava u Vojvodini« i pozivaju vlasti SiCG na hitnu reakciju. Viđenja čelnika najutjecajnije mađarske

stranke incidenata u Vojvodini i s druge strane reagiranje većine srbijanskih političara pokazuje značajno neslaganje oko prirode i ozbiljnosti kako samih incidenata tako i pravodobnog i adekvatnog reagiranja ovlaštenih državnih institucija i društva u cjelini na konfliktne situacije u kojima su sudionici pripadnici različitih nacionalnih zajednica.

Službeni posjet predsjednika Srbije Republici Mađarskoj

Kazniti krivce etnički motiviranog nasilja

Boris Tadić: Tražimo zastupljenost srpske manjine u mađarskom parlamentu

Predsjednik Srbije **Boris Tadić** tijekom službenog posjeta Mađarskoj razgovarao je u Budimpešti s mađarskim predsjednikom **Lászlom Solyomom** o procesu europskih integracija, ekonomskoj suradnji dviju zemalja i pitanju prava manjina. Solyom je istaknuo kako će Mađarska »pružiti svu potrebnu pomoć u procesu europskih integracija« ali je i izrazio zabrinutost incidentima u Vojvodini. Prema njegovom mišljenju Vlada Srbije mora izvršiti pritisak na lokalne vlasti kako bi počinitelji etnički motiviranih incidenata bili što prije otkriveni, uhapšeni i kažnjeni, dok je Tadić izrazio nadu da će srpska manjina u Mađarskoj dobiti mogućnost da bude zastupljena u mađarskom parlamentu.

Tadić je istaknuo kako će Srbija učiniti sve kako bi kaznila krivce etnički motiviranog nasilja. Tadić je kazao kako i srpska manjina na Kosovu i Metohiji treba dobiti ista prava kao i mađarska manjina u Vojvodini s čime se suglasio i mađarski predsjednik. Predsjednik Tadić razgovarao je i s mađarskim premijerom **Ferencom Gyurcsányem** o bilateralnoj ekonomskoj suradnji, stabilnosti u regiji, uzajamnim investicijama u gospodarstvo, Kosovu i Metohiji i stanju zaštićenosti nacionalnih manjina.

Tadić je ocijenio kako postoji veliki potencijal u razvoju odnosa dviju zemalja, a govoreći o zaštiti nacionalnih manjina, istaknuo je kako u toj domeni ima određenih problema, ali da ti problemi nisu baš onakvi kakvim ih javnost opaža.

Tijekom posjeta Tadić je razgovarao i s predsjednicom mađarskog parlamenta **Katalin Szilly**, gradonačelnikom Sent Andreje **Gáborom Ivančičem** te episkopom budimskim vladikom **Lukijanom**.

Ponudena pomoć, ali i izražena zabrinutost:
László Solyom i Boris Tadić u Budimpešti

Nenad Čanak, predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju Skupštine Vojvodine

Vlasti u Srbiji su krive za donošenje Rezolucije

Lider Lige socijaldemokrata Vojvodine i predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju Skupštine Vojvodine Nenad Čanak ocijenio je kako je Rezolucija Europskog parlamenta o Vojvodini još jedan dokaz da Srbiji što prije treba novi ustav, koji bi Vojvodini vratio punu autonomiju »koja je uvijek bila brana nacionalsocijalističkim idejama«. On je vlasti u Srbiji optužio da su krive za donošenje Rezolucije, jer su »sporo i nedržavnički reagirale«.

»Zbog takvog ponašanja ponovno dolazimo u opasnost da se nastavi proces vanjskog uređenja unutrašnjih odnosa u Srbiji«, ocijenio je Čanak, te je dodao je kako je krajnje vrijeme da vlasti u Srbiji shvate da »Vojvodina nije Kosovo«, već je dio Srbije, koji ima pravo na vlastiti razvoj.

KONRETNI KORACI: Član predsjedništva SVM-a *Zoltán Dévavári* je predstavnicima medija predočio segmente svojega izlaganja pred parlamentarnom komisijom Republike Mađarske te je kazao kako je »zadovoljan što je mađarska vlada konačno poduzela konkretne korake što se tiče atrociteta u Vojvodini«, ali je izrazio čuđenje što se predstavnici srbijansko-crnogorske diplomacije u Mađarskoj nisu pojavili na tom sastanku kako bi čuli njihovo izlaganje.

Stav je SVM-a, kazao je Dévavári, kako atrociteti nisu direktno naloženi iz Beogra - da niti srbijanska Vlada ima ikakve veze s

Ne možemo prešutjeti ove incidente koji se svakodnevno pojavljuju i koji se ne bi mogli pojaviti da ovo društvo poduzima određene mjere protiv počinitelja: József Kasza

time, ali da »policija i sudstvo ne reagiraju adekvatno i ne žele davati konkretne informacije o tim slučajevima«. Dévavári se osvrnuo i na izvještavanje medija te je kazao kako bi mediji u Srbiji trebali isto tako prikazati sve one slučajeve koji su se desili, odnosno koji se dešavaju u Vojvodini, kao što prikazuju sve slučajeve kada se nešto dešava na Kosovu sa srpskom manjinom. Prema njegovim riječima, korektno i redovito medijsko izvještavanje o svim incidentima u Vojvodini je važno kako bi javnost u Srbiji bila obaviještena o tome što se u stvari dešava u Vojvodini i kako ne bi stekla viđenje prema kojem SVM ili mađarske stranke napadaju bez konkretnih povoda.

Inače, povod za sjednicu parlamentarne komisije i izlaganje predstavnika ove

stranke je bilo ubojstvo u Kanjiži, koje također, prema Dévaváriu, nije bilo praćeno u središnjim medijima na korektan način te tako srpska javnost nije mogla saznati ništa u vezi tog slučaja. Na kraju Dévavári je istaknuo kako SVM podržava program tolerancije srbijanske i mađarske vlade (koji provodi pokrajinska vlada) ali i kako smatraju da bi on imao adekvatan značaj tek tada kad bi u te programe bili uključeni oni đaci koji pokazuju određene devijacije u ponašanju.

ZAMJENA TEZA: Predsjednik SVM-a *József Kasza* iznio je kako je sjednica mađarske parlamentarne komisije bila sazvana zbog sve učestalijih incidenata u posljednjih mjesec dana, konkretno povodom nasrtaja na učenike u školama i zbog tolerancije takvih nasrtaja. Između ostalog,

Bojan Kostreš, predsjednik Skupštine Vojvodine

Toleriranje ekstremističke politike?

Predsjednik Skupštine Vojvodine *Bojan Kostreš* ocijenio je kako je Rezolucija Europskog parlamenta još jedna potvrda da se Vojvodini mora vratiti puna autonomija, kao i opomena vlastima u Srbiji da nisu uradile dovoljno na zaštiti manjinskih prava.

»Jasan je i razumljiv zahtjev da se Vojvodini vrati autonomija, jer u vrijeme pune autonomije Vojvodine, prije 1990. godine, nisu postojale međunacionalne tenzije, a i ukoliko su se i razvijale, vrlo su efikasno suzbijane i razrješavane«, rekao je Kostreš. On je ocijenio kako je Rezolucija Europskog parlamenta jasna poruka da novo pogoršanje međunacionalnih odnosa u Vojvodini neće biti tolerirano te je zato neophodno da republička vlada surađuje s pokrajinskom, koja može puno doprinijeti da se stanje popravi.

»Poruka Europskog parlamenta je jasna: Vojvodina mora biti očuvana kao multinacionalna, multikonfesionalna, multikulturalna i multilingvalna sredina s jedne strane. S druge strane, Europski parlament je poslao i jasnu poruku kako je Vojvodina spremna i sposobna uraditi to i sama, samo joj treba vratiti autonomiju«, kazao je Kostreš.

On je poručio premijeru Srbije *Vojislavu Koštunici* da se, u svjetlu rezolucije Europskog parlamenta, zapita treba li njegova Demokratska stranka Srbije surađivati u vojvođanskim općinama s ekstremnim nacionalistima, poput Srpske radikalne stranke. »Podsjećam Koštunicu da je lider SRS-a *Vojislav Šešelj* pred Haškim sudom optužen između ostalog i zbog toga što je organizirao protjerivanje građana Vojvodine hrvatske nacionalnosti iz Srijema«, naveo je Kostreš, te se zapitao da li to Koštunica i Vlada Srbije »šalju signal da toleriraju ekstremističku politiku«.

Kostreš je ocijenio kako se SRS, kao ekstremna politička struja, mora izolirati u političkom životu Vojvodine, a da se sve ostale demokratske snage trebaju objediniti u pravcu očuvanja interesa Vojvodine i Srbije.

Rezolucija Europskog parlamenta o obrani multietničnosti u Vojvodini

Samo dva glasa protiv

Europski parlament usvojio je 29. rujna rezoluciju o Vojvodini u kojoj se izražava duboka zabrinutost zbog ponovljenih slučajeva kršenja ljudskih prava u toj pokrajini i pozivaju vlasti Srbije i Srbije i Crne Gore na hitnu akciju kako bi se to spriječilo te se predlaže slanje promatrača EU u pokrajinu. Vlasti Srbije i SiCG pozivaju se također da ponovno uspostave autonomiju Vojvodine, kakva je bila prije 1990. godine.

Rezolucija je usvojena na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Strazbourghu, s 88 glasova »za« i dva »protiv«.

Europski parlament u Bruxellesu

Uz ocjenu kako se u Vojvodini i dalje bilježe slučajevi kršenja ljudskih i manjinskih prava, u rezoluciji se navodi da lokalne i središnje vlasti Srbije nisu uspjele unaprijediti poštivanje tih prava, niti privesti pravdi počinitelje. Dodaje se kako su se prošlogodišnja rezolucija Europskog parlamenta o Vojvodini i posjet parlamentarnog izaslanstva pozitivno odrazili na situaciju u Vojvodini, ali da nije ostvaren stvarni napredak u sprječavanju pogoršavanja položaja nacionalnih i etničkih manjina u Vojvodini.

Vlastima Srbije se zamjera što, usprkos obećanju, nisu formirani komiteti koji bi se bavili pojedinačnim etnički motiviranim incidentima i etničkim odnosima uopće, te se podsjeća kako je puno poštovanje konvencija o ljudskim pravima međunarodna obveza SiCG i preduvjet za daljnji napredak ka integraciji u Europsku uniju.

U dokumentu nazvanom Rezolucija o obrani multietničnosti u Vojvodini izražava se »duboka zabrinutost zbog ponovljenih slučajeva kršenja ljudskih prava i nedostatka zakona i reda« u pokrajini. Vlasti Srbije i SiCG

pozivaju se da akte nasilja priznaju kao kriminalna djela kojima se krše važeći zakoni, uz isticanje važnosti da se odmah poduzme efikasna akcija kako slična djela ne bi ostala nekažnjena i kako se ne bi ponavljala u budućnosti. Europski parlament, dodaje se, treba nastaviti pratiti situaciju u Vojvodini, posebno vezano za sadržaj i principe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju uz redovne konzultacije s Europskom komisijom i Vijećem EU, a podržana je inicijativa Međuparlamentarne delegacije za odnose sa zemljama jugoistočne Europe da se održi javna debata o položaju manjina i političkoj situaciji u Vojvodini.

U dokumentu se, također, potvrđuje spremnost da se iskoriste proračunska ovlaštenja i kao pomoć, ali i kao vid pritiska na Srbiju i Crnu Goru kako bi se potaklo poštovanje suštinskih ljudskih prava i sloboda, uključujući i prava manjina.

Europski parlament poziva vlasti Srbije i SiCG da ponovno uspostave autonomiju kakvu je Vojvodina uživala do 1990. i da vrate stvarna ovlaštenja vojvođanskom parlamentu u oblasti obrazovanja i medija, kao i da mu omoguće da razvije odgovarajuću politiku u toj multietničkoj pokrajini.

Parlament EU podsjeća vlade Srbije i SiCG kako su principi slobode, demokracije, poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, ključni elementi Procesa stabilizacije i pridruživanja i vladavina zakona preduvjeti od kojih ovisi hoće li Europski parlament prihvatiti zaključivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa SiCG, kao i svako buduće partnerstvo SiCG s EU.

Kasza je naveo slučaj djeteta koje je u jednoj subotičkoj osnovnoj školi istučeno i prisiljavano trčati u krug u dvorištu i »skakutati kao žaba«, a zatim i okrutno ubojstvo u Kanjiži gdje je »onaj tko je bio za-

dužen za red tražio od gosta da napusti lokal jer je 'fajront', kada je izišao za njim dobio nekoliko metaka u tijelo nakon čega je 'ovjeren' pucnjem u glavu«, kazao je Kasza.

Kasza je istaknuo kako mu je veoma žao što ponovno dolazi do ovih napetosti i da se ponovno ovakvi slučajevi pojavljuju kako u Parlamentu Republike Mađarske tako

Željko Tomić, član Odbora za međunacionalne odnose Skupštine Srbije

Nekorektna i netočna rezolucija

Član Odbora za međunacionalne odnose Skupštine Srbije Željko Tomić najavio je 1. listopada da će zatražiti hitnu sjednicu tog odbora, povodom rezolucije Europskog parlamenta o Vojvodini. Tomić je »Građanskom listu« rekao kako će hitnu sjednicu zatražiti jer je Rezolucija »nekorektna i netočna, bez pravog uvida u stanje međunacionalnih odnosa u Vojvodini. Spominje se odsustvo zakona. Moram podsjetiti na to da imamo savezni Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina. Također, na saveznoj razini je donesena i Povelja o ljudskim i manjinskim pravima. Taj zakon i ta povelja dobili su najveću moguću ocjenu od Vijeća Europe kao i od Europskog parlamenta«, rekao je Tomić.

Prema njegovoj ocjeni, Rezolucija se mora dovesti u vezu s predsjednikom SVM-a, koji je bio potpredsjednik Vlade i republikanski zastupnik u prošlom mandatu, koji ovakvim djelovanjem ne pridonosi smirivanju strasti, već ih raspiruje.

Gordana Čomić, predsjednica Odbora za međunarodnu suradnju Skupštine Srbije

Incidenti se mogu ali i ne moraju tumačiti kao međunacionalni

Predsjednica Odbora za međunarodnu suradnju Skupštine Srbije Gordana Čomić kazala je za Radio Slobodna Europa kako je »Narodna skupština Republike Srbije sudjelovala u razgovorima s monitoring misijama Europskog parlamenta prošle godine, s komisijom koju je vodila Doris Pack, sve sa željom i namjerom da dokažemo kako u Srbiji nema nikakve druge strategije osim demokratske primjene standarda, a da o brzini kojom rješavamo eventualne nasilne incidente koji se mogu tumačiti a ne moraju kao međunacionalni incidenti, možemo govoriti kada govorimo generalno o kontroli izvršnih dijelova vlasti i o tome će u Skupštini, naravno, biti riječi. Srbija kao društvo ima problem zbog poratnog osjećanja u društvu i zbog svojevrstne kulture nasilja koja postoji i to je problem koji će rješavati i ova vlada i svaka druga vlada i skupština koja dođe dok ne uspostavimo zaista socijalno prihvatljivo ponašanje.«

Josip Z. Pekanović, predsjednik HNV-a, o svom odlasku u Bruxelles

Govorit ću o problemima koje imamo

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Z. Pekanović potvrdio je kako je od Doris Pack dobio poziv da posjeti Europski parlament 13. listopada gdje će podnijeti ekspozice o stanju nacionalnih manjina u Vojvodini s posebnim osvrtom na hrvatsku nacionalnu manjinu.

»Pripremam izvješće u kojem ću se osvrnuti na nekoliko godina unazad i iznijeti koje smo probleme imali kao nacionalna zajednica, kao i pojedine konkretne slučajeve ekscesa spram hrvatske zajednice u posljednje vrijeme kao što su prijetnje, devastiranja groblja, poruke mržnje kao i prijetnje kroz podizanje tužbi. Posebno ćemo istaknuti nedovoljno angažiranje policije spram tih slučajeva gdje imamo jako mali broj otkrivenih i procesuiranih slučajeva. Osvrnut ćemo se i na procedure oko pozitivne diskriminacije u svezi pisanja novog Ustava i garantiranja prava i zastupljenosti manjina u državnim tijelima počevši od policije pa nadalje«, kazao je Pekanović za »Hrvatsku riječ«.

i u Europskom parlamentu i u tijelima Europske unije, poglavito zato što Mađari u Vojvodini, SVM i on osobno, apsolutno smatraju potrebnim početak pregovora i početak integracije Srbije u EU.

»SVM-u nije cilj dizanje tenzije, nije cilj onemogućavanje pregovora. Nasuprot tome, mi jedino rješenje za Srbiju vidimo u EU ali u našoj se zemlji zamjenjuju teze. Osuđuje se onaj ili oni koji ove probleme iznose na vidjelo dok država ne poduzima ništa u otklanjanju uzroka ove situacije«, kazao je Kasza, te je posebno istaknuo ne-reagirane na pojave vandalizma u školama. »Nikako ne možemo niti sebi niti drugima objasniti kako se vandalizam skupine djece, jer ne smatram da je sva omladina takva, ne može obuzdati, da se ne može u jednoj školi toliko održavati red da za vrijeme nastave netko ne gurne vrata nogom i kaže »... vam mađarsku mater«, ili da na hodnicima dolazi do obračuna s učenicima. Postavljam pitanje, tko je odgovoran za red u toj školi, zašto je taj direktor još na čelu škole, zašto razredne starješine nisu prijavili tko je to uradio i što je ovo društvo uradilo na tome da se to spriječi«.

TKO ĆE BITI KRIV?: »Nije mi drago što Europski parlament mora ovako reagirati«, istaknuo je Kasza. »Ali, ne mogu reći da je za to Europski parlament kriv, nego je krivo ovo društvo koje ne rješava više od dvije godine ove nagomilane probleme i pokraj obećanja najistaknutijih ličnosti u ovoj zemlji. Onda ćemo se čuditi što pregovori ne idu tokovima i dinamikom kako bi to trebalo i bilo normalno, ili što će doći do određenih reperkusija u materijalnom smislu protiv Srbije. Niti meni niti SVM-u niti jednom Mađaru u ovoj zemlji neće bi -

ti drago ako ponovno dođe do obustave određenih finansijskih pomoći jer to otežava i naš život u ovoj sredini. Međutim, mi ne možemo prešutjeti ove incidente koji se svakodnevno pojavljuju i koji se ne bi mogli pojaviti da ovo društvo poduzima određene mjere protiv počinitelja«, istaknuo je Kasza te je dodao kako se s pravom može postaviti pitanje kako očekuje da za ove slučajeve društvo poduzima mjere kada ne poduzima niti za druge. »Čitavom je svijetu smiješno da mi godinama ne znamo gdje je Mladić i gdje je Karadžić, u državi u kojoj postoji izuzetno jaka policijska snaga i izuzetno jaka informativna služba, i to dvostruka, i policijska i vojna. Mi se pravimo blesavi da ne znamo gdje se kriju Mladić i Karadžić i ponovno smo obećali da ćemo isporučiti Mladića. Koji put je gospodin Koštunica obećao da će se to desiti? Nitko ne postavlja pitanje hoće li baš zbog toga ponovno biti reperkusija prema Srbiji, nego će ponovno kriviti Józsefa

Mlađan Dinkić, ministar financija

Vlada će učiniti sve da dokaže da stvari nisu takve

Ministar financija Srbije Mlađan Dinkić ocijenio je kako je sadržaj rezolucije Europskog parlamenta o Vojvodini »preoštar« i »pretjeran« i ne odgovara istini. Dinkić je novinarima u Novom Sadu rekao da su, prema njegovim saznanjima, odnosi u Vojvodini daleko bolji od onoga što se navodi u rezoluciji, dodajući da je »očividno da je mađarski lobi odigrao svoje u Europskom parlamentu«.

On je podsjetio kako je republička Vlada formirala Savjet za nacionalne manjine, kao i da su predstavnici vojvođanskih Mađara uključeni u Savjet za međunarodne integracije, ističući kako se sve čini da Vojvodina bude građanska regija u kojoj su svi ravnopravni, bez obzira na nacionalnost.

»Izgleda mi da netko od Mađara, tko je izgubio povjerenje građana, sve čini da na svaki način povрати svoj rejting, što ne znači da su drugi pripadnici mađarske nacionalne manjine takvi kao on. Vrijeme će pokazati što je istina, vlada će s uvažavanjem priimiti ovu deklaraciju i uraditi će sve da na djelu dokaže da stvari nisu takve«, rekao je Dinkić.

U Strazbourgu 13. listopada

Rasprava o položaju manjina u Europskom parlamentu

Predstavnici vlasti Vojvodine, Srbije i SiCG, kao i predstavnici nacionalnih vijeća Mađara i Hrvata sudjelovat će 13. listopada u raspravi u Europskom parlamentu o položaju manjina u Vojvodini. Ministar za ljudska i manjinska prava Rasim Ljajić kazao je agenciji Beta kako se rasprava trebala održati prije usvajanja Rezolucije, ali da je »očigledno promijenjen raspored«. Ljajić je rekao da će izaslanstvo iz SiCG, usprkos tome što je Rezolucija već usvojena, putovati u Strazbourgh i otvoreno predstaviti stanje u Vojvodini, iznijeti svoje viđenje situacije i predstaviti mjere koje država poduzima.

Ocjenjujući položaj manjina u Vojvodini, on je kazao kako je incidenata bilo, ali ih je sve manje, da nisu svi incidenti koji su se dogodili etnički motivirani, te da će država učiniti sve da sankcionira počinitelje.

Kaszu, SVM i Mađare u Vojvodini da sprječavaju integraciju Srbije u europske tokove. Ponovno podvlačim da nismo za sprječavanje integracije Srbije s Europskom unijom ali tražimo zaštitu od države u kojoj živimo od nasrtaja, vrijeđanja, ponižavanja, tuča i ubojstava. Tražimo zaštitu u poštivanju prava«, kazao je Kasza i između ostalog naveo kako sudstvo ne provodi postupke nepristrano već je ono instrument obračunavanja s političkim neistomišljenicima, dok se u isto vrijeme ne provode ili obustavljaju sudski postupci u slučajevima gdje postoje dokazi za počinjena krivična djela.

Vijeće ministara EU odobrilo nove pregovore sa SiCG, Turskom i Hrvatskom

Novi iskoraci i nove obveze

*Ove jeseni pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji otpočinje Srbija i Crna Gora * Vijeće ministara EU otpočelo je 4. listopada pristupne pregovore s Turskom i Hrvatskom*

Piše: Dušica Dulić

Poslije dva dana žestokih diplomatskih pregovaranja u Luxembourg, tri su zemlje od ovoga tjedna za korak bliže EU. Srbija i Crna Gora otpočet će ove jeseni pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, a pristupne pregovore iste noći, s 3. na 4. listopada, otpočele su Turska i Hrvatska.

Odluka Vijeća Europske unije o početku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Srbijom i Crnom Gorom, donesena je 3. listopada u Luxembourg. Pregovori s EU će početi 10. listopada, kada će europski komesar za proširenje *Oli Rehn* vlastima u Beogradu predstaviti Nacrt sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te se očekuje da će prvi konkretni pregovori o samom sadržaju Sporazuma početi u studenome 2005. godine.

Nakon tridesetak sati teške diplomatske borbe s Turskom su oko 1 sat poslije ponoći, 4. listopada otvoreni pristupni pregovori. Najžešći protivnik otvaranja pregovora je bila Austrija, koja se istodobno otvoreno zalagala za početak pregovora s Hrvatskom.

Vijeće ministara EU-a odlučilo je u noći s ponedjeljka na utorak, 3. /4. listopada otvoriti i pregovore s Hrvatskom. U tekstu zaključaka Vijeća EU-a pozdravlja se »izviješće glavne haške tužiteljice *Carle del Ponte* Radnoj skupini EU-a prema kojem Hrvatska sada u potpunosti surađuje s ICTY-em, te jasna predanost hrvatskog premijera da će puna suradnja biti održavana sve dok i posljednji optuženik ne bude u Den Haagu i sve dok to traži ICTY.«

VAŽAN KORAK ZA SICG: Šefovi diplomacija EU i službeno su odobrili početak pregovora sa Srbijom i Crnom Gorom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Odluka, priopćena na ministarskom sastanku u Luksemburgu, donijeta je bez rasprave. Europska komisija može početi pregovore zato što je u SiCG došlo do »suštinskog napretka« u demokratskim, proeuropskim reformama, obrazloženje je ministara vanjskih poslova EU. Otvaranje pregovora došlo je, simbolično, pred petu godišnjicu promjena u Srbiji i uklanjanja režima *Slobodana Miloševića*. Ovo će biti prvi važan korak u uspostavljanju ugovornog odnosa između EU i SiCG, kaže se u usvojenom tekstu zaključka sa sastanka.

Brzina kojom će se SiCG približavati EU ovisit će od brzine kojom bude provodila neophodne reforme, a samo zaključivanje sporazuma ovisit će o uspostavljanju odgovarajućih zakonskih okvira, efektivne primjene Ustavne povelje i pune suradnje sa sudom u Haagu. Ministri EU očekuju da SiCG sada poduzme odlučujuću akciju kako bi se svi optuženi za ratne zločine, a prije svega *Ratko Mladić* i *Radovan Karadžić*, našli pred sudom u Haagu.

Predsjednik Vlade Srbije *Vojislav Koštunica* izjavio je kako je sada od najvećeg značaja što prije okončati pregovore i na-

nju s Haškim tribunalom. Svi optuženi za ratne zločine moraju biti u Haagu, na prvom mjestu general *Ratko Mladić*«, kazao je Tadić.

»Najveći dio ovog sporazuma odnosi se na trgovinska pitanja i zasnivanje trgovinskog odnosa s EU, a 50 posto pregovora bit će iz područja poljoprivrede. Vlada Srbije već ima strategiju za pridruživanje i ti pregovori sa EU neće dugo trajati«, rekao je potpredsjednik vlade *Miroslav Labus*.

NAJSPORNIIJA TURSKA: Pristupni pregovori s Turskom otvoreni su oko jedan sat poslije ponoći, 4. listopada. Austrija se protivila predloženom pregovaračkom

Presudnim izvješćem Carla del Ponte omogućila Hrvatskoj početak pristupnih pregovora

kon njih zaključiti Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, kako bi sljedeće godine SiCG praktično postala pridružena članica EU. Ovakva odluka Europske unije je »u ovom trenutku najobjektivnije priznanje reformama koje su u našoj zemlji provedene i istodobno najveći poticaj nastavku unutarnjeg sređivanja države«, rekao je Koštunica.

Predsjednik Srbije *Boris Tadić* izrazio je zadovoljstvo odlukom Vijeća ministara EU o početku pregovora sa SiCG o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju ocijenivši kako je to »važan, ali tek jedan od prvih koraka«.

»SiCG mora ispuniti sve svoje međunarodne obveze uključujući i potpunu surad-

ni, te je kočila cijeli proces uvjetom da, između ostalog, pregovori sa Hrvatskom počnu u isto vrijeme.

Koliko je visok bio ulog u igri oko Turske, pokazuje i činjenica da su se u cijelu priču uključile i SAD, konkretno američka državna tajnica *Condoleezza Rice*. Ona je navodno, u telefonskom razgovoru, Rice je navodno uvjerila turskog premijera *Tayyipa Erdogana* da predloženi okvir EU za pregovore neće utjecati na NATO. Naime, Turska je izrazila primjedbe na klauzulu prema kojoj Ankara ne bi mogla blokirati pridruživanje neke od članica EU međunarodnim organizacijama i sporazumima. Predstavnici »tvrde struje« u Ankari kažu da bi ta klauzula onemogućila Tur-

I srbijanska Vlada zadovoljna odlukom iz Luxembourg

sku u eventualnom blokiranju ulaska Cipra u NATO. Europski komesar za proširenje Oli Rehn izjavio je kako otvaranje pregovora sa EU treba biti »podstrek turskim političkim snagama da unaprijede vladavinu zakona i poštovanje ljudskih prava« i dodao kako se Turskoj sada otvaraju izgledi da postane »stabilna i demokratska zemlja«. On je naglasio i kako će uvjeti za ulazak Turske u članstvo EU biti isti kao i za sve zemlje koje su ranije bili kandidati za učlanjenje u redove europske dvadesetpetorice.

HRVATSKA OTPOČELA PREGOVORE S EU: Hrvatskoj je vrata prema EU otvorila glavna tužiteljica Haškog tribunala Carla Del Ponte, iako su u takvo što poslije njezina boravka u Zagrebu mnogi posumnjali. Naime, poslije njezinih brojnih kritika, ona je izvijestila dužnosnike Europske unije kako je zadovoljna suradnjom Hrvatske s Haškim sudom. U izvješću, Del Ponte je kazala da »Hrvatska posljednjih nekoliko tjedana u potpunosti surađuje« s Tribunalom i »čini sve što može na lociranju i uhićenju Ante Gotovine«.

»Da zaključim – mogu potvrditi da Hrvatska na zadovoljavajući način odgovara na sve moje zahtjeve. Intenzivna razmjena informacija odvija se na dnevnoj osnovi radi lociranja i uhićenja Ante Gotovine. Ne postoje dokazi da Hrvatska ne čini sve što može u njegovu lociranju i uhićenju. Od ključnog je značenja da Hrvatska nastavi raditi s jednakim intenzitetom, neovisno o svakom političkom razvoju događaja, unutarnjem ili vanjskom«, rekla je del Ponte te je pohvalila i način na koji je obrađena Gotovinina mreže potpore.

Nakon što je glavna haška tužiteljica Carla del Ponte u Luxembourg pohvalila suradnju s Hrvatskom, predsjednik Republike *Stjepan Mesić* kazao je kako Hrvat sada može kalkulirati o ulasku u Uniju 2008., iako ju i dalje očekuje veliki posao.

»No, tijekom pregovora se iznad svega moramo pobrinuti o zaštiti naših nacionalnih i državnih interesa«, kazao je Mesić, dodajući kako se ne smije dozvoliti rasprodaja Hrvatske. »Naši pregovarači moraju zaštititi naše interese. Bitno je da i naši potomci imaju čime raspolagati«, zaključio je predsjednik.

»Danas je veliki dan za Hrvatsku. Ponosan sam da sam ovdje kao premijer zemlje koja je upravo počela pristupne pregovore s EU-om«, rekao je hrvatski premijer *Ivo Sanader* na konferenciji za novinare nakon završetka Međuvladine bilateralne konferencije kojom su svečano otvoreni pristupni pregovori.

Upitan je li realan rok da Hrvatska uđe u EU-u do 2009. godine, što bi joj omogućilo da u lipnju te godine sudjeluje na izborima za Europski parlament, povjerenik Rehn je rekao da je to »razuman rok, ako sve bude išlo lako«.

Premijer Sanader je ocijenio da je to »poželjan cilj«, ali nije prioritetan. »Prioritet je da se pregovori vode dobro i kvalitetno«, rekao je hrvatski premijer.

»Vijeće se složilo da nedostatak pune suradnje s ICTY-em u bilo kojoj fazi može utjecati na općeniti napredak i može biti temelj za pokretanje mehanizma iz paragrafa 12 pregovaračkog okvira«, stoji u tekstu zaključaka Vijeća ministara. Paragraf 12

sadržava klauzulu koja regulira mogućnost suspendiranja pregovora u pojedinim slučajevima.

Neskriveno je najveća i najotvorenija potpora Hrvatskoj u Luxembourg bila Austrija, na čelu s ministricom vanjskih poslova *Ursulom Plassnik*.

Zanimljivo je da je na dan početka pristupnih pregovora Hrvatske i EU odvjetnik generala Ante Gotovine *Luka Mišetić* izjavio: »General Ante Gotovina spreman je odmah prihvatiti suđenje za ratne zločine u Hrvatskoj ukoliko Haški sud (ICTY) prepušti njegov predmet hrvatskom pravosuđu. Suđenje generalu Gotovini u Hrvatskoj predstavlja mogućnost koja je savršeno konzistentna s pravilima i presedanim ICTY-ja i jamči da Gotovina neće izbjeci pravdi«.

Otvaranjem pristupnih pregovora s EU-om Hrvatska ulazi u najzahtjevniju fazu na putu prema punopravnom članstvu u EU-u, koja traži velike napore ali donosi i brojne koristi. Svaka zemlja koja želi ući u EU mora u potpunosti preuzeti europske pravne stečevine, tzv. *acquis communautaire*. Pregovara se zapravo o tome kako će i kada zemlja kandidatkinja prihvatiti, primijeniti i osigurati nadzor provedbe zakonske regulative. Pregovori s Hrvatskom vodit će se u 35 poglavlja. Nakon svečanog otvaranja pristupnih pregovora Hrvatska, Europska komisija i hrvatski pregovarački tim dogovaraju kada će se krenuti sa screeningom – dubinskom analizom usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s europskim. Prema riječima hrvatskog glavnog pregovarača *Vladimira Drobnička*, screening za sedam poglavlja mogao bi početi već oko 20. listopada. Brzina pregovora ovisi o stupnju pripremljenosti zemlje kandidatkinje i o složenosti problema koje treba riješiti. Nakon završetka pregovora o pojedinom poglavlju, pregovori se privremeno zaključuju. Ta privremenost ostaje sve dok se na završe pregovori o svim poglavljima i dok se ne potpiše pristupni sporazum. Pristupni sporazum mora biti ratificiran u svim zemljama članicama i u zemlji kandidatkinji i tada se stječu uvjeti za punopravno članstvo.

Put Hrvatske prema EU

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji potpisan je 29. listopada 2001. godine. Europska komisija u travnju 2004. godine objavljuje pozitivan avis o hrvatskoj kandidaturi. U lipnju 2004. Europsko vijeće daje Hrvatskoj status kandidata, a u prosincu zakazuje početak pregovora za 17. ožujka 2005., uz uvjet pune suradnje s Haškim sudom. Dan prije predviđenog otvaranja pregovora, 16. ožujka, Vijeće EU donosi odluku o odgodi pregovora zbog ocjene o nedovoljnoj suradnji s Haškim sudom. Radna skupina, ustanovljena za procjenu hrvatske suradnje s Haškim sudom, navečer 3. listopada 2005. preporučuje nakon pozitivne ocjene haške tužiteljice Carle del Ponte Vijeću da se pregovori otvore što je prije moguće. To se i dogodilo u utorak 4. listopada nešto iza ponoći.

Lički i primorski Bunjevci (2.)

»Narod neobuzdan«

U Biskupskom arhivu u Senju čuva se zanimljiva okružnica koju je senjski biskup Juraj Vuk Čolić de Löwensberg u proljeće 1752. uputio nekim župnicima i kapelanima u prekovlebitskom zaleđu, upozoravajući ih da djeluju u pravcu iskorjenjivanja običaja noćnih sastanaka djevojaka i mladića na prelima, bunjevačke ženske nošnje koja je navodno poticala na »izgubljenje Vere i Duse«, a jednako tako i navike psovanja, što je po svemu sudeći bilo prilično raširena pojava među narodom

Piše: mr. sc. Željko Holjevac

Socijalna integracija Bunjevaca – naviklih stoljećima na život slobodnih seljaka i ratnika u tradicijom prenošenim običajnim i svakodnevnim obrascima – bila je pod vojnokrajiškom upravom prilično spora. Još u prvoj polovici 18. stoljeća oni su se gotovo neprekidno nalazili u stanju latentne pobune. U kolovožu 1702. pobunjeni Bunjevci ubili su u crkvi u Ribniku kapetana grofa Antonija Coroninija i baruna Jakoba Ramschüssela koji su prema njima nasilno postupali. Samo godinu dana ranije, dakle 1701. godine, taj isti Ramschüssel konstatirao je u jednom izvješću da su Bunjevci u Lici »narod neobuzdan«. Bunjevci i ostali Ličani bunili su se tada protiv vojne i komorske vlasti i pokušaja vlastitog pretvaranja u kmetove, tražeći u isto vrijeme da budu podvrgnuti jurisdikciji Karlovačkog generalata i da im se prizna status krajišnika, jer su ionako na terenu bili u ulozi »naoružanih ljudi«. Pobunjenike je tada svojim autoritetom smirio pop Marko Mesić, oslobođitelj Like i Krbave i prvi ličko-krbavski arhidakon, koji se na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće nalazio u ulozi neke vrste posrednika između naroda i vlasti. Osim ribničke bune, među značajnijim bunjevačkim bunama iz toga vremena valja svakako spomenuti smiljansku bunu 1732. te bunu 1751. u Lovincu i Bruvnu.

Na čelu smiljanske bune 1732. bio je krajišnik Jurlina Tomljenović iz sela Smiljana u blizini Gospića. On je prethodno bio uhićen i odveden u Otočac, ali su ga njegovi sumještani oslobodili. Pridružio mu se Dobrivoj Knežević, satnik iz Bunića,

starac koji je tada imao 75 godina. On se izgleda najviše pobrinuo oko toga da se u narodu prošire glasine kako njemačke postrojbe pod zapovjedništvom izvjesnog Pretznera dolaze u Liku s ciljem da je iz-

vio je čak da bi radije htio poginuti od carskoga mača nego pasti od ruke lokalnih časnika s kojima nije bio u dobrim odnosima. Na narodnim sastancima u smiljanskom a kasnije i u gračačkom kraju zaključeno je da se njemačkim postrojbama onemogućiti ulazak u Liku, da se zaposjednu stražarska mjesta u Smiljanu i okolici i da se spriječi moguća intervencija Otočana pod Kolakovićevim zapovjedništvom protiv njih. Buna se iz Smiljana ubrzo proširila na Novi, Trnovac, Dobroselo, Počitelj, Rabac, Lovinac, Bilaj, Raduč, Budak i Mušaluk. Ustanci su ušli i u Podlapac. Svakome tko ne pristane uz njih zaprijetili su paljenjem imovine, pa su tako doista zapalili Mesićevu kuću u Mušaluku i kuću nekog Oreško- vića u Perušiću.

U međuvremenu su carske snage pod Pretznerovim i Kolakovićevim zapovjedništvom stigle u Liku, utaborivši se kod Kaniže kraj Gospića. Oni su nagovorili vođe bune da dođu u njihov tabor i slobodno im iznesu svoje pritužbe. Međutim, kad su ovi došli u Kanižu, zapovjednik njemačkih snaga dao ih je na prijevaru uhititi i zatočiti u Gospiću. Neki su se buntovnici tada razišli svojim kućama, ali su Smiljančani, ogorčeni zbog svega što se dogodilo, ostali na okupu. Oni su tada prekinuli sve veze s Karlobagom,

kako bi onemogućili opskrbu njemačke vojske živežnim namirnicama. Čak su uspjeli opljačkati jedan transport brašna, upućen u Liku, iako je straža tom prilikom mnoge ranila. Potom su se povukli blizu Oštarija, gdje su 18. kolovoza 1732. u odlučujućem sukobu s Kolakovićevim snagama, kojima je u presudnom trenutku prite-

Jedan od poznatih: Franjo Filipović

nova podvrgnu komorskoj upravi protiv koje su se Ličani odlučno bunili početkom 18. stoljeća.

USTANAK I KAZNA: Tomljenović je proglasom pozvao narod na ustanak, a njemačkom zapovjedniku Pretzneru poslao je memorijal uperen protiv njemačke vojske i nepravdi koje narodu nanose časnici. Izja-

kao u pomoć Pretzner sa svojim ljudstvom, bili suzbijeni, ali su još neko vrijeme nastavili pružati otpor.

Kad je karlovački general grof *Franz von Stubenberg* izdao patent koji je išao u prilog ličkome stanovništvu, buna je pre - stala, a predstavnici naroda su se u Pretznerovu logoru obvezali na vjernost i poslušnost. Pobunjenici su doista pomilovani, ali su njihove kolovođe nakon provede - ne istrage u Otočcu izvedeni pred vojne sudove u Senju i Kaniži i drastično kažnjeni. Neobično strašnom smrću umoren je Jurli - na Tomljenović. On je bio pomoću konja naprosto raščetvoren »na raskrižju puteva, na mjestu i danas zvanom Razbojište, ne - daleko od Perušića«, kako piše *Ana Tomljenović* u recentnoj knjizi »Smiljan i okolica« (Zagreb-Smiljan, 2003). *Vuku Gajiću*, općinskom pisaru u Smiljanu, od - sječena je najprije desna ruka, a tek zatim mu je odrubljena glava. Ostali kolovođe (*Mile Maras, Ilija Šikić, Nikola Francetić, Marko Krpan* i dr.) također su pogubljeni, stari Knežević je obješen, a smaknut je i njegov nećak. Njihovim je obiteljima uništena egzistencija, jer su im kuće po - rušene a zemlja zaplijenjena.

Zbog učestaloga batinanja ljudi (»trčanje kroz šibe«), njemačkoga zapovjedništva i preoštira postupanja nekih časnika došlo je u lipnju 1751. do bune u Bruvnu i Lovincu u Lici. Razjareni je narod u Bruvnu usmr -

Poprište sukoba i borbi: Krbavsko polje

tio poručnika *Labickog* koji je krajišnike znao čak i za neznatne prijestupe kažnjavati s 50-100 udaraca štapom, a u Lovincu je neki poručnik *Holjevac* jedva uspio bije - gom pred pobunjenicima spasiti živu gla - vu. Ljudstvo u Otočkoj pukovniji stavljeno je u stanje pripravnosti, kako bi se ob - računalo s buntovnicima, ali je buna pre - stala prije nego je došlo do bilo kakve in - tervencije. Neki sudionici bune pobjegli su u osmansku Bosnu, sedmorica su po -

gubljena u Gospiću, a ostali kažnjeni na različite druge načine. S crkvenih tornjeva u Bruvnu i Lovincu skinuta su zvona koja su zvonila na uzbunu. Spomenuta su mje - sta za kaznu preimenovana u »Sv. Petar« (Bruvno) i »Sv. Mihovil« (Lovinac). Tako je ostalo punih 110 godina. Tek je 1861. car Franjo Josip I. dopustio da se tim mje - stima vrate njihova stara imena.

Nastavit će se

Sastanci i prela

U Biskupskom arhivu u Senju čuva se zanimljiva okružnica koju je senjski biskup *Juraj Vuk Čolić de Löwensberg* u proljeće 1752. uputio nekim župnicima i kapelanima u prekovelebitskom zaleđu, upozoravajući ih da djeluju u pravcu iskorjenjivanja običaja noćnih sastanaka djevojaka i mladića na prelima, bunjevačke ženske nošnje koja je navodno poticala na »izgubljenje Vere i Dusek«, a jednako tako i navike psovanja, što je po svemu sudeći bilo prilično raširena pojava među narodom. Okružnica glasi ovako: »Znanoye velle dobro, od Kulike pogibeli i duhovne skode yesu nočni sastanki od Divojak i Ditchiev, Ki u Prelu skupa dohode. Akoprem u sebi drugacie dobri, posteni, kadse skupa cesto sastaju u nochnoy dobi, neznam, akose to vech more rech potle. Zemlya lipa, naressena svakom Zeleninom, vochiem, i cvichiem: bistra i lipa voda, doklesu po sebi; sastavljene skupa Zemlya i voda, uci - nise blato.

Toga radi polak duxnosti Nasse, nastojajuch Za Zdvignut svake takove ocite pogibelne prilike, nareduyemo na VV. C. P. PP. Plo - vane i Duss Skerbitelye, truditise Za izkorenit ove neprilicne nochne u Prelu sastanke, pripovidajuch od Nasse Strane to isto: na - govarajuch Svojom umichiom i razlogih: najkassnye nalaxayuch, i s pomochiom oblasti svitovne nepokorne pedepsati; Kadi prisi - lyeni bit hochiemo i duhovnimi castigami ovo prelo izkorenit.

Joss pogibelniye buduch halye Bunjevasske za takov xenski Spol, za Kim hitajuchse vlasski narod, primamljuje vnoge k sebi na izgubljenje Vere i Duse o tulikuh yur pogubljenih.

Toga radi duxni yesmo svom pomnyom Za zdvignut ovu priliku, Dussam Skodglivu, i halye ote tako pripoidat, da niyedna Divoyka Bunjevasska, ka nepromini takovo ruho, nimase nigdar vencat. Ca hochie Znat svaki marglivo i pod Sveti posluh overssit. Kako covik s vnohom Kljetvom napunise svake zlochie, vir multim jurans replebitus iniguitate; tako i od onoga Sella i Kuch gni - hovich, nechie izach svako tarenye od zlih vrimen, littin, nevolj, i svake skode, polak nedvoybenoga svidocanstva Duha Svetoga: et plaga non redet de domo ejus. Bitchie Skerb privelika V. P. C. PP. Plovanov i ostalih Duss Skerbitelyov, ova dobro Puku istomacit, i dat razumit: svim duhom i yakostchiom napridovajuch da ovcice, gnim podloxene, s takovimi Kljetvami, psovками, illiti ssentiva - njem, proklinjanjem, nenaperte Dussu Svoju sbrimenom Svakih zloch i nepravednosti, dokleju cinidu past u yamu vikovicnu od Pa - kla: tako ravno ne navuku nasze, na Svoya sellischia, Kuchie, diczu, blago, zemlyu, svaku suprotivnost, tarenye, nevolju i skode.

Ova Mi imasmo na ispunjenje pretesske duxnosti Vam upissat, i naloxit; â vassa bit hochie Za marglivo cinit ova vassom pa - metchiom i vruchiom xelyom Spassenya Dussicz, Vam zauffanih u dello postaviti, Za nedavat teski razlog Mi i Vi skupa BOGV u ovomu strahouitomu pomanjkanyu. Stim serdacno Svako dobro xelech od BOGA, u Svete molitve priporuceni, Vam Biskupski bla - goslov Otcinskim Serzem udiljujemo. U Senyu na 8 Aprila 1752.«

Zdenko Đaković, član Hrvatskog nacionalnog vijeća

HNV dosta toga pokrenuo, posla ima i za ubuduće

*Moj prijatelj ima običaj govoriti: »Mitrovački Hrvati su spomenik koji govori o slavi koje više nema«. Slažem se, ali ne u cijelosti * Nedopustivo je da naša zajednica nema pristupa na TV Novi Sad * Stav da se za »posjet Papi još nisu stvorili uvjeti« ponižavajući je za katolike i direktno kršenje vjerskih i manjinskih prava * Nema niti razloga, niti težnji, da Srijem ima »svoje nacionalno vijeće«, ili da čini nešto »izdvojeno od cjelokupne zajednice u SiCG«*

Intervju vodio: Zvonimir Perušić

Nekadašnji predsjednik Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« iz Srijemske Mitrovice jedan je od petero srijemska vijećnika u Hrvatskom nacionalnom vijeću. Od travnja ove godine član je i Upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«. Poglavitito je aktivan u vjerskome životu srijemskih Hrvata.

HR: Srijemska Mitrovica je nekada bila kulturno i duhovno središte srijemskih Hrvata. Kako danas izgleda taj grad?

Moj prijatelj ima običaj govoriti: »Mitrovački Hrvati su spomenik koji govori o slavi koje više nema«. Slažem se, ali ne u cijelosti. Ono što je poznato o životu Hrvata u Mitrovici prije Drugog svjetskog rata, o njihovoj brojnosti, kulturnim institucijama, HSS-u kao jakoj političkoj instituciji, o gradnji Hrvatskog doma, govori nam o jakom kulturnom središtu. Poslije rata nastupila je »tama u Hrvata« iz dobro poznatih razloga. Ako promatramo Mitrovicu kao duhovno središte, konstatirat ćemo da u ovim danima doživljava najveći uspon, i da tu nikada nije bilo tame, te da je vjerski život Crkve u Hrvata uvijek postojao, rastao brojem i svetošću, bez obzira što je svjetovni život naroda doživio tešku kalvariju. Potvrda za to je 1700-ta obljetnica Srijemskih Mučenika, kada je na Dimitrijevo 26. listopada 2004. godine u Mitrovici bila nazočna cijela Katolička crkva Europe, s kardinalima, biskupima, svećenicima i vjernicima. Ja taj događaj doživljavam ne samo kao veliko hodočašće, nego i kao potvrdu da je krv srijemskih mučenika, data za Krista, sjeme novih kršćana. I, ako sada stavimo istinski znak jednakosti: Hrvati Srijema jednako Katolička crkva, jasno je da smo mi kao Feniks koji se rađa iz pepela.

HR: Što je od hrvatskih institucija postojalo u Srijemskoj Mitrovici prije devedesetih godina prošlog stoljeća?

»HKC Srijem« nasljednik je udruga koje su djelovale u Mitrovici davnih godina. Tu su nam baštinu ostavili naši stari i lijepo je prisjetiti se i pobrojiti ih:

»Nada« – hrvatsko pjevačko društvo, »Hrvatska građanska i obrtnička čitaonica«, »Hrvatska čitaonica«, »Hrvatski branik« – glasilo, »Tomislav« – ratarsko pjevačko društvo, »Hrvatska omladina« – pjevačko društvo. Godine 1928. završena je gradnja Hrvatskog doma, koji je postao stjecište

Hrvata Mitrovice.

HR: Koliko Hrvata danas živi u Srijemskoj Mitrovici?

U Mitrovici živi oko 3500 Hrvata. To je približna cifra, izvori su različiti: popis stanovnika, blagoslov domova, osobne izjave, različita shvaćanja pojma narodnost.

HR: Kuda su se najviše odseljavali Hrvati iz Mitrovice tijekom devedesetih godina prošloga stoljeća?

Po popisu vidimo da je u Vojvodini znatno smanjen broj Hrvata u odnosu na raniji period. Ne mogu, a da se ne prisjetim, da u Kukujevcima više nema našeg svijeta. Desećkovana su i ostala mjesta. Mitrovica je osiromašila za oko 500 obitelji, s po dva do četiri člana. Većina se odselila u Hrvatsku, a mali broj u zapadne zemlje. Oni, koji pronose slavu i žal za Srijemom, žive sada u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Zadru...

HR: Imate li kontakte s nekima od njih, odnosno s njihovim udrugama?

Mitrovački Hrvati, koliko je meni poznato, nemaju zasebnu zavičajnu udruhu, a kontakti koje imam su osobne prirode.

HR: Koja su mjesta okupljanja tamošnjih Hrvata danas?

Mjesta okupljanja naših ljudi u gradovima koje sam vam pobrojio su najčešće crkve, međusobni obiteljski susreti i zavičajni klubovi prognanih i protjeranih Hrvata iz Srijema. Te zavičajne udruge nisu osnova - li Hrvati iz Mitrovice.

HR: Aktivni ste u društvenom životu Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori. Kako ocjenjujete trenutni položaj ove nacionalne zajednice?

Ljudi govore kako smo mi »nova« nacionalna zajednica. To je istina koja se odnosi na datum priznanja od države, ali kada smo bili »narod« u bivšoj državi, tretirani smo kao manjina s minimiziranim pravima. To se ni danas nije previše promijenilo. Svi smo svjedoci šta se desilo poslije parlamentarnih izbora u Srbiji. Pritisnute »Europom« sve političke stranke, shvativši da nema zastupnika nacionalnih manjina u institucijama sustava, razbacivale su se s izjavama, kako je učinjena nepravda prema nacionalnim zajednicama i da treba mijenjati izborni zakon (jasno da je taj problem egzistirao i prije izbora, da su za njega svi znali i da nije učinjeno ništa - namjerno). Istina, nešto je promijenjeno, što za Hrvate

ne znači ništa. Zašto nije primijenjen hrvatski model? Zašto nitko nije predložio da se formira »Vijeće nacionalnih manjina« u Skupštini Vojvodine i Narodnoj skupštini Srbije?

HR: A što mislite o njenoj institucionalnoj organiziranosti?

Hrvatsko nacionalno vijeće je najviša institucija hrvatskog naroda u SiCG. Sva previranja od konstituiranja do danas su razumljiva, jer u nama još živi balkanski mentalitet. Trenutak je da se okrenemo k Europi. Kada to kažem, mislim da vijećnici trebaju konsenzusno donositi odluke o

tih je i ova u kojoj živimo. Visoki dužnosnici u SiCG posjećivali su Svetog Oca i redovito ga pozivali u svoju zemlju. A tada saznajemo iz medija »da se za takav posjet još nisu stvorili uvjeti«. Dobro nam je poznato koliko je trajao pontifikat Ivana Pavla. Ovakav stav države je ponižavajući za katolike i direktno kršenje vjerskih i manjinskih prava.

HNV je iz domene svojih ovlasti, dosta toga pokrenuo, ali će i za sljedeći saziv biti posla.

HR: Početkom ljeta bilo je nekih previranja među Hrvatima u Srijemu. Čelnici pet hrvatskih

bitnim pitanjima za hrvatsku zajednicu. Ima tema o kojima treba donijeti jedinstvenu deklaraciju:

a) Nedopustivo je da naša zajednica nema pristupa na TV Novi Sad. Hrvatske udruge imaju što pokazati, DSHV ima šta progovoriti. Sudski proces koji se vodi može potrajati u nedogled. Ugrožena su nam prava na informiranje.

b) Pontifikat pape Ivana Pavla donio je Crkvi i svijetu duhovni uspon, pravo na ljudsko dostojanstvo. Papa »putnik« usreo se sa svojim vjernicima u svim zemljama, osim nekoliko. Na žalost jedna od

udruga izjasnili su se protiv aktualnog dopredsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženog za Srijem. Kako Vi to komentirate?

Moram Vas ispraviti, nije bilo previranja, već zahtjev HKPD »Stjepan Radić« za opoziv njihovog vijećnika. Čuvši razloge, predsjednici pet udruga su se složili (samo HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina je bio uzdržan) i zadužili vijećnike iz Srijema da pokrenu opoziv g. Bošnjaka s mjesta dopredsjednika za Srijem. Iz proceduralnih razloga ta točka nije bila na dnevnom redu zadnjeg zasjedanja i odložena je za sljedeći

Bogat vjerski život

Zdenko Đaković član je Hrvatskog kulturnog centra »SRIJEM« iz Srijemske Mitrovice i u Hrvatsko nacionalno vijeće biran je kao predstavnik institucije, s tadašnje liste A. Rođen je 1951. godine u Srijemskoj Mitrovici, po struci je elektrotehničar, V. stupanj stručne spreme za automatsko vođenje procesa proizvodnje, govori engleski. Član je Pastoralnog vijeća u Srijemskoj Mitrovici i Siodni je član Đakovačke i Srijemske biskupije. Ujedno je lektor u župi Srijemska Mitrovica.

deću sjednicu HNV-a, koja još nije održana. Moj komentar je principijelan: ako bi Upravni odbor HKC »Srijem«, koji me je delegirao u HNV, od mene tražio povlačenje s bilo koje funkcije koju obnašam, ja bih to odmah učinio.

HR: Podržavate li nastojanja da se srijemski Hrvati angažiraju izdvojeno od cjelokupne zajednice u SiCG bez znanja ili potpore Hrvatskog nacionalnog vijeća?

O ovakovim nastojanjima nemam bilo kakvu informaciju. Srijemske su se udruge uvijek izjašnjavale za jedno i jedinstveno nacionalno vijeće. Moguće je da postoji revolt zbog nebrige Vijeća o Srijemu. Recimo, HNV je nabavljao laptope i kompjutere da bi se sustav umrežio. Zaduživali su ih čelnici, a udruge ne, pa kako onda kontaktirati? Kada se usvaja završni račun HNV-a, vidi se da u Srijemu ništa nije financirano.

Sve poteškoće se mogu nadvladati i nema niti razloga, niti težnji, da Srijem ima »svoje nacionalno vijeće«, ili da čini nešto »izdvojeno od cjelokupne zajednice u

SiCG«.

HR: Što smatrate prioritetnim ciljevima hrvatske zajednice?

Učenje hrvatskog jezika, književnosti i povijesti – kako u školama tako i u drugama. Jačanje svijesti da smo ovdje svoji na svome, ne negirajući i drugima da to isto kažu. Nastaviti suradnju s matičnom državom.

HR: Držite li da sva hrvatska društva rade ono zbog čega su osnovana, odnosno, ne čini li Vam se da se ponegdje i pokadkad, kako se to može čuti, predznak »hrvatski« koristi kao forma, ali ne i kao sadržaj?

Na ovo pitanje moram odgovarati vrlo pažljivo, jer postoje različita shvaćanja i mišljenja glede ovog problema. Sva društva su osnovana s iskrenim namjerama – da se naša baština ne izgubi na ovim prostorima. Udruge nastavljaju tradiciju svojih pradjedova, koja datira otprilike od 1860. godine pa do Drugog svjetskog rata, kada je većina njih prestala s radom. Od toga trenutka do danas rađa se treća generacija

ljudi. Hrvatska društva govore o tradiciji, koju nismo živjeli ni mi, ni naša djeca. Asimilacija je učinila svoje, osjećanja su izmiješana, materinji jezik ne poznajemo. Bilo bi dobro da su službeni dokumenti društava, kao i javni nastupi na priredbama, na hrvatskom jeziku. Uvriježeno je i mišljenje da treba govoriti jezikom države u kojoj živimo, jer je to, navodno, autentičnost.

HR: Kako ocjenjujete odnos države, i domicilne i matične, prema hrvatskoj nacionalnoj manjini u SiCG?

O odnosu domicilne države prema hrvatskoj zajednici, sve je rečeno u odgovorima na prethodna pitanja.

S našom matičnom državom suradnja je uspostavljena dolaskom prvog veleposlanika i kreće se uzlaznom putanjom sve do danas. Radujemo se nazočnosti dužnosnika Veleposlanstva i Konzulata i na sjednicama HNV-a i na manifestacijama naših društava, jer će tako dobiti sliku, kako, gdje i na koji način pomoći.

Izaslanstvo Skupštine Vojvodine u službenom posjetu Hrvatskoj

Mesić i Kostreš o suradnji i Europi

Izaslanstvo Skupštine Vojvodine, predvođeno predsjednikom *Bojanom Kostrešom*, boravilo je u utorak 4. listopada u službenom posjetu Hrvatskoj gdje ih je primio predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić*.

Predsjednik vojvođanske skupštine zahvalio je predsjedniku Mesiću na prijemu te je čestitao na započinjanju pregovora za punopravno članstvo u Europskoj uniji. On je naglasio kako i druge zemlje u regiji trebaju prihvatiti europske standarde, dodajući kako Vojvodina već surađuje s drugim regijama, među ostalim Štajerskom i Istrom. U tom kontekstu, izaslanstvo je is-

taknulo kako je krajem rujna u Novom Sadu održan skup Podunavskih gradova i regija u kojem je sudjelovalo 15 regija i 36 gradova, a donesena je i rezolucija o daljnjoj suradnji na svim područjima, od gospodarstva, kulture, sporta, zaštite okoliša. Izaslanstvo je također naglasilo važnost produljenja postojećeg viznog režima, koji ističe 31. prosinca.

Predsjednik Mesić je naglasio kako otvaranje pregovora s Hrvatskom može biti motivacija i ostalim zemljama u regiji za nastavak procesa reformi, te je ponovio kako udružena Europa isključuje rat kao političko sredstvo, a nacionalne manjine postaju mostovi suradnje, a ne sredstvo za osvajanje tuđih teritorija.

Pokraj Kostreša, u izaslanstvu vojvođanskog parlamenta bili su i potpredsjednici Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi* i *Borislav Novaković* te predsjednik Odbora za europske integracije i međunarodnu suradnju Skupštine Vojvodine *Nenad Čanak*.

Nakon sastanka s Mesićem, izaslanstvo Skupštine APV posjeti-

»Mostovi suradnje« nisu uključeni

Uoči odlaska izaslanstva iz Novog Sada u Zagreb, iz Pokrajinskog tajništva za informacije najavljeno je kako će Kostreš i Mesić razgovarati o položaju Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji, kao i o pograničnoj suradnji, čijem proširenju će pridonijeti i skoro puštanje u rad skele na Dunavu između Bača i Vukovara, ali, kako saznajemo, predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji nisu bili obaviješteni o ovome sastanku niti su na bilo koji način bili uključeni u pripremu sastanka.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović* izrazio je čuđenje što predstavničko tijelo Hrvata u SiCG nije bilo obaviješteno o ovom posjetu, te je ocijenio kako nije u redu ni sa strane pokrajinske vlade a niti sa strane Zagreba da Hrvati u Vojvodini ne budu »niti konzultirani niti uključeni u razgovore o temama koje su za nas od životne važnosti«.

lo je Srpsko kulturno društvo »Prosvjeta«, Udrugu prognanih Hrvata Srijema, Bačke i Banata, kao i Srpsku pravoslavnu gimnaziju u Zagrebu.

J. D.

Pokrajinski premijer najavio

Pomoć Srbima iz Hrvatske

Vojvodina pomaže srpskim izbjeglicama, ali i srpskoj zajednici u Hrvatskoj uopće, složili su se vojvođanski premijer *Bojan Pajtić* i predsjednik Srpskog narodnog vijeća i zastupnik u Saboru *Milorad Pupovac* tijekom Pajtićeve posjete, prošloga mjeseca u Zagrebu. Tema njihovog razgovora je bila položaj srpskih izbjeglica u Vojvodini, pomoć u njihovom povratku i generalni položaj srpske zajednice u Hrvatskoj. Bilo je riječi, izvještava samostalni srpski tjednik *Novosti*, i o suradnji između Srpskog narodnog vijeća i Izvršnog vijeća Vojvodine, pri čemu je Pupovac izrazio zadovoljstvo njenim dosadašnjim tokom. I ove godine Vojvodina će financirati studiranje Srba iz Hrvatske na fakultetima u Vojvodini, a pokrajinska Vlada iskazala je spremnost i za financiranje studenata na fakultetima u Hrvatskoj, kao i za daljnju pomoć kulturnim organizacijama i manifestacijama Srba u Hrvatskoj. Pokraj toga Pajtić je najavio prijedlog da se iz razvojnih fondova Vojvodine i Srbije za malo i srednje poduzetništvo izdvoje sredstva za pružanje ekonomske pomoći povratnicima kako bi pokrenuli gospodarske aktivnosti.

Republika Srpska i Republika Srbija

Uzajamno priznavanje diploma

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu obavijestilo je javnost da je na snazi Sporazum o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i reguliranju statusnih pitanja učenika i studenata koji su potpisali Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije i Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske u Bosni i Hercegovini u svibnju 2005. godine. Ovim Sporazumom učenici i studenti Republike Srbije i Republike Srpske u BiH imaju istovetan status na teritorijama potpisnica Sporazuma.

Dogovoreno je uzajamno priznavanje svjedodžbi o završenom razredu i završenoj osnovnoj i srednjoj školi, kao i o položenom maturalskom, odnosno završnom ispitu u srednjim školama bez potrebe provođenja postupka nostrifikacije. Takođe, diplome dodiplomske, specijalističke i post-diplomske razine stečene u Republici Srbiji i Republici Srpskoj u BiH uzajamno se priznaju bez potrebe provođenja nostrifikacije i odobrava se nastavak obrazovanja u ustanovama potpisnica Sporazuma.

Sastanak predstavnika Izvršnog odbora HNV-a i Okružnog i Općinskog odbora DS-a

Široka mogućnost za suradnju

*Demokratska stranka podržava nastojanja HNV-a da hrvatska nacionalna zajednica promovira svoje vrijednosti na ravnopravnim osnovama s drugim manjinskim nacionalnim zajednicama * HNV i DS trebaju surađivati, jer su im ciljevi u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina spojivi i suglasni * Suradnja s HNV-om je trajno opredjeljenje DS-a*

Na inicijativu predsjednika Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Laze Vojnić Hajduka predstavnici IO HNV-a i Okružnog i Općinskog odbora Demokratske stranke u Subotici održali su sastanak 4. listopada u uredu Vijeća. Na sastanku je bilo riječi o suradnji HNV-a i Demokratske stranke u oblasti ostvarivanja prava i sloboda hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji.

Dogovoreno je angažiranje dužnosnika DS-a, koji su na funkcijama u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti u Republici Srbiji, da se hrvatskoj nacionalnoj zajednici omogući ravnopravan tretman s drugim manjinskim nacionalnim zajednicama u zemlji u funkcioniranju oblasti obrazovanja, informiranja, kulture i službene uporabe jezika, koje su HNV-u zakonom dodijeljene. HNV su, pokraj Laze Vojnić Hajduka, na sastanku predstavljali član Izvršnog odbora HNV-a Zvonimir Perušić i predsjednik E-vlade Vijeća Zoran Vojnić Tunić, a Demokratsku stranku – predsjednik Okružnog odbora Saša Vučinić, predsjednik Općinskog odbora Dragan Trklja i član Općinskog odbora Zlatko Peić.

PODRŠKA UTJECAJNIH STRANAKA: Na početku sastanka Lazo Vojnić Hajduk je predstavio strukturu i način funkcioniranja HNV-a i predstavnicima DS-a predložio strategijski program Vijeća u kojemu se fokusiraju problemi iz oblasti koje su HNV-u zakonom dodijeljene, a zatim je naglasio inicijativu za osnivanje Savjeta visokih dužnosnika, kao konzultativnog tijela HNV-a, a koji će činiti članovi hrvatske zajednice koji pripadaju različitim kulturnim ili političkim organizacijama.

»Imamo ambiciju izvršiti one zadaće koje nam nalaže zakon i birači koji su nas izabrali u Vijeće. Konac je godine, a za 2006. godinu želimo napraviti čvršći strategijski program i vidjeti možemo li se oslanjati i na određene programske orijentacije relevantnih političkih čimbenika koje sudjeluju u vlasti na različitim razinama u Srbiji. Tražit ćemo potporu respektabilnih političkih stranaka u našem ozračju radi podrške u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina«, kazao je Lazo Vojnić Hajduk.

Nakon toga je Zoran Vojnić Tunić predstavio aktivnosti Eletroničke vlade Vijeća i sadržaj Internet stranica HNV-a.

POTPORA DUŽNOSNIKA DS-a: U daljnjem tijeku sastanka Dragan Trklja se zahvalio na pozivu i inicijativi za razgovor, napominjući kako u subotičkom Općinskom odboru DS-a postoji multietnička zastupljenost članstva, a kao pozitivan trend

Konzultativnom savjetu HNV-a. Naši istaknuti članovi trebaju imati svoje mjesto i u HNV-u i to je široka mogućnost za našu suradnju, a suradnja s Vijećem trajno je opredjeljenje DS-a. Ostvarivanje prava hrvatske nacionalne manjine je nešto novo i nije na razini ostvarivanja prava drugih nacionalnih manjina, ali hrvatska zajednica napreduje«, kazao je Saša Vučinić, nakon

istaknuo je buduće sudjelovanje članova DS-a koji su Hrvati u Savjetu visokih dužnosnika HNV-a. Saša Vučinić je podsjetio na dobru suradnju DS-a i hrvatske zajednice, koja se proteže još od vremena kada je izlazio subotički dvotjednik »Žig«, koji je imao hrvatsko obilježje, a kojemu su bili bliski i neki članovi DS-a. Napomenuo je također i da informativno-politički tjednik »Hrvatska riječ« ima potporu dužnosnika DS-a koji sudjeluju u vlasti na pokrajinskoj razini.

»Može se vidjeti da Demokratska stranka servisira određene potrebe hrvatske zajednice, od predsjednika Izvršnog vijeća AP Vojvodine Bojana Pajića, pa do vijećnika DS-a u sadašnjem sazivu Skupštine Općine Subotica. Ne vidim nikakvu prepreku za sudjelovanje članova DS-a koji su Hrvati u

čega je Lazo Vojnić Hajduk napomenuo kako određene teškoće postoje, jer je hrvatska nacionalna zajednica tek prije tri godine stekla status nacionalne manjine.

USPOSTAVITI RAVNOPRAVNOST: »Zbog toga hrvatska nacionalna zajednica ne raspolaže potrebnim institucionalnim i materijalnim resursima i za sada ne promovira svoje vrijednosti na ravnopravnim osnovama s drugim manjinskim nacionalnim zajednicama u zemlji. Iz pokrajinskog proračuna izdvajaju se određena sredstva za nacionalne manjine, ali raspodjela tih sredstava odvija se prema pravilniku koji izjednačava kriterije za sve nacionalne manjine, a ja mislim da su Hrvati u težem položaju zato što su nova manjina i postojeći resursi nisu isti. Također, za hrvatsku zajednicu je veoma važno riješiti prijenos

Zgrada zaostavština dr. Vinka Perčića u Subotici

vlasništva Zavičajne galerije dr. Vinko Perčić na Hrvatsko nacionalno vijeće, izdvojiti sredstva iz općinskog proračuna za formiranje scene na hrvatskom jeziku u subotičkom Narodnom kazalištu, kao i u Dječjem kazalištu, a jedan od naših ciljeva je i osnivanje Nacionalnog muzeja i arhive. Glede svega ovoga HNV očekuje potporu i od Demokratske stranke, a poglavito od članova DS-a koji pripadaju hrvat-

skoj zajednici, a mogu i žele pomoći svome narodu. HNV i DS trebaju surađivati, jer su im ciljevi u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina spojivi i suglasni«, kazao je Lazo Vojnić Hajduk.

INFORMIRANJE I IZDAVAČKA DJE-LATNOST: Član Izvršnog odbora HNV-a Zvonimir Perušić istaknuo je dobru suradnju s pokrajinskim tajnikom za informiranje *Miloradom Đurićem*, koji je dužnosnik

DS-a, ali je i iznio određene probleme koje hrvatska zajednica ima u sferi informiranja. »Gorući je problem s RTV Novi Sad, jer ne postoji adekvatno informiranje hrvatske zajednice na materinjem jeziku«, rekao je Perušić. »Jedno je vrijeme taj problem premošćavan privatnom inicijativom i produkcijom programa, a što se tiče postojeće emisije koja se emitira na hrvatskom jeziku, na snazi je odluka HNV-a o neprihvatanju te emisije, jer nam je naturena suprotno težnjama hrvatske zajednice i HNV-a. Ta emisija ne zadovoljava programski interes hrvatske zajednice. Interesiraju nas i informacije glede odvijanja procesa diobne bilance između RTS-a i RTV Novi Sad i procesa privatizacije Radio Subotice, kao i informacije o bilateralnim susretima koje predstavnici pokrajinskih vlasti održavaju s predstavnicima vlasti u Republici Hrvatskoj«.

On je naglasio kako je u okviru NIU »Hrvatska riječ« pokrenuta izdavačka djelatnost, ali da za tu djelatnost ne postoje definirana i osigurana sredstva iz pokrajinskog proračuna kao što je to slučaj kod drugih nacionalnih manjina.

Na koncu sastanka predstavnici Demokratske stranke izrazili su spremnost za suradnju s Hrvatskim nacionalnim vijećem i angažman u rješavanju iznesene problematike hrvatske zajednice.

Zvonko Sarić

Zajedničko priopćenje

Predstavnici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća i Okružnog i Općinskog odbora Demokratske stranke u Subotici, održali su sastanak na kojemu je bilo riječi o suradnji u oblasti ostvarivanja prava i sloboda hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. S tog je sastanka, koji je održan u uredu HNV-a u utorak 4. listopada, izdato zajedničko priopćenje, koje glasi:

Hrvatsko nacionalno vijeće, kao predstavničko tijelo Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori, i Demokratska stranka, kao državotvorna stranka koja sudjeluje u vlasti na različitim razinama u Srbiji, mogu i trebaju surađivati, jer su im ciljevi u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina kompatibilni. Demokratska stranka podržava nastojanja Hrvatskog nacionalnog vijeća da hrvatska nacionalna zajednica, koja je tek prije tri godine stekla status nacionalne manjine i koja zbog toga ne raspolaže potrebnim institucionalnim i materijalnim resursima, promovira svoje vrijednosti na ravnopravnim osnovama s drugim manjin-

skim nacionalnim zajednicama u zemlji. U tom smislu dužnosnici DS-a, koji su na funkcijama u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti na svim razinama u zemlji, angažirani će se da se hrvatskoj zajednici omogući ravnopravan tretman u funkcioniranju oblasti koje su HNV-u zakonom dodijeljene, a to su obrazovanje, informiranje, kultura i službena uporaba jezika, kao i ravnopravno financiranje hrvatskih udruga iz oblasti amaterizma.

Predstavnici Demokratske stranke izrazili su spremnost da se u Izvršnom vijeću AP Vojvodine podupre sustavno financiranje nakladničke djelatnosti na hrvatskome jeziku u okviru Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, kao i da se razmjenjuju informacije glede odvijanja procesa diobne bilance između RTS-a i RTV Novi Sad, osnivanja pokrajinskog informativnog servisa, privatizacije lokalnih radio postaja čiji su osnivači lokalne samouprave, kao i informacije o bilateralnim susretima koje predstavnici pokrajinskih vlasti održavaju s predstavnicima vlasti u Repu-

blici Hrvatskoj.

Na razini Općine Subotica, u kojoj je najveća koncentracija pripadnika hrvatske nacionalne manjine u SiCG, DS će podržati inicijativu HNV-a da se hrvatskoj zajednici ustupi na korištenje zgrada u kojoj se nalazi Galerija dr. Vinka Perčića, u sklopu koje bi djelovale i druge institucije iz oblasti kulture koje će se osnivati, a od značaja su za ostvarivanje punih prava hrvatske manjine u Subotici, kao i da se u Narodnom kazalištu i u Dječjem kazalištu osiguraju uvjeti za održavanje predstava na hrvatskom jeziku, što bi trebalo voditi formiranju scena na hrvatskome jeziku.

Razgovore su u ime HNV-a vodili predsjednik Izvršnog odbora Lazo Vojnić Hajduk, član Izvršnog odbora zadužen za informiranje Zvonimir Perušić i predsjednik E-vlade Zoran Vojnić Tunić, a u ime DS-a predsjednik Okružnog odbora Saša Vučinić, predsjednik Općinskog odbora Dragan Trklja i član Općinskog odbora Zlatko Peić.

Novi koraci u gospodarskoj suradnji Hrvatske i Srbije

Od srca – srcu

*Jedan od nezaobilaznih zaštitnih znakova Hrvatske, Podravka iz Koprivnice, zauzela stratešku poziciju u Srbiji * Neki će svoje domoljublje od srca – srcu izraziti kupovinom proizvoda »Made in Croatia«, a običan svijet će od svojih političkih i predstavnika matične zemlje pitati zašto se kolač uvijek tako dijeli da nama ostaju samo stari okrajci*

Piše: Nikola Perušić

Posljednji dan rujna bio je dobar za gospodarske i državne odnose Hrvatske i Srbije. Dva gospodarska simbola dvije zemlje učinila su ono što je najnormalnija stvar na svijetu, zajednički su otvorila vrata novom poslovnom pothvatu. Direktor Podravkina poduzeća u Beogradu *Krunoslav Bešvir* i direktor d. o. o. Takovije (koji je dio koncerna Swisslion Takovo) *Goran Kutrički*, potpisali su ugovor prema kojem će Swisslion Takovo u Srbiji proizvoditi proslavljenu govedu juhu pod markom Podravka sukladno Podravkinoj recepturi i tehnološkim standardima.

Proizvodnja treba početi još tijekom ovog mjeseca, a vrijednost ugovora iznosi preko 400 tisuća eura, čime Swisslion Takovo koncern postaje jedan od najznačajnijih Podravkinih poslovnih partnera na tržištu Srbije u domeni proizvodnje u suradnji.

I OKUS I MIRIS: Ukoliko obje strane budu zadovoljne očekivanim rezultatom velikog povratka dragog branda nekadašnje zajedničke prošlosti, poznata koprivnička kvaliteta će biti dobro zaprжена u Gornjem Milanovcu, te će miris jugo nostalgije donijeti značajan rezultat objema tvrtkama.

Tržište Srbije je Podravki važno zbog velikog postotka prodaje koji tu ostvaruje, a Podravkino poduzeće Podravka d. o. o. Beograd je u protekle četiri godine naraslo do toga da upošljava osamdesetak ljudi, te da pokraj ranije poznatih proizvoda iz svog asortimana nudi i nove. Šireći svoju djelatnost, poduzeće distribuira Nestle na ovome teritoriju, te Adriu, hrvatskog proizvođača ribljih konzervi. Time je Podravka postala jedan od najjačih distributera prehranbenih proizvoda na srbijanskome tržištu. Podravka ima ugovorenu proizvodnju pod markom Podravka i s tvornicom Yucom iz Tavankuta, te Grand Promom iz Sombora, zatim surađuje s Dijamantom iz Zrenjanina

Veliki povratak: Podravka postala jedan od najjačih distributera prehranbenih proizvoda na srbijanskome tržištu

i Žitkom iz Bačke Topole.

TAKO DALEKO: Dakle, kiseli krastavci i drugo ukiseljeno povrće iz tavankutskog zaleđa odlaze put Hrvatske nezainteresira-

ni za nadu vrijednih bunjevačkih poljodjelaca, da se integriraju makar samo u gospodarske tokove matične zemlje. Ostaje za žal što samo godinu-dvije ranije nitko iz

matične zemlje nije prepoznao mogućnost privatizacije i ozbiljnije ušao na ovaj teren. Jedini način za ostvarenje ambicije gospodarskog približavanja leži u tome što je Podravka raspisala natječaj za jedno radno mjesto trgovačkog predstavnika za područje sjeverne Bačke, to jest osobu koja bi trebala razvijati prodajnu mrežu, kontaktirati kupce, prodavati i naplaćivati proizvode te provoditi marketinške aktivnosti. Netko sa završenom srednjom školom, radnim iskustvom, poznavanjem rada na računalu, vozačkom dozvolom te vlastitim vozilom bit će u prilici ostvariti bunjevačko-hrvatski san, uposliti se u tvrtki za koju će raditi ne samo interesom, već i srcem.

Drugi će svoje domoljublje od srca – srcu izraziti kupovinom proizvoda »Made in Croatia«, a običan svijet će od svojih političkih i predstavnika matične zemlje pitati zašto se kolač uvijek tako dijeli da nama ostaju samo stari okrajci.

PRAZNA KUĆA: Netko će reći, nedostatak organiziranosti i inicijative, nedostatak sreće, loša sudbina ili »nije još vrijeme«. »I mi smo iznenađeni«, reći će drugi i dodati kako nedostaje više sluha i kontakta. Poneki zanesenjak će otići na neki sajam, ili u središnjicu neke dobre hrvatske tvrtke i »na mišiće« pokušati samostalno uraditi nešto, poneki put će dobiti ohrabrenje od nekog župana ili konzula, ali na koncu se dešava da se kolo zatvara uvijek drugačije, da u međudržavnim i gospodarskim odnosima nema mjesta za takve sitnice.

Tako će institucije i dalje biti prazne, natječaj za popunu radnih mjesta koje otvaraju tvrtke iz Hrvatske se neće objavljivati u »Hrvatskoj riječi«, predstavnici tih tvrtki teško će zalutati do gospodarskog odjela Hrvatskog nacionalnog vijeća, i svi će stajati u mjestu, dok drugi marširaju.

VELIKA STVAR: No, možda je bolje ne upuštati se u prevelika očekivanja i priželjkivanja. I Frikom, i Somboled, i Jelen Do, Polet, Stražilovo, a sada i Swisslion dokažu kako su ulaganja moguća, i kako je interes moguće naći čak i s ove strane granice. Jednog dana, možda i nejaka hrvatska zajednica pronađe svoje mjesto u gospodarskom rastu suradnje dvaju susjeda.

35 međudržavnih bilateralnih sporazuma, među kojima su Sporazum o uzajamnom poticanju i zaštiti ulaganja, zatim o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, o slobodnoj trgovini, doveli su do toga da izvoz Republike Hrvatske u Srbiju i Crnu Goru lani bude 294,1 milijun američkih dolara, a uvoz RH iz SiCG 140,7 milijuna dolara. Time je

3,7 posto hrvatskog izvoza došlo u Srbiju, a od 1993. do 2004. iz Hrvatske je u Srbiju uloženo 144,3 milijuna dolara, što je 9,47 posto ukupnih hrvatskih investicija u inozemstvu. Samo u 2004. to je bilo 63,9 mili-

ara ulja, preko 2,8 milijuna dolara sojinog ulja, preko 2 milijuna USD vrijednosti peći i štednjaka, preko 2 milijuna kolača i kekasa, preko milijun i pol dolara marelice, trešnje, višnje i breskve, preko milijun do-

Podravka ima ugovorenu proizvodnju s mnogim tvornicama u Srbiji

juna dolara, što je 20,37 posto ukupnih hrvatskih investicija u inozemstvu. Kada se sumiraju rezultati za 2005., po svemu sudeći će i dalje biti razloga za zadovoljstvo, a možda i za nadu da će iz matične zemlje putem gospodarstva doći ono što nije stiglo putem politike. Stoga, bravo za Podravku, Luru, Agrokor, Nexse,...

A za one koji žele izvoziti u Republiku Hrvatsku, tu je podatak kako je lani otišlo preko 20 milijuna dolara toplo valjanih proizvoda željeza, preko 10 milijuna dola-

lara jahti i ostalih plovila za sport i razbi-
brigu itd.

Sa suprotne strane, Hrvatska je izvezla u SiCG preko 50 milijuna dolara naftnih i bitumenskih ulja, preko 15 milijuna dolara cigareta, preko 4 milijuna dolara vrijedno sti lijekova, te preko 4 milijuna dolara novina i publikacija, potrland cementa, nafte, folija od aluminija. Što se juha tiče, uključujući i mesne pripravke za njih, izvoz je lani bio 3.633.419 američkih dolara. Nazdravlje!

U Novom Sadu od 27. do 29. rujna održana Druga europska konferencija dunavskih regija i gradova

Dunav, glavna europska prometnica

»Vojvodina je jedini dio Srbije koji se graniči s EU i u tom pogledu ona je lokomotiva koja vuče Srbiju u Europu«, rekao Bojan Kostreš * Govoreći o Vojvodini kao europskoj regiji, Bojan Pajtić ukazao na njenu istaknutu ulogu u suradnji Srbije i susjednih zemalja

Piše: Dragana Popov

»Dunav – glavna europska prometnica« bio je moto pod kojim se odvijala Druga europska konferencija dunavskih regija i gradova u Novom Sadu, od 27. do 29. rujna. Organizatori ove konferencije bili su Dunav-

osam podunavskih zemalja: Njemačke, Austrije, Mađarske, Hrvatske, Slovenije, Srbije i Crne Gore, Bugarske i Rumunjske.

»Ako se Europska unija hoće širiti, mora nastaviti poticati razvoj lokalne i regionalne demokracije, a Srbija i Crna Gora, s

ali da u njihovom radu, do sada, nije primijećen sinergijski efekt.

»Vojvodina je jedini dio Srbije koji se graniči s EU i u tom pogledu ona je lokomotiva koja vuče Srbiju u Europu, a ova Konferencija dunavskih gradova i regija jedan je od vrlo značajnih kolosijeka kojima ta lokomotiva može znatno snažnije i brže povući cijelu kompoziciju Državne Zajednice Srbije i Crne Gore«, rekao je Bojan Kostreš, predsjednik Skupštine AP Vojvodine. U svom govoru sudionicima Konferencije predsjednik Kostreš je naglasio, kako AP Vojvodina sa svojim specifičnostima, sa svojim bogatstvom nacija i kultura, sa svojih šest jezika u službenoj uporabi, nesumnjivo zaslužuje pažnju svojih prijatelja, a pitanje autonomije Vojvodine jest pitanje pretvaranja Srbije u modernu i kulturnu državu, smatra Kostreš.

ULOGA VOJVODINE: Bojan Pajtić, predsjednik vojvođanske Vlade, sudionici ma Konferencije tijekom uvodne riječi poručio je da: »Vojvodina Konferenciju shvaća kao pravu priliku da se založi za što više inicijativa pod kišobranom Pakta za stabilnost jugoistočne Europe, uz sudjelovanje međunarodnih specijaliziranih organizacija. Sesije na konferenciji dat će značajan doprinos interregionalnoj suradnji, turističkoj eksploataciji, slobodnoj plovidbi i ekološkom očuvanju Dunava. Razvoju identiteta i multikulturalnosti naroda i zajednica podunavskih zemalja bit će posvećena dužna pažnja. Vrijedi ozbiljno razmisliti o uspostavljanju međunarodnih regionalnih studija i stalne razmjene studenata i profesora, znanstvenih i drugih dostignuća«.

Pokraj toga Pajtić je naglasio važno mjesto euroregije Dunav-Tisa-Kriš-Moriš u multiregionalnoj suradnji i podsjetio nazočne kako je na svibanjskoj skupštini DKMT regije u Segedinu usvojen Strateški plan, čime su otvorene mogućnosti da pogranična područja tri podunavske države dobiju najbolju moguću poziciju u Europi. Govoreći o Vojvodini kao europskoj regiji, premijer Pajtić je ukazao na njenu istaknutu ulogu u suradnji Srbije i susjednih zemalja, uz opasku kako je Vojvodina eko-

Vojvodina je jedini dio Srbije koji se graniči s EU: s otvorenja konferencije

ski biro – Novi Sad, Skupština AP Vojvodine, Izvršno vijeće AP Vojvodine i Dunavski biro – Ulm, uz podršku Pakta za stabilnost jugoistočne Europe. Ovom dvodnevnom skupu bilo je nazočno 279-ero sudionika iz 15 regija i 35 gradova, iz

obzirom da je njena budućnost u EU, sama mora odmah početi s procesom decentralizacije, koja je važna i u političkom i u gospodarskom smislu«, poručio je nazočima predsjednik Odbora regija Europske unije Peter Straub.

PROMETNI KORIDOR: Sukladno motu Konferencije »Dunav – glavna europska prometnica«, šef Pakta za stabilnost jugoistočne Europe Erhard Busek izrazio je nadu da će: »Dunav brže dobivati značaj europskog prometnog koridora, koji će potaći gospodarski razvoj, da će postati značajna turistička regija uzduž cijelog toka rijeke, a da će pažnja u buduću biti posvećena sanaciji luka i lučkih postrojenja«, i upozorio kako već postoje mnoge ustanove čije je djelovanje posvećeno Dunavu,

Estrogen u Dunavu!?

Eksperti iz Ulma potvrdili su i upozorili sudionike skupa kako se pojavio estrogen u Dunavu, a pokrajinski tajnik za ekologiju, zaštitu životnog okoliša Zoltán Gyarmati je rekao kako estrogen može imati nesagledive posljedice i pozvao predstavnike svih podunavskih gradova da u projekte ispitivanja dunavske vode i priobalja uvrste i ispitivanja estrogena.

nomski pokretač ubrzanog uključivanja Srbije u Europsku uniju.

DECENTRALIZACIJA: Prvog dana Konferencije, tijekom plenarne sesije, potpredsjednik Skupštine AP Vojvodine Sándor Egeresi je upoznao sudionike s vjodanskim shvaćanjem modela europskih integracija i tom prigodom, zbog budućeg statusa Vojvodine u novom Ustavu Republike Srbije, u kojem bi se jasno definirao njen politički i pravni status, naglasio:

Zainteresirani smo za aktivniju i odgovorniju ulogu regija i lokalnih samouprava, za veća financijska sredstva u skladno europskom funkcioniranju, kao i za decentralizaciju i razvoj demokracije na regionalnoj i lokalnoj razini.«

Egeresi je nazočne na Konferenciji obavijestio, kako je Vojvodina kao regija već uspostavila suradnju s više pokrajina, županija i regija koje imaju autentično iskustvo u funkcioniranju pokrajina i ostvarivanju njenih ovlasti i da će Vojvodina kao moderna europska regija, uspostaviti i razvijati suradnju sa svim regijama Europe u oblasti gospodarstva, kulture, ekologije, obrazovanja, i posebno u oblasti parlamentarne suradnje, kazao je Egeresi.

»Regije duž Dunava i do sada su bile povezane brojnim povijesnim i suvremenim vezama, a osnivanjem mreže Dunavskih biroa stvorene su izuzetne mogućnosti za uspostavljanje neposrednijih kontakata, razmjenu ideja, predstavljanje konkretnih projekata i njihovu zajedničku realizaciju«, zaključio je Sándor Egeresi.

Prvi radni dan Konferencije završen je predstavljanjem 30 gradova iz podunavskih regija. O gradovima, iz kojih su doputovali u Novi Sad, govorili su njihovi gradonačelnici.

ZAVRŠNA DEKLARACIJA: Tijekom drugog dana Konferencije sudionici su bili podijeljeni u četiri radne sesije koje su bile posvećene različitim temama: interregionalnoj suradnji u izgradnji infrastrukture i

gospodarstvenog i prometnog prostora Dunava, suradnji u ekološkom planiranju, turističkim projektima i kulturnom prostoru Dunava. Na njima je vladala radna atmosfera, a bile su zatvorene za javnost.

Nakon višesatnog rada u sesijama i iscrpnih i temeljitih diskusija na drugoj plenarnoj sesiji koja se odvijala pod geslom »Dunav – glavna ulica Europe«, sudionici Konferencije su se složili oko različitih pitanja i donijeli su Završnu deklaraciju:

»Dunav povezuje naš gradove i regije, on utjelovljava naše partnerstvo i suradnju te predstavlja simbol europskog procesa integracija. On je naša zajednička glavna prometnica. Europa se razvija iz perspektive gradova i regija, oni su pokretači društvenog i političkog razvoja, središta kulture, inovacije i gospodarstvenog rasta«, navodi se u Završnoj deklaraciji u kojoj je istaknuto kako se osnova daljnjeg rada podunavskih zemalja temelji na demokraciji, toleranciji i humanizmu i s apsolutnom voljom da se suprotstavljaju svakom obliku nacionalizma i ekstremizma. U tom duhu svi nazočni predstavnici gradova, regija i institucija dogovorili su kako će svoju suradnju dalje razvijati i produbljivati i da će je postaviti na čvrstu organizacijsku osnovu.

PRIJENOS ZNANJA: U Završnoj deklaraciji nabrojene su projektne oblasti u kojima će se odvijati buduća suradnja dunavskih regija i gradova. Najprije, istaknuti su projekti u oblasti međuregionalne i

međugradske suradnje, s naglaskom na usavršavanju stručnjaka iz oblasti uprave i administracije putem razvoja zajedničkih programa obuke i razmjene.

Zaključeno je kako da se gospodarski i promet prostora Dunava unaprijedi razvojem zajednički umreženog sustava »Dunavski info-centar« – s terminalima za prezentacije gradova i bazama podataka za gospodarstvo, kulturu i turizam, da se uskladi koordinacija međunarodnog planiranja prometa, da se razmjenom iskustva unaprijedi lokalno i regionalno gospodarstvo i uspostavi suradnja gospodarskih komora, realizira zajednička burza i sajamski nastupi.

Kao treća točka Deklaracije navodi se »Transfer u oblastima znanosti, obrazovanja i tehnologije«, koji će obuhvatiti razvoj zajedničke dunavske visoke škole za obnovljive energije, unapređenje nastavnih planova i programa u oblasti medicine, razmjenu medicinskih stručnjaka i studenata medicine i razvoj suradnje u oblasti profesionalnog obrazovanja. U okviru ekološkog planiranja i turizma gradova i regija u slivu Dunava, odvijat će se prijenos znanja za lokalna i regionalna poduzeća za snabdijevanje vodom i otklanjanje otpadnih voda i otpada. Utvrđena je namjera da se biciklistička staza duž Dunava, produži od Budimpešte do delte, kao europski model projekta blagog turizma. Posljednja točka deklaracije je »Kultura gradova i regija« koja će biti potaknuta razvojem mreže kulturnih festivala duž Dunava, a očekuje se razrada zajedničke izložbe »Moj Dunav – pogledi na rijeku. Pogledi na Europu.«

»Europska konferencija dunavskih gradova i regija«, navodi se u Završnoj deklaraciji, vidi sebe kao stalnu europsku mrežu i čvrstu instituciju suradnje i partnerstva, koja usklađuje zajedničke napore pred vladama zemalja i europskim institucijama, kako bi realizirala svoje namjere. Kao osnovne institucije, koje koordiniraju zajedničke projekte i preuzimaju zadatke za organiziranje sljedeće »Europske konferencije dunavskih gradova i regija«, su dunavski uredi koji su instalirani u gradovima i regijama. Mrežu trenutačno čini 12 dunavskih ureda, koji su se razvili kao svojevrstne agencije, kazao je Peter Langer, šef dunavskog ureda u Ulmu, tijekom druge plenarne sesije u kojoj je nazočne upoznao s radom dunavskog ureda Ulma.

»Preko mreže ureda dunavskim regijama i gradovima dostupna je pomoć, čija je ponuda moguća zbog razvijenih partnerstava u gradovima i regijama u dunavskom prostoru.«

Potpisana Deklaracija o suradnji podunavskih zemalja

Tijekom održavanja Druge europske konferencije podunavskih gradova i regija potpisana je Deklaracija o suradnji podunavskih zemalja. Predsjednici vanjskopolitičkih odbora parlamenta Mađarske, *Žolt Nemet*, Srbije, *Gordana Čomić* i Vojvodine *Nenad Čanak*, potpisali su Deklaraciju o uspostavljanju čvršće suradnje između podunavskih zemalja, regija i gradova. U tekstu Deklaracije navodi se, kako će produbljivanje suradnje mreže europskih gradova i regija učiniti život svih naroda stabilnijim i sigurnijim. Potpisnici Deklaracije založili su se za uključivanje manjinskih nacionalnih zajednica u donošenje odluka od značaja i utjecaja za njihovu sudbinu i život, kao i za jačanje uloga nacionalnih zajednica u politici, ekonomiji i kulturi. Osobito su naglasili potrebu izrade kompletnog plana za razvoj Dunava, s posebnim osvrtom na unapređenje prijevoza rijekom za što postoje velike ali još neiskorištene mogućnosti.

Održana likovna kolonija u Bačkom Monoštoru

Svjedočanstva o postojanju i stvaralaštvu

*Uspješna suradnja KUDH-a »Bodrog« i HKC »Bunjevačko kolo« * Rad slikara se odvijao na salašu Marije Turkalj * Priroda kraj rijeke Kidoš i Velikog bačkog kanala bila je inspiracija za slikanje pejzaža*

Predstavnici HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice i KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora na likovnoj koloniji: Josip Horvat i Marija Turkalj

Članovi Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« sudjelovali su 1. listopada na likovnoj koloniji koju je organiziralo Kulturno-umjetničko društvo Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, na čijem je čelu Stipan Šimunov. Rad slikara na ovoj

umjetničkoj koloniji odvijao se na salašu potpredsjednice KUDH-a »Bodrog« Marije Turkalj, koji se nalazi na polovici puta između Bačkog Monoštora i Sombora.

Slikari su se uvijek okupljali u kolektivnim stvaralačkim radionicama ili kako ih danas nazivamo – umjetničkim kolonija-

ma, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i druženja u radu. Slikari su se okupljali radi slikanja u prirodi, ali i oko zajedničkih programa.

SUSRET I DRUŽENJE U RADU: »Cilj našega okupljanja na ovoj likovnoj koloniji je prije svega pomoć i poticaj Društvu »Bodrog« da se i u okviru njihovog Društva oformi Likovni odjel, što će sigurno biti plodno tlo za daljnju suradnju. Pokraj toga, i na ovoj likovnoj koloniji promoviramo rad našeg Likovnog odjela. Sudjelovanjem na likovnoj koloniji, članovi Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra ostavljaju

poruku o svome stvaralaštvu i radu. Dobro je što se družimo u radu, a nadam se formiranju Likovnog odjela i u Društvu »Bodrog«. Takvim okupljanjem i radom i oni će ostaviti djela koja će svjedočiti o našem postojanju i stvaralaštvu«, kazao je ravnatelj Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« Josip Horvat, napominjući kako je nakon prošlogodišnjih razgovora s čelnici ma KUDH-a »Bodrog« uspješno ostvarena suradnja, čiji je rezultat ova likovna kolonija.

»Tijekom prošle godine razgovarali smo o mogućnosti organiziranja likovne kolonije u Bačkom Monoštoru, selu koje je prošle godine dobilo nagradu za kulturu Hrvatske matice iseljenika za najuspješnije selo hrvatskih manjina u Europi »Najse- lo 2004«. U godišnjem planu našeg Likovnog odjela za 2005. godinu, uvršteno je su-

djelovanje na likovnoj koloniji u Bačkom Monoštoru, koje se sada i reliziralo. Prije početka rada slikara na salašu Marije Turkalj, posjetili smo crkvu svetog Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru koja je podignuta davne 1752. godine, od kada je u više navrata proširivana i obnavljana, a o povijesti crkve govorio nam je vlč. Goran Vilov. Veoma sam zadovoljan što se na poziv za sudjelovanje na ovoj likovnoj koloniji odazvao veliki broj članova našeg Likovnog odjela, tako da na koloniji sudjeluje njih oko tridesetak. Naši slikari će ostaviti određeni broj djela na dar Društvu 'Bodrog', koje će ukrasiti njihove prostorije. Bit će to trajna uspomena na ovaj susret«, kazao je Josip Horvat, izražavajući zahvalnost domaćinima na gostoprimstvu i uspješnoj organizaciji likovne kolonije.

KOLONIJA KAO POTICAJ: »Nakon prošlogodišnjih razgovora s ravnateljem Likovnog odjela Centra 'Bunjevačko kolo' Josipom Horvatom i nakon poziva za sudjelovanje članova našeg Društva na likovnoj koloniji 'Bunarić', rodila se ideja o organiziranju jedne likovne kolonije i u Bačkom Monoštoru. Zadovoljan sam što smo uspjeli u tome, ova kolonija je poticaj, jer je u začetku formiranje Likovnog odjela u okviru našeg Društva, koje je mlado. Od prije sedamdesetak godina u selu je postojalo Društvo koje je okupljalo mještane Monoštora. Ono je mijenjalo nazive, nazvano je i 'Kulturno-prosvjetna zajednica', a na inicijativu mještana 2000. godine, naše Društvo dobiva hrvatski predznak i od tada se zove Kulturno-umjetničko društvo Hrvata 'Bodrog'. Prošle godine dobili smo prostorije za rad u okviru Doma kulture, a najviše iskustva imamo u folklornom radu. Izdvaja se pjevačka grupa našeg Folklornog odjela koja je ove godine pozvana nastupiti na BEMUS-u u Beogradu, gdje će nastupiti sredinom listopada. Naš folklorni odjel imao je brojne nastupe u Mađarskoj, Hrvatskoj, kao i u Srbiji, a ova likovna kolonija je devetnaesta u broju ovogodišnjih aktivnosti našeg

Društva. Smatram da smo opravdali nagradu 'Najselo 2004', a evo, već će 9. listopada biti priređen kulturno-umjetnički program u povodu Zavitnog dana koji će se odvijati u Osnovnoj školi '22 oktobar'. U okviru programa, osim našeg Društva, nastupit će i Društva iz Sombora i Sente, nakon čega slijedi koncert *Kiće Slabinca*, dok će svečana misa zahvalnica biti održana 13. listopada«, kazao je Stipan Šimunov, ne krijući zadovoljstvo zbog uspješnog rada Društva »Bodrog«, koje daje velik doprinos očuvanju izvornih šokačkih običaja, kao i svoje zadovoljstvo zbog uspješno ostvarene suradnje s Centrom »Bunjevačko kolo« i okupljanjem velikog broja slikara na ovoj likovnoj koloniji.

INSPIRATIVAN KRAJOLIK: »Kada sam čula za inicijativu održavanja likovne kolonije sa zadovoljstvom sam ponudila da mjesto susreta bude na mom salašu. Starije to salaš, spominje se već davne 1860. godine, a u blizini salaša su 'Vodice', marijansko svetište, gdje su kapelice podignute početkom prošlog stoljeća. Kako se salaš nalazi usred divne prirode, kraj rijeke Kidoš i Velikog bačkog kanala, omogućuje slikarima inspiraciju za slikanje pejzaža. Nadam se ovakvom susretu i sljedeće godine«, kazala je Marija Turkalj, ističući kako je likovnu koloniju pomoglo JP »Voj-

vodina-šume«, obitelj *Marijanović*, a članice KUDH-a »Bodrog« ispekle su kruh i gibanicu.

Nakon završenog rada slikari su izložili svoja djela na klupama ispred salaša, a Stipan Šimunov je pozdravio predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josipa Z. Pekanovića* i generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici *Davora Vidiša* koji su posjetili ovu likovnu koloniju.

Zvonko Sarić

Dobra institucionalna suradnja zbližila i likovne umjetnike:
Stipan Šimunov i Josip Horvat

Sljedećega tjedna

Proslava Dana knjižnice

U okviru programa proslave obilježit će se 200. obljetnica od rođenja prvog subotičkog tiskara Karla Bittermanna, dodijelit će se nagrade najboljim učenicima osnovnih i srednjih škola koji su sudjelovali na raspisanim natječajima, te će se obnoviti suradnja s knjižnicom grada Osijeka

Ravnateljica subotičke Gradske knjižnice Valeria Agoston Pribila sazvala je konferenciju za tisak na kojoj je sa svojim kolegama Miletom Tasićem i Katarinom Čeliković predstavila program proslave Dana knjižnice.

U četvrtak, 13. listopada proslavit će Gradska knjižnica svoj dan svečanim programom u okviru kojeg će se obilježiti 200. obljetnica rođenja prvog subotičkog tiskara Karla Bittermanna. Proslava počinje u 10 sati otvorenjem izložbe knjiga, periodike i drugog materijala tiskanog u prvoj subotičkoj tiskari. Na izložbi će biti izloženi i plakati subotičkih umjetnika inspi-

rirani prvom subotičkom tiskarom i njezinim vlasnikom Karlom Bittermannom.

Program se nastavlja u 10,30 sati u velikoj čitaonici svečanom akademijom na kojoj će biti predstavljena brošura posvećena Karlu Bittermannu i subotičkoj Gradskoj knjižnici. U tijeku programa dodijelit će se i nagrade najboljim učenicima osnovnih i srednjih škola koji su sudjelovali na natječajima »Moja omiljena bajka H. C. Andersena« i »NAJ slovo«. Prvi je namijenjen osnovnim školama, a drugi osnovnim i srednjim školama.

Posebna pozornost ove godine posvećena je subotičkim tiskarama i naklad-

nicima koji će kao »ulaznicu« donijeti jednu svoju knjigu po svom izboru. Radovi učenika te tiskara i nakladnika bit će također izloženi.

Na Dan knjižnice obnavlja se, ratnim zbivanjima prekinuta, suradnja s knjižnicom grada Osijeka čiji je ravnatelj potvrdio svoj dolazak. Subotička knjižnica se posebno raduje ovoj suradnji koja je ranijih godina izvrsno funkcionirala a poznato je kako je suradnja svih ostalih institucija u kulturi već obnovljena i na visokoj je razini.

Ravnateljica i njen kolektiv očekuje veliki odaziv na ovu proslavu i toga dana knjižnica neće raditi. Zauzvrat će već sljedećega četvrtka, 20. listopada, biti dan otvorenih vrata kada će svi zainteresirani čitatelji moći zaviriti i u magacinske prostore, u knjigoveznicu i možda sami napraviti korice za svoj dnevnik.

Iako je dječji tjedan u tijeku, Gradska će knjižnica zbog mnogo sadržaja u gradu ovaj program premjestiti za sljedeći tjedan kada će u dječjoj čitaonici bajke pričati poznati Subotičani. Bit će to iznenađenje za najmlađe čitatelje.

K. Č.

V I J E S T I

Promocija ljudskih prava među srednjoškolcima

U subotičkoj Filološkoj gimnaziji »Kostolányi Dezső« 29. rujna predstavljen je projekt »Promocija ljudskih prava među srednjoškolcima« koji je organizirala radionica »Zenit«.

Prema riječima koordinatorice projekta Erike Roncsák promocije će biti organizirane u petnaestak srednjih škola diljem Vojvodine i učenicima će se dijeliti promidžbeni materijal tiskan na svim jezicima koji su u uporabi u toj pokrajini, kao i nekim stranim jezicima.

Članica Općinskog vijeća u Subotici zadužena za obrazovanje Edita Pintér Molnár istaknula je, kako se radionica »Zenit« godinama uspješno bavi edukacijom učenika, ali i profesora, i to na teme iz različitih oblasti.

Donatori projekta su Vijeće Europe i Pokrajinsko tajništvo za sport i omladinu.

Sastanak o sigurnosti djece u školama

U Skupštini Općine Subotica 30. rujna održan je sastanak na kojem se raspravljalo o sigurnosti djece u školama, a povodom učestalih incidenata u školama u toj općini.

Na sastanku je odlučeno da se formira tijelo od predstavnika lokalne samouprave, škola, Ministarstva unutarnjih poslova i vojske koje će raditi na poboljšanju sigurnosti učenika i nastavnika.

Direktori osnovnih i srednjih škola su predložili kako su često potpuno nemoćni kada su u pitanju incidenti, kao i da je jedan od ključnih problema opća nebriga o djeci.

Predsjednik općine Géza Kucsera ocijenio je kako Subotica mora postati mirno i sigurno mjesto, kao i da je njegovanje suživota važnije čak i od nacionalnih pitanja.

Počela s radom nova TV postaja – City TV

Subotičani već 15 dana, na trećem kanalu kableske televizije, mogu pratiti program četvrte televizije u Subotici, City TV-a. Trenutačno se emitira 12 sati programa, a kako najavljuju, najveća pozornost će biti usmjerena na Suboticu i gradske teme. Izrasla iz City i City folk radija, ova televizija ima dvije redakcije, in-

Nikola Babić, predsjednik Nacionalnog vijeća Bunjevaca

Tražimo uvođenje bunjevačkog jezika u škole

Predsjednik Nacionalnog vijeća Bunjevaca *Nikola Babić* izjavio je kako bi bunjevački jezik trebao biti uveden kao izborni predmet u prvom, drugom i trećem razredu osnovne škole. Babić je za novosadski »Građanski list« od prošloga petka, 30. rujna, rekao kako za uvođenje bunjevačkog jezika u škole postoje svi uvjeti.

On je optužio Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu da se služi političkim mjerilima, a ne stručnim, jer nije odobren nastavni program za predmet »Bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture«, koji je Nacionalno vijeće dostavilo tom tajništvu.

»Sudeći po našim informacijama, izgleda da je naš zahtjev bio povod za neke ne- sporazume između Hrvatske i Srbije, pa se

otuda traži neka forma bunjevačkog jezika koja neće izazvati međudržavni sukob«, rekao je Babić.

U prvi razred osnovne škole u Vojvodini učenici se upisuju na šest nastavnih jezika: srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom, rusinskom i hrvatskom jeziku, kao i dvojezično – na srpskom i na nekom od jezika nacionalnih manjina.

U nekim vojvođanskim školama nastava se izvodi i na romskom jeziku.

Prema popisu stanovništva iz 2002. godine, u Vojvodini živi 21.000 građana koji su se izjasnili kao Bunjevci.

Prema pokrajinskim propisima u oblasti obrazovanja, potrebno je najmanje 15 učenika da bi se u prvom razredu učilo na jeziku nacionalne manjine, ali razred može

Nikola Babić

biti i manji, ukoliko za to suglasnost izda pokrajinski tajnik za obrazovanje.

Beta

formativnu i autorsku, s trenutačno 13 emisija. Informativno uredništvo nije zaživjelo s punim kapacitetima, kao ni tehnički sektor jer su najveći problemi kadrovske prirode. Nadaju se da će ove probleme prevladati za nekoliko mjeseci. Trenutačno se 80 posto programa pravi na srpskom jeziku, a emitiraju se i 3 emisije na mađarskom. Kako najavljuju, program na mađarskom će biti proširen ali kada se riješe kadrovski problemi. Premda u Subotici već postoje tri televizije, istaknuli su da su i do sada dobro surađivali sa Super TV-om, YU Eco televizijom, kao i s pojedinim radio postajama u gradu, te takav odnos očekuju i ubuduće. Trenutačno se signal City TV-a emitira na niskim bandovima na kojima je slika lošije kvalitete jer žele biti dostupni širem broju gledatelja. Za dva tjedna, kada počne redovita programska shema, signal će biti emitiran na kanalu S-21.

M. Kujundžić

Početak izgradnje zapadne zaobilaznice

Izgradnja zapadne zaobilaznice trebala bi početi sljedeće godine, i to od graničnog prijelaza kod Kelebije prema jugu – poručio je na ovoj tjednom brifingu predsjednik Općine *Géza Kucsera* vjerujući u pozitivan ishod predstojećeg sastanka s predstavnicima republičkog mjerodavnog ministarstva i Direkcije za izgradnju cesta. Obveza Općine bit će da pripremi potrebnu dokumentaciju, dok će troškove izgradnje auto-cesta u punom profilu pokriti Ministarstvo financija. Na sastanku koji je zakazan za sljedeći tjedan pred predstavnicima Ministarstva za kapitalne investicije i Direkcije naći će se i inicijativa za obnovu magistralne ceste između Subotice i Sente. To je, kako je naveo Kucsera, jedini magistralni pravac u Srbiji koji još nije projektiran. Predsjednik Općine sa suradnicima bio je 3. listopada u posjetu proizvodnom pogonu njemačke tvrtke LOHER ELEKTRO – Subotica povodom proizvodnje tisućitog komada vjetro-generatora.

J. Stantić

Dani pčelarstva

Usredištu Subotice prošloga su vikenda po deveti put održani Dani pčelarstva, na kojima su sudjelovali pčelari i proizvođači pčelarske opreme iz Vojvodine i Mađarske. Ovu je manifestaciju otvorio predsjednik Općine *Géza Kucsera*, a istim je povodom u Gradskoj kući održana je i konferencija za novinare na kojoj su o poticajnim mjerama za pčelarstvo govorili glavna savjetnica Mini-

starstva za poljoprivredu Republike Mađarske doktorica *Gabriella Begre Bodrogi* i republička ministrica za poljoprivredu doktorica *Ivana Dulić Marković*.

U okviru Dana pčelarstva pčelari su mogli pratiti i stručno savjetovanje o tome kako država može pomoći pčelarima da se pripreme za Europsku uniju i plasiranje proizvoda na međunarodno tržište. Predsjednik udruženja medara *Jozsef Agardi* podijelio je plakete najboljim medarima u protekloj godini, dok su gosti iz ministarstva dobili na dar po kilogram meda.

Sa sjednice Skupštine Općine Apatin

Oporba kritizira, vladajuća većina usvaja

Za članove Savjeta za međunacionalne odnose izabrani Ivan Kozbašić i Stipan Siladev, kao predstavnici Hrvata, i Antun Čonka, kao predstavnik Roma

APATIN – U petak 30. rujna održana je deveta sjednica SO Apatin. Zbog opsežnog dnevnog reda od čak 26 točaka i duge polemike između predstavnika vladajuće koalicije (SPS, SRS, PSS), koja ima stabilnu većinu i šefova oporbenih skupina koalicije DS-a i DSHV-a Branka Sudžukovića i DSS-a Milana Dražića, sjednica je trajala do kasnih poslijepodnevni sati.

Dnevni red je usvojen nakon cijelog sata polemiziranja, a na točku koja se odnosila na rebalans općinskog proračuna, te kreditnog zaduživanja Općine, namijenjenog završetku izgradnje sportskih dvorana u Sonti i Prigrevici, te rekonstrukciji grijanja u Banji Junaković, potrošena su sljedeća dva sata. **SAVJET ZA MEĐUNACIONALNE ODNOSI:** Najoštrije polemikari glede proračuna bili su predsjednik Općine Apatin Živorad Smiljanić i načelnik za gospodarstvo i financije SO Apatin Milan Lavrnić, s jedne strane, te šefovi vijećničkih skupina oporbe s druge. Primjedbe su se mahom odnosile na utrošena sredstva iz pojedinih stavki proračuna, za koje je oporba tvrdila da su prevelika, a pojedine usluge, poput tretiranja komaraca, da su izvršene krajnje nekvalitetno.

Oporba je postavila i pitanje hoće li privliv sredstava u proračun u sljedećih pet godina biti dovoljan za vraćanje predložene sume kredita. Isto tako oporba je tvrdila kako je rekonstrukcija grijanja u Banji Junaković investicijsko održavanje,

te da ne može biti u istoj kategoriji s izgradnjom u Sonti i Prigrevici.

I pokraj svih argumenata oporbe, svi prijedlozi odluka, rješenja i zaključaka usvojeni su većinom glasova. Uvažena je jedino primjedba oporbe na prijedlog Josifa Petrovića za člana Savjeta za međunacionalne odnose Općine Apatin. Naime, kako Romsko nacionalno vijeće nije na vrijeme dostavilo prijedlog, vladajuća koalicija je istaknula kandidaturu Petrovića,

koji je član Srpske radikalne stranke. Propust je blagovremeno otklonjen, te je na naknadni prijedlog Romskog nacionalnog vijeća, a na intervenciju Sudžukovića, u ovo tijelo predložen i izabran Antun Čonka, kao legitimni predstavnik romske nacionalne zajednice.

Zbog svoje brojnosti u Općini Apatin hrvatska nacionalna zajednica u ovaj Savjet daje dva člana, a HNV je delegirao Ivana Kozbašića i Stipana Siladeva, predsjednika i tajnika Mjesnog odbora DSHV-a u

Sonti.

OZRAČJE PREPUNO ELEKTRICITETA: Predsjednik SO Apatin Miodrag Bakić zadovoljan je radom općinskog parlamenta: »Koalicija na vlasti ima stabilnu većinu u Skupštini, tako da nismo u opasnosti od opstrukcije bilo koje stranke ili osobe. Tijekom sjednica ponekad dođe do jako oštih polemika, osobito su aktivni šefovi oporbenih vijećničkih skupina Branko Sudžuković i Milan Dražić. Istina, tijekom polemika otme se i koja nepristojna primjedba, ponekad dođe i do osobnih vrijeđanja, no, to možemo vidjeti i u Skupštini Srbije. Iako se u polemikama izgubi dosta vremena, sve do sad predložene odluke su usvojene«, kaže za Hrvatsku riječ Bakić.

Oporba ne razmišlja tako. »Ozračje u općinskoj skupštini prepuno je elektriciteta. Mi iz oporbe nastojimo se u interesu građana ponašati konstruktivno, pokušavamo biti uljudni, no, pokraj provokacija i dobacivanja, pa često i vrijeđanja, to je jako teško. Ovdje se izgovori puno riječi kojima nije mjesto u službenim institucijama. Svaka strana nastoji ubrati političke poene i na taj način se već sad priprema za neakve buduće izbore. Osobno bih želio da malo stišamo međustranačku ostrašćenost, da više i konstruktivnije radimo u interesu građana općine Apatin, bez obzira da li smo u vlasti ili oporbi«, kaže za Hrvatsku riječ Branko Sudžuković. Ivan Andrašić

Povećana cijena plina

SOMBOR – Poduzeće »Sombor-gas« korigiralo je cene plina tako da će korisnici u Somboru rujanske račune plaćati po novim, višim cijenama.

Prostorni metar plina za kućanstva bit će oko 20 dinara, za gospodarstvo 21 dinar a najveći korisnik u Somboru – gradska toplana će prostorni metar plina plaćati po cijeni od 19,11 dinara.

»Sombor-gas« je cijenu korigirao nakon što je, uz suglasnost Vlade Srbije, NIS Gas povećao cijenu plina na 15 dinara za kućanstva, odnosno na skoro 17 dinara za gospodarstvo.

Prije poskupljenja, cijena plina je za kućanstva i privredu iznosila 14,39 dinara po prostornom metru, a za toplanu 13,76 dinara.

Dug za grijanje 9,5 milijuna dinara

SOMBOR – Korisnici usluga daljinskog sustava grijanja Javnom komunalnom poduzeću »Energana« pred početak grijaće sezone duguju 9,5 milijuna dinara. U tom poduzeću dug privrede je 3,5 milijuna, a kućanstava za grijanje duguju šest milijuna dinara. Korisnici daljinskog sustava grijanja, za tu uslugu plaćaju 48,86 dinara po četvornom metru tijekom svih 12 mjeseci.

Izvršno vijeće APV traži izmjenu načina evidentiranja javnih prihoda

Gdje su novci?

Evidentirana naplata od 69,56 milijardi dinara* 31,10 milijardi dinara – usmjereno u proračun Republike Srbije* Proračunu APV usmjereno 3,03 milijarde dinara, proračunu Grada Novog Sada 4 milijarde dinara, proračunima općina 7,35 milijardi dinara*

NOVI SAD – Izvršno vijeće Vojvodine ponovno je zatražilo od Vlade Srbije da Ministarstvu financija naloži izmjenu načina evidentiranja javnih prihoda u Vojvodini navodeći da postojeća metoda ne daje pravu sliku naplate javnih prihoda na teritoriju Pokrajine.

PIV je uputio takav zahtjev nakon razmatranja izvješća Uprave za javna plaćanja za period 1. siječanj – 30. lipanj ove godine a u kojem, prema ocjeni pokrajinske vlade, nije evidentirano preko polovice proračunskih prihoda, saopćeno je iz Banovine.

U saopćenju se podsjeća kako je pokrajinska vlada od Vlade Srbije u dva navrata zahtjevala osiguranjem evidencije svih javnih prihoda na razini lokalnih samouprava, kao i godišnjeg i mjesečnih izvješća o bruto naplati i raspodjeli javnih prihoda, te izvješća o sredstvima ostvarenim od privatizacije u pokrajini, ali se republička vlada na te zahtjeve oglušila.

Prema posljednjem izvješću Uprave za javna plaćanja, na teritoriju Vojvodine evidentirana je naplata 69,56 milijardi dinara – 45,49 milijardi od poreza, taksi, naknada i drugih proračunskih prihoda i 24,07 mili-

jardi dinara na ime doprinosa za socijalno osiguranje.

Promatrano po općinama, čak 54 posto ostvarenih sredstava naplaćeno je na teritoriju Grada Novog Sada, a 30 općina u evidentiranoj naplati imalo je učešće manje od jedan posto. Najveći dio naplaćenih prihoda – 31,10 milijardi dinara – usmjeren je u proračun Republike Srbije. Proračunu AP Vojvodine usmjereno je 3,03 milijarde

dinara, proračunu Grada Novog Sada usmjerene su četiri milijarde dinara, dok je proračunima općina pripalo je 7,35 milijardi dinara.

U odnosu na isti period prošle godine sredstva kojima su proračuni općina raspolagali porasla su u proseku za 14 posto – u rasponu od tri posto pada, u općini Apatin, do 81 posto rasta, u općini Bački Petrovac.

Završen sajam »Priroda i čovjek«

NOVI SAD – U glavnom gradu AP Vojvodine je od 27. rujna do 2. listopada održan međunarodni sajam »Priroda i čovjek«. U okviru ovog sajma je zapravo organizirano nekoliko manifestacija i sajмова, pa je tako u novoj hali *master* organiziran međunarodni sajam lova i ribolova i nauti-

ke »Loris«. Pokraj toga održana je izložba hrane, pića i ugostiteljstva gdje je također organiziran »Gastro festival« u više termina tijekom trajanja sajma. Predstavljena je i hortikultura, ljekovito bilje, ekologija i voda. Već tradicionalno se na ovom sajmu organizira i izložba sitnih životinja, te je i ovom prigodom ona održana. Posljednjeg dana sajma, u nedjelju, je organizirana i berza sitnih životinja. Ove godine je sajam turizma trajao nešto kraće, 3 dana od 27. do 30. rujna. U subotu 1. listopada je organizirana i međunarodna izložba pasa.

Kako svi ovi sajmovi imaju međunarodni karakter, predstavile su se i tvrtke iz inozemstva a posebice iz regije, pa je tako bilo predstavnika i iz Republike Hrvatske. Na kratko smo posjetili štand s izlagačima

iz Hrvatske koji su se predstavili s ljekovitim biljem, jedne američke tvrtke. Kako su nam rekli, prvi put su na sajmu u Novom Sadu a službenu promociju svojih proizvoda planiraju organizirati u tom gradu 10. listopada.

I. K.

Manifestacija Čepinski suncokreti, peti put zaredom

Suncokreti dišu i mirišu

»Za ovih pet godina ugostili smo u Čepinu pedesetak folklornih skupina iz, mogu to reći, cijele Hrvatske, ali i iz Austrije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, ili bolje rečeno iz Vojvodine, jer nastupala su društva iz Slankamena, Golubinaca, Srijemske Mitrovice, Sombora, Sonte i Monoštora, kaže Marija Marinović, voditeljica folklora u KUD »Ivan Kapistran Adamović«

Piše: Slavko Žebić

ČEPIN – Petu jesen za redom KUD »Ivan Kapistran Adamović« iz Čepina organizira smotru folklora i narodnih običaja pod nazivom »Čepinski suncokreti« pod pokroviteljstvom čepinske Općine i Tvornice ulja u Čepinu, uz sudjelovanje desetak društava i druga diljem Lijepe naše ali i iz susjednih zemalja i u nazočnosti nekoliko tisuća žitelja Čepina i mjesta iz okolice.

»Drago mi je da vas i danas mogu lijepo pozdraviti, baš kao i prije pet godina na prvim Čepinskim suncokretima«, obratio se gostima i brojnim posjetiteljima načelnik Općine dr. *Dražan Arnold*.

»Najprije pozdravljam Vas dragi gosti, a ima vas danas gotovo pet stotina iz desetak gradova diljem Hrvatske ali i drage prijateljke iz Beča u susjednoj Austriji, koji ste došli uveličati našu svečanost i obogatiti je svojim običajima i kulturnim naslijeđem. Imao sam čast da se provezem ulicama Čepina u paradnom i svatovskom fijakeru na čelu mimohoda začinjenog pjesmom sudionika, tamburama, podcikivanjem djevojaka i snaša i rzanjem konja i uvjeren sam da ovo moje ushićenje dijele danas i svi naši mještani i brojni gosti. Neka počne smotra folklora, neka počne naš zbor umirovljenika, bez kojega ne može proći ni jedna svečanost u Čepinu« kazao je otvarajući smotru 1. listopada *Arnold*.

GLAVNI KRIVAC: *Marija Marino* - *vić*, voditeljica folklora u KUD »Ivan Kapistran Adamović« glavni je »krivac« što suncokreti dišu i mirišu. Za ovih pet godina ugostili smo u Čepinu pedesetak folklornih skupina iz, mogu to reći, cijele Hrvatske, ali i iz Austrije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore, ili bolje rečeno iz Vojvodine, jer nastupala su društva iz Slankamena, Golubinaca, Srijemske Mitrovice, Sombora, Sonte i Monoštora. Zvali smo ih i ove godine ali nisu mogli doći a također su nam se zahvalili i folkloraši iz Pečuha, zbog sudjelovanja na berbi grožđa. Ove godine, osim domaćeg KUD-a, i to starijeg i mlađeg uzrasta, nastupaju društva iz okolice, Osijeka, Beketina, Jelisavca, Orahovice, Slavenskog Broda ali i iz Đurđevca i Velike Gorice, te dragi nam gosti iz Beča u Austriji.

»Jučer smo imali program uz Dan

zahvalnosti za plodove zemlje, uz nastup dječjeg vrtića »Zvončić« i naših osnovnih škola« *Miroslava Krležu* i »*Vladimira Nazora*«, a priveli smo kraju i natjecanje za najljepšu okućnicu i podijelili priznanja, u organizaciji Pokreta prijatelja prirode »*Lijepa naša*«. Također je u umjetničkoj galeriji otvorena izložba *Ivana Bedea*. Večeras ćemo sve to začiniti pjesmom i plesovima i na kraju koncertom Najboljih hrvatskih tamburaša. Čepin to zaslužuje«.

»Mi smo folklorni ansambl 'Ano 93' iz Beča, ima nas stotinjak, a večeras ovdje u Čepinu nas pedesetak. Ja sam porijeklom iz Osijeka, iz Donjeg grada, a ljubav prema

Mimohod ulicama Čepina

folkloru sam naslijedio od roditelja a prve korake usavršio u KUD »Osijek 1862«. Ovo je praktički ansambl naših radnika na privremenom radu u Austriji a djelujemo pod krovnom udrugom Austrijsko-hrvatske zajednice za kulturu i sport, a djelovanje smo počeli u okviru katoličke misije u Beču. Predstaviti ćemo se pjesmama i igrama iz okolice zadra i iz okolice Salzburga. »Prvi smo puta u Čepinu, a nadamo se ne i posljednji«, kaže *Katica Matošević* iz »Zlatnog klasja« iz Beketina. »Naš KUD ima prilično dugu tradiciju ali i povremene pauze, pa smo sada obnovili rad nakon nekih desetak godina, i evo nas u Čepinu. Ove nošnje na nama izvorne su beketinačke nošnje koje pripadaju đakovačkom tipu, a dukati što ih vidite, pravi su, pravcati«.

MLADE I STARE SNAGE: *Grobenski* voditelj je folklornog ansambla »*Turopolje*« iz Velike Gorice, koji broji 400 članova od čega 250 djece a organizirani su u tri starije i pet mlađih skupina. U Čepinu nastupaju sa mlađom skupinom, a ona je plijenila pozornost i nastupom i nošnjama. Prvi su puta u Čepinu, dok su gosti iz Đurđevca ovdje po drugi puta, a ljetos su ugostili folkloraše iz Čepina.

»I mi smo ovdje prvi puta«, kaže *Željko Brnjik*, predsjednik Slovačkog KUD iz Jelisavca. »Gajimo tradiciju, pjesme i folklor slovačke nacionalne manjine i mogu vam reći da je Jelisavac najveće mjesto u Hrvatskoj koje nastanjuju Slovaci. I mi u Jelisavcu imamo svoju tradicionalnu smotru folklora a nedavno smo dobili i reprezentativni kulturni centar Slovaka u okviru Matice slovačke u Jelisavcu, pa vjerujem, da će slovačka kultura koja se na ovim prostorima njeguje već punih 150 godina, poživjeti barem još 300 narednih«.

Sa KUD-om »*Druga mladost*« iz Slavenskog Broda u Čepin je došao i čika *Ivo Matasović*, poznati Šokac i smičar, koji svira i izrađuje samicu. »Ja ne mogu bez ovakvih smotri a one opet ne mogu bez mene. Član sam KUD u Velikoj Kopanici još od davne 1949. godine a samicu sam počeo svirati još kao dečkić kod svinja, a poslije sam se uključio u folklor i ostao vjeran samici. To je nekada bio glavni instrument za posjela i igranke, a danas je ustuknuo pred tamburaškim stavima. Sve u svoje vrijeme, ali mi imamo u Kopanici i mlade snage, *Nikola Anić* i Brat trenutačno studiraju i sviraju samicu u našoj udruzi«.

»I Šokačka je grana prvi puta u Čepinu, a nadam se ne i posljednji«, kaže dopredsjednica udruge *Mira Petrović*. »Zadivljena sam svom ovom ljepotom, od konjskih zaprega do predivnih rubina, baštine i običaja. Ovu ljepotu i ovo bogatstvo trebali su vidjeti svi žitelji Čepina i okolnih mjesta, a poručujem da će urbani Šokci u Čepin kad god nas pozovu, a mi sve njih pozivamo u urbani Osijek na našu šokačku manifestaciju, Dani kruha, koja se održava u četvrtak, 13. listopada«.

Monoštorci skupa sa Subotičanima

Hodočašće u Mariju Bistricu

BAČKI MONOŠTOR – Vjernici-hodočasnici iz Subotičke biskupije u subotu 24. rujna prije podne krenuli su na hodočašće u Mariju Bistricu. Za razliku od prethodnih godina kada se iz Bačkog Monoštora odlazilo pretežito na privatnu inicijativu, ove godine je među pet autobusa vjernika iz Subotičke biskupije jedan bio rezerviran za vjernike iz Monoštora. Velečasni *Goran Vilov*, koji je u Bački Monoštor došao 1. kolovoza ove godine, kaže kako ovakav odaziv vjernika nije neuobičajen.

»Među mještanima postoji poseban odnos prema Djevici Mariji, koja je svojim zagovorom spasila selo ratnih stradanja za vrijeme Drugog svjetskog rata, što se u Monošturu od tada i obilježava svakog 13. listopada podnevnom Misom u crkvi sv. Petra i Pavla, a od prije nekoliko godina i kulturno umjetničkim programom.«

Kao prilog ovome vlč. Vilov ističe veliki broj mladih, njih oko tridesetak, koji su svake subote nazočni na omladinskom vjeronauku, ali i duboku duhovnost mještana,

Hodočasnici

te njihovu spremnost da u okviru svojih mogućnosti pomognu svećeniku.

Hodočašće čudotvornoj Majci Božjoj Bistričkoj bilo je prigoda da se posjete i

neki drugi vjerski centri u Republici Hrvatskoj, kao što su bili Aljmaš i Đakovo, gdje su se vjernici pomolili i zapjevali. Nakon dolaska u Mariju Bistricu organiziran je smještaj za hodočasnike koji dolaze radi duhovne obnove, zavjetovanja Majci Božjoj ili radi zahvale za uslišane molitve. U subotu u 18 sati počela je služba pokore, a u 20 sati misno slavlje koje je predvodio vlč. Goran Vilov. Nakon pobožnosti Križnog puta u 22 sata, koje je predstavljalo posebno duhovno iskustvo, vjernicima je bilo omogućeno noćno klanjanje pred Presvetim. Svetu Misu u nedjelju u 9 sati predvodio je prečasni *Andrija Kopilović*.

Poseban duhovni ugođaj cjelokupnom hodočašću dao je i zbor mladih pod ravnanjem *Miroslava Stantića*, te Kip Crne Gospe koji je za ovo hodočašće bio u bunjevačkoj nošnji, a za naredne godine u pripremi je i tradicionalna šokačka nošnja.

U crkvi u Bilom Aljmašu

Aleksandar Forgić

Blagdan sv. Mihovila

U Slankamenu za Miholjdan

Stjepan Klaić svećenik u Indiji i *preč. Ante Kopilović* svećenik u Futogu. Tijekom cijele mise ispovjedaio je grkokatolički svećenik iz Indije. Mladi ministri i svećenici su u crkvu ušli na glavni ulaz, a nakon završetka misnog slavlja isto su tako u maloj procesiji i izašli vani. Iscrpnu propovjed je održao *preč. Ante Kopilović*. Na samom kraju misnog slavlja svi nazočni su otpjevali i našu himnu Lijepa naša Domovino, čime su Slankamenci pokazali da su i pokraj velikog stradavanja u devedesetim ostali vjerni svojoj pradjedovskoj vjeri i svojoj Domovini. Bilo bi dobro da se i sve druge naše župe, od Šida do Zemuna, ugledaju na Slankamence, pa da se barem za ovakve prilike tj. blagdane otpjeva hrvatska himna. *Preč. Eduard Španović* je to

NOVI SLANKAMEN – U četvrtak 29. rujna rimokatolička crkva je proslavila blagdan sv. Mihovila, u Srijemu poznatiji kao Miholjdan. U Vikarijatu srijemskom Đakovačko-srijemske biskupije u župnoj crkvi sv. Mihovila Arkandela bilo je osobito svečano. To je zapravo crkveni god točnije kirbaj ove župe. Svečano euharistijsko slavlje je počelo u 11 sati. I pokraj toga što je jutro toga dana u Slankamenu bilo maglovito i nešto hladnije, crkva je bila prepuna vjernika, kao i svake godine za ovaj blagdan. Svečanu misu je predvodio dekan Srijemskomitrovačkog dekanata *preč. Eduard Španović*, koji je bio i svećenik u ovoj župi u najtežim vremenima početkom devedesetih. Sve skupa je na misnom slavlju bilo 7 svećenika i to odnedavno novi župnik ove župe *preč. Berislav Petrović*, *msgr. Stjepan Miller* svećenik u Petrovaradinu u župi sv. Križa, *msgr. Boško Radielović* svećenik u Rumi, *preč. Božidar Lusavec* svećenik u Beški, *preč.*

jako lijepo objasnio da kao pravi katolici moramo imati tri ljubavi, prema svojoj obitelji, prema svojoj katoličkoj crkvi i prema svojoj domovini Hrvatskoj, mislilo se na Slankamence ali i na sve naše ljude diljem Srijema. Isto tako je *preč. Eduard* čestitao svim vjernicima i njihovim gostima blagdan sv. Mihovila. Na samom koncu se *preč. Berislav Petrović* zahvalio braći svećenicima i svim nazočnim vjernicima i još jed-

nom im čestitao blagdan sv. Mihovila, te im poručio da ponesu dio božje milosti onima koji nisu mogli nazočiti misi, a posebice starima i bolesnima. Još tijekom mise je sunce izašlo tako da je po okončanju euharistije bilo prilično toplo, pa su se vjernici zadržali vani ispred crkve neko vrijeme. Bilo je tu uz Slankamence i njihovih gostiju, iz Petrovaradina, Golubinaca, Beške, Zemuna, Šida... Kako su pristigli i prodavci raznih igračaka i djeci je bilo zanimljivo pa su im roditelji mogli nešto od toga i kupiti. Polako su se vjernici razilazili svojim domovima gdje ih je čekao svečani ručak, a skoro svi su imali i goste. Mi smo nakon mise pozvani kod obitelji *Franje Bistrickog* gdje su nas domaćini prekrasno ugostili, kako Slankamenci i znaju. Na kraju možemo reći da se vidimo i dogodine u Slankamenu za Miholjdan.

Igor Kušeta

Proštenje moćnom zagovorniku

BAČKI BREG – U četvrtak 29. rujna, Berešci su u svojoj crkvi sv. Mihovila Arkandela proslavili proštenje. Pokraj do-

maćeg župnika *Davora Kovačevića*, misu su slavili i svećenici drugih župa: *Bernard Vizmeg*, karmelićanin iz Sombora, *Mihael Zolić* iz Bezdana, *Goran Vilov* iz Bačkog Monoštora, arhiprezbiter *Jakob Pfeifer*, župnik u Odžacima i Apatinu i *Zsolt Bende*, kapelan iz Bajmoka koji je govorio propovijed. U svojoj propovijedi kapelan Bende je govorio o svetim anđelima Božjim Mihovilu, Gabrijelu i Rafaelu i istakao kako bereški puk ima moćnog zaštitnika i zagovornika kojega je potrebno često zazivati. Na kraju svete mise, velečasni Kovačević se zahvalio prisutnim svećenicima i svim vjernicima, koji su se

za ovo proštenje pripremali devetnicom sv. Mihovilu. Nakon svete mise za svećenike je priređen svečani ručak u župnom domu.

Z. G.

Radio Marija i preko Interneta

SUBOTICA – Od 1. listopada Radio Marija Srbije može se slušati i preko Interneta u bilo kojem dijelu svijeta. Web adresa je <http://www.radiomaria.org>

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Narod
i zajednica
bez onih koji
čine, žrtvuju
i daruju sebe,
ne može
opstati.
Znao sam već
vrlo davno
u času kada se
umiješa
interes, korist
i dobit,
zajednice.
Kada se
obezvrijedi
altruizam,
volonterstvo
i radinost,
prestaje
pravilni
krvotok
u zajednici*

Sjednice, prozivanja, napadi, kritizerstvo

Kuda ide moj narod?

Prisustvovao sam jednoj sjednici. Bilo je oko četrdeset odgovornih sudionika. Tema sjednice je bila: Doprinos svakog pojedinog našoj zajednici – opće dobro. Propozicije su bile jasne. Svako je imao samo deset minuta izlaganja i imao je zadatak reći samo ono što je *de facto* i pozitivno učinio za zajednicu, ali ne da govori o sebi nego o nekom među prisutnima. Imena se nisu smjela ponavljati.

Takva sjednica bi trebala trajati sedam sati. Jasno je da sjednica nije mogla trajati dulje od četiri sata i da nije mogao svatko doći do riječi govoreći samo deset minuta pohvalno, istinito i lijepo o drugome. Samo lijepe činjenice što je stvarno učinjeno korisnoga i lijepoga i bez laskavih riječi, samo priznati onome drugome da je vrijedan i da je doprinio nešto lijepo. Na toj sjednici našlo se je ogromno blago pravih vrednota i bisera koliko je ljudi danas samo u toj grupi sposobno učiniti dobra za svoju zajednicu i ugraditi nesebično sebe u opće dobro.

PUSTI SAN: Ali, jao! Ta sjednica je bila samo san. Kada sam se probudio razmišljao sam bi li takva sjednica mogla biti i stvarnost? Zašto ne? Pozvati četrdeset odgovornih ljudi u našoj zajednici, odrediti iste propozicije i govoriti samo pozitivno, realno, istinito o drugome što je učinio za ovu zajednicu. Kakva bi to bila sjednica? Od sna sada maštam, ali se bojim i pomisliti na mogućnost takvoga pokusa. Iskustvo koje imamo i dane koje živimo pokazuju nam nažalost suprotno. Bilo je sjednica i nedavno, ima ih i sada kada se odgovor ni ljudi u zajednici *de facto* sastanu na sjednicu koja traje četiri sata i na kojoj se o drugima samo negativno govori. Da je barem zdrava kritika, ali to često nije kritika nego kritizerstvo, pa i direktni napadi i prozivanja, ali sada sa negativnih pozicija.

I tako se mjesto pozitivne energije u zajednici sije negativna energija.

Tako mjesto liječenja zajednice se truje zajednica. Tako mjesto stjecanja povjerenja se gubi i ono malo što bi ga još trebalo imati da se može preživjeti. Treba se biti svjestan da je naša zajednica, sada u krizi preživljavanja, i ako se izgubi ono minimalno povjerenje što se treba imati, onda će zajednica umrijeti jednostavno zato što vitalni lijek što je sposoban izliječiti u zajednici zajedništvo je povjerenje koje je sada već na rezervi. Zato sam zabrinut i stvarno se bojim za opstanak zajednice. Povjerenje je na izmaku. Javlja mi se jedna slika koja je vrlo negativna i koje se bojim. Imam dojam da svatko ima nekakav svoj »rov« iz kojega »vreba« kada će tko nešto propustiti učiniti ili čak i loše učiniti, da mu se u tom času odmah »skine glava«.

Kada tako »crno« gledam, onda u našoj zajednici više nitko nema glavu na ramenu. Iz tko zna kojih razloga i tko zna kojega pravca, svakom je od javnih djelatnika već glava odrubljena. Zamislite zajednicu u kojoj nikom više glava nije na ramenu. Nema glava ili su odvojene od tijela. Posljedice su jasne. Zašto to mora biti tako? Kao da je neko prokletstvo nad nama pa se svatko osjeća pozvanim da »skida glave«. Pružamo ruke u tuđe džepove, u tuđu intimnost i pod svaku cijenu ispitujemo prošlost do trećeg ili četvrtog koljena. Tako se dogodi zapravo da nitko nema uvjeta biti »netko«. A narod i zajednica bez onih koji čine, žrtvuju i daruju sebe, ne može opstati. Znao sam već vrlo davno u času kada se umiješa interes, korist i dobit, nestaje zajednice. Kada se obezvrijeđi altruizam, volonterstvo i radinost, prestaje pravilni krvotok u zajednici.

DOK NEMA VIZIJA, NEMA OPĆEG DOBRA: Ovih dana su bila tri uspješna glazbena događaja u našem gradu. Dva Festivala tamburaške glazbe i veliki koncert nastupa novoga *Regensa Chori* u Katedrali. Bio sam prisutan na sve tri

manifestacije. Kako je bilo lijepo! Na prvom koncertu – dječjem – svira četrdeset i šest malih tamburaša. Nisu se instrumenti pomiješali, nisu »izgubili svoj identitet«, nisu prestali biti ono što jesu, ali su morale svirati istu melodiju pod vještom palicom dirigenta. Na drugom koncertu to je bilo još rječitije. Treći koncert bio je pravi događaj za naš grad. Samo jednom sam u našem gradu prisustvovao većem i jačem koncertu. Ovo je za mene bio vrhunac. Tri zbora, tri orkestra, solisti. Svaki je sačuvao svoj identitet, ali je imao zajednički cilj. Otpjevati svoju dionicu tako da se uklopi u cjelinu. I bilo je »božanski lijepo«. Znam da nisam realan kada usporedim koncert sa javnim životom, pogotovo odgovornim političkim životom. Ali ne mogu zanijekati asocijaciju koja me duboko zahvaća. Ako u politici opće dobro nije cilj, onda politika nije politika i političar nije političar. Ako cijeli orkestar, ako svi pjevači, dakle svi čimbenici javnoga života nemaju pred očima opće dobro naroda, ne mogu funkcionirati skladno. Osjeća se disharmonija, gubi se povjerenje. Tko nam daje za to pravo? Zadiavljuje me činjenica da je Crkva otkrila u beatifikaciji *Roberta Schumana*, jednog od tvoraca Europske unije, političara koji je imao viziju. Ta velika Trojica imali su viziju, imali su osjećaj za opće dobro, ugradili su sebe u temelje i tek sada vidimo plodove ujedinjavanja Europe. Od njihovog polaganja temelja prošlo je šezdeset i više godina. I tek sada plodovi. Zašto mi hoćemo da plod bude danas posijan, sazri i da danas uživamo njegovu korist? Dok nema vizija, dok nema cilja ostvariti opće dobro, nema ni opstanka. Čini mi se da je jedan čovjek prošloga stoljeća učinio katastrofalnu pogrešku i skoro uništio svoj narod: htio je stvoriti Arijevsku rasu. Usprotivio se i Bogu i čovjeku i nestao sa ogromnim štetama. Kuda ide moj narod?!

Piše:
Alojzije Stantić

U znak sićanja na veleposednika i velikog čovika

Zafala gazda Lazi Bešliću

Lazo je bio istaknut Hrvat, iako se nije bavio politkom. Imo je veliku knjižnicu koju je nasliedio od oca Tadije, a posli je i obogatio. O tom svidoe knjige koje su ko zna kako posli rata, kad su mu sve konfiskovali, jedan dio dospio i u Gradsku biblioteku u Subatici.

Med knjigama imo je i sve knjige koje je napiso biskup Ivan Antunović

Posli više napisa u »Hrvatskoj rijeci« o majuru Laze Bešlića na Šari, kod Babapuste (Aleksa Šantić), još nekoliko završni riči o tom veleposidniku. Kaki je bio »gazda Lazo«, kako ga još i danas Šantićani zovu, ko čovik i ko gazda koji je zapovido u gazdaluku na oko 500 lanaca zemlje (1 lanac = približno 7200 m²). U velikim poslovima na ravni, nuz njegovi pedesetak komencijaša radilo je i po nekoliko sotina pogođene (unajmljene) čeljadi.

Iz kojekakij pismena, iz divana s Bajmačanima i Šantićanima koji su kod njeg radili el su se s njim dobro znali, dozno sam dosta o »gazda Lazi«. Životni nauk je steko u škuli života najpreg od mame Marije Mandić i oca Tadije, a posli u osnovnoj škuli. Tadija je bio viđen čovik, tri put su ga Bajmačani izabrali za seoskog birova (sudac), bio je član županijske skupštine Bačko-bodroške županije. Obnovio je i bio pridsidnik Pučke čitaonice u Bajmaku, posli jedan od osnivača subatičke Zemljodilske štedionice i jedan od osnivača Bajmačke pučke banke. Ugled mu je sačuvan i osobnom posvetom govora biskupa Ivana Antunovića upućenom Đeni Duliću, pridsidniku na otvaranju Pučke kasine 1878 godine: »Tadiju Bešlićah u Bajmaku 16tog Prosincah god. 1878.«

NAUK O GAZDOVANJU: Tadija je od ranio i sina Antuna koji je bio ravatelj subatičke filijale Prve hrvatske štedionice, bio je u upravi i osnivač nekoliko subatičkih firmi, a posli je u Hrvatskoj štedionici u Zagrebu bio jedan od direktora.

Kad je Lazo Bešlić kupio majur od baruna Hamerštajna ovaj je u kaštelju provodio tušta vrimenta, volio je bit u njemu. Kad su radili velike poslove na njivi barun je svitovo Lazu, upućivo ga u vođenje posla na veliko. Barun je Lazi pomogo i u izboru i kupovanju sernaja i kojekakij mašina. Početkom dvadeseti godina su počeli uveliko praviti nove zemljodilske mašine: traktore, plugove i druge. Fabrikanti su mašine pravili za velike gazdaluke grofova, baruna i drugi bogataša koji su ji najpreg isporobili i kad su se dobro pokazale privatili su ji i zemljodilci.

Barun je Lazi pomogo da gazduje ko i on ranije, zato je skoro sve ratarske usive odranjivo i prodavo za sime, a to je viši stupanj odranjivanja žitarica, s više znanja, al i daje veću cinu od osridnje robe. O tom koliko su tribali paziti i znat odranjivat liti nu za sime pripovido mi je Nikola Fejsov njegov poslidnji išpan. Fejsov je nuz nauk u škuli kod Laze Bešlića naučio gazdova-

nje naveliko, a to mu je posli pomoglo da bude i danas često spominjan ko uzoran direktor gazdaluka »Ravnica« u Bajmaku.

ISTAKNUT HRVAT: Za »gazda Lazu« niko mi ništa ružno nije kazao. Nije podlego iskušenjima koje nameće tušta novaca, nije pijančio, lumpovo, nije se karto. Iako mu je doticalo čerima nije davo novaca da se mažu (šminkaju), al ji je zato sve četiri iškulovo u inostranstvu, imale su muzičku naobrazbu, zato su posli i bile uzorne supruge ugledni muževa.

Već u sridini dvadeseti godina prošlog vika Lazo je u majuru imo svoju »socijalnu politiku« prema komencijašima, staro se o njegovom zdravlju, pomago kad su se ženili, el kad su ji saranjivali. Komencijaškoj

POŠTEN I PRAVEDAN ČOVIK: I na početku trećeg milenija se u Aleksa Šantiću spominje »gazda Lazo« ko vrlo pošten i pravedan čovik. Dragan Milašinović je pridsidnik Udruženja potomaka solunskih dobrovoljaca »Kralj Petar I.« u Aleksa Šantiću. Njegov dida Rade je jedno vrime bio komencijaš kod Laze Bešlića, a u majuru je odrasto njegov sin Mirko koji mi je pomogo oko opisa Lazinog majura. Med Soluncima, kolonistima, je bilo čeljadi iz Like, Hercegovine, Korduna i Crne Gore. Dobili su zemlju u Babapusti i Šari. Neuke, nenaviknute na zemljodilske poslove na velikim njivama u ravni Lazo Bešlić njim je izdašno pomogo, svitovo.

Kad su 1941. godine mađžarski okupato-

Spomen ploča Lazi Bešliću na zgradi MZ u Aleksa Šantiću

dici je pomogo da zarade koji dinar: zapovidio njim je da se staraju o odranjivanja tica u oko pet lanaca velikom parku. Tice su ranili i pojili, a zato bili plaćeni. Od male na je učio raditi i komencijašku dicu da se do blagostanja dolazi najpreg radom.

Lazo je bio istaknut Hrvat, iako se nije bavio politkom. Imo je veliku knjižnicu koju je nasliedio od oca Tadije, a posli je i obogatio. O tom svidoe knjige koje su ko zna kako posli rata, kad su mu sve konfiskovali, jedan dio dospio i u Gradsku biblioteku u Subatici. Med knjigama imo je i sve knjige koje je napiso biskup Ivan Antunović.

ri koloniste zatvorili u logor u Šarvaru (Mađžarska) Lazo njim je za svaki veći blagdan, kad je bilo dopušteno, poslo 5-6 veliki paketa, pa su logoraši milošću med sobom podilili.

U znak sićanja na Lazu Bešlića ko veleposidnika i poštenog čovika Dragan Milašinović se podmetnio (zauzo) da mu ove godine podignu spomen ploču na zgradi Mesne zajednice, nuz ploču umrlima u šarvaskom logoru. Na ovo su se odlučili tek sad jel su take političke prilike da su smili javno zafalno sititi svog »gazda Laze« Bešlića.

Hrvati u drugoj polovici 19. stoljeća (68.)

Narodni preporod Hrvata u Istri

Premda su Habsburgovci još u prvoj polovici 19. stoljeća okupili pod svojom vlašću sve hrvatske zemlje, a 1878. godine zavlada su i Bosnom i Hercegovinom, one u drugoj polovici 19. stoljeća nisu činile jedinstvenu gospodarsku i političku cjelinu – u njima su ostali različiti upravni sustavi koji su usporili nacionalnu integraciju i otežali stvaranje nacionalnoga tržišta

Piše: Zdenko Samaržija

Nakon pada *Bachovoga* apsolutizma i Istra je dobila Zemaljski sabor, koji je birao izvršnu vlast, Zemaljsko vijeće. Sabor je zasjedao u Poreču, a posljednjih godina 19. i početkom 20. stoljeća sjednice Istarskoga sabora održavale su se u Puli ili u Kopru. Na izborima za istarski sabor većinu su dobili talijanski zastupnici.

Proглаšenje talijanskoga jezika uredovnim jezikom Istarskoga sabora dalo je za pravo Hrvatima i Slovencima da traže uvođenje hrvatskoga jezika u rad Sabora te u urede državne uprave, što se može smatrati početkom narodnoga preporoda. Najistaknutiji istarski preporoditelj bio je biskup *Juraj Dobrila*.

SPLETKE: Želeći oslabiti utjecaj hrvatskih preporoditelja, Talijani su 1863. godine ukinuli manje općine, dakako, one naseljene Hrvatima i Slovencima, i priključiti ih većim središtima, u kojima je bilo više Talijana. To im je olakšalo širenje talijanskoga jezika u sela. Stanje se još više po-

goršalo kada je bečki dvor odlučio izuzeti škole iz crkvene uprave. Upravu nad školama dobile su općine što je još više pogodovalo talijanizaciji Hrvata.

OPĆINE: Financijske mogućnosti općina bile su skromne – općinske su riznice najvećim dijelom ovisile su o dotacijama viših vlasti. Prihode općina, pored osnovnih poreza, činili su ubiranje malte sa sajmovia i trgovačke takse te davanja u najam općinskoga zemljišta, šuma i pašnjaka. Od toga novca te novca dobivenog od prireza i taksi prikupljenih na području općine, plaćani su načelnik, općinski činovnici te učitelj.

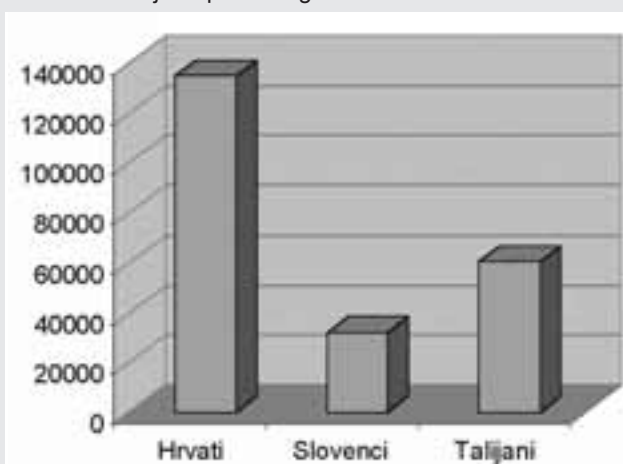
ANTUN JAKIĆ: *Antun Jakić* rodom je iz Hrvatske Ko-

Juraj Dobrila

Popisi stanovništva

Popisi stanovništva rađeni su da bi se znalo koliko ima poreznih obveznika i na koliko se vojno sposobnoga stanovništva Carevina može osloniti.

U jedini razlozi obavljanja popisa stanovništva – statistika, važan produkt građanskoga društva, u Austrijskoj je Carevini svakodnevno napredovala. Carskim patentom od 23. ožujka 1857. godine završene su pripreme za novi popis stanovništva – prvi poimenični popis obavljen je 1851. godine no njegovi podaci nisu pouzdani – koji je obavljen u listopadu 1857. godine.

stajnice. Godine 1851. u Zagrebu je otvorio trgovinu kolonijalnom robom. Nakon nekoliko godina poslovanja u Rijeci i Trstu, vratio se 1860. godine u Zagreb. Bio je aktivan u Trgovako-obrtničkoj komori u Zagrebu. Zalagao se za izgradnju hrvatske željezničke mreže i osnivanje kreditnih zavoda. Godine 1862. izložio je cjelovitu koncepciju hrvatskoga nacionalnoga tržišta, nasuprot dotadašnjoj trgovačko-tranzitnoj koncepciji. Izdavao je časopis »Sidro« (1864. -1868.), glasilo trgovine obrtnosti i narodnoga gospodarstva. Svojim je stavovima utjecao na preporoditelje u Istri i Dalmaciji te na *Eugena Kvaternika*, tvorca novoga hrvatskoga gospodarskog programa.

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Na dan 3. listopada 2005. u malom Luxemburgu su ministri Europske unije odlučili, uz velike uvjete i zatezanja, da 10. listopada 2005. otpočnu pregovori o stabilizaciji i pridruživanju Srbije i Crne Gore, kao i, nakon izvješća Carle del Ponte, Republike Hrvatske s Europskom unijom. Ova jednovremenost nije puka slučajnost, s jedne strane guraju Britanci, a s druge Njemačka i njeni patuljci.

Cijele iduće noći, nakon što je Austrija povukla svoj veto, uz silne pritiske SAD i NATO, ujutro 4. listopada u isti rang je strpana i ogromna Turska (68 milijuna ljudi) uz, za njih strašan uvjet da moraju priznati genocid nad Armenima nakon Prvog svjetskog rata i priznati Cipar kao grčku republi-

ku, a o ostalim uvjetima te jedine islamske, makar i građanske Atatürkove tvorevine, da i ne govorimo! To nikako ne znači da će svi jednovremeno i biti punopravni članovi EU kroz pet, osam ili deset godina, kako tko – malo računajte a ne igrajte samo sportsku kladionicu!

Daleko je sunce do punopravnosti članstva u EU, a tamo već jučer i danas jedna gospođa i jedan gospodin pripadnici naroda koje je neki idiot odavde nazvao »bečkim konjušarima« uveliko izdaju upute i vode dijelove konferencije. Nazdravlje i dobar tek!

A Crnogorci šute kao da su popušili sve one švercane cigarete...

ITV »Ružičaste mrlje« je izmislila i pokrenula svoj Nacionalni dnevnik, čak i sa srpskom zastavom na »špicu«. Voditelji veterani N. Ristić, No.1 Slobin za TV, potom Crkvenjakov i naš zemljak Miša Kovač, novinar, u mladosti pjevač šlagera, u starosti veleposlanik u Austriji. To me sve nije briga, ima ih još dvoje voditelja, ali opet, kako to dva nacionalna dnevnika u jednoj mnogonacionalnoj zemlji, bar jedan bi se mogao zvati i Internacionalni dnevnik.

Valjda gazda Mitrović zna što je dobro za njegovu kuću izgrađenu na užasnom »kiču«, pa se sada kao ozbiljno profilira. Inače, dnevnik Pinka u 19,30 je dosadan i od njih se Tijanić neće uplašiti za primat. Njega plaši nešto drugo, a ponajviše »žulja« ga EPS koji uporno tvrdi kako će samo posebne uplatnice za TV pretplatu izdavati narodu za njegovu Nacionalnu televiziju. A narod zna što će raditi s tim uplatnicama...

Sloboda se ne daje – ona se uzima, moto je gospođe Borke Pavićević, dobitnice ovogodišnje nagrade »Osvajanje slobode«, koju dodjeljuje Centar za kulturnu dekontaminaciju u kinu REX u Beogradu. Nagrada je došla sigurno u prave ruke dugogodišnje kolumnistice Danasa, s nazivom No Longer and Not Yet. Ova je dama kao dramaturginja bila neko vrijeme i sugrađanka Subotičana (kako to lijepo zvuči!), a u predizbornoj kampanji pred posljednje izbore (valjda ne i zadnje!) u subotičkoj sportskoj dvorani se uhvatila za ruke sa SVM i DSHV i LSV u veliko kolo! Ona i ne zna kako je odavna virtualna počasna građanka Subo-

tice i bez povelje, ta hrabra žena u crnoj dugoj haljini, borac ne samo za slobodu govora i djelovanja već i za kulturu življenja u normalnoj državi. A nagradu je dobila iz pravih ruku, udovice Zorana Đinđića, doktora filozofije koji ni kratko nije mogao biti predsjednik vlade, čovjeka koji je doktorirao s temom »Problemi utemeljenja kritičke teorije društva« i koji je ubijen. I gdje je Trg Zorana Đinđića u Subotici koju je volio, a lokalni političari su to davno obećali (!?) (preimenovanje Trga Lazara Nešića), a to bi bio i cvijet za Borku Pavićević. Čestitamo joj!

Jedan od »izumrlih« sportova je šah. Više nitko ne zna ni tko je prvak svijeta, niti SiCG ni ostalih država. Šah se više ne igra ni po kavanama, kojih također nema. Pitajte nekog mlađeg od 50 godina tko je Andrija Fuderer, a to je Subotičanin koji je dvaput u tjedan dana pobijedio svjetskog prvaka Bronsteina u meču SSSR-SFRJ, jednom crnim i jednom bijelim figurama. A više ni pet posto stanovnika njegovog rodnog grada nije nikad čulo za njega! Nekad

(prije 50 godina) svako je muško dijete igralo šah i išlo s ponosom u šah klub u Gomboškom sokaku u Subotici (ranije Pučku kasinu) i sanjalo kako će postati Gligorić. Ispričavam se, a tko je to Svetozar Gligorić? Tako prolazi slava svijeta. Novi barbari igraju neke druge (puno opasnije) igre, a stari mudraci koji su izmislili ovu divnu igru i sport mozga, su za boravljeni!

Promocija knjige Vojislava Sekelja

Večeras, 7. listopada, u Svečanoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« s početkom u 19 sati održat će se promocija nove knjige Vojislava Sekelja »U izmučenim riječima«. O ovoj knjizi pjesama prvoj u novopokrenutoj nakladničkoj djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, govorit će: *Lazar Merковиć, dr. sc. Sanja Vulić, Franjo Petrinović i Milovan Miković*. Hrvatski bunjevački književnik Vojislav Sekelj (Subotica, 1946.), pjesnik, romanopisac, dramski pisac, esejist, kritičar i publicist, preveden je na više jezika. Knjiga pjesama »U izmučenim riječima« sastoji se od triju tematskih cjelina naslovljenih »Homer izbora imao nije«, zatim »U gluho nijemo neko doba riječi« i »Tuga poput piga«. Recenzent knjige »U izmučenim riječima«, dr. sc. Sanja Vulić u prikazu Sekeljeve knjige među ostalim bilježi: »U književnom se radu najprije okušao kao pjesnik, pa je zbirka pjesama 'Djetinjstvo' (Subotica, 1972.) ujedno i njegova prva knjiga. Budući da je svoje pjesme objavio na suvremenom hrvatskom standardnom jeziku, već se tada svojim jezikom očitovao kao hrvatski pjesnik. Takvu svoju jezičnu orijentaciju Sekelj slijedi do danas... Pritom je važno istaći da je Sekeljev hrvatski standardnojezični izričaj u ovoj najnovijoj knjizi još zreliji i razvijeniji nego u njegovim prethodnim književnim djelima. Takvim svojim odnosom prema hrvatskomu književnomu jeziku, književnik Sekelj nedvosmisleno traži i nalazi svoje mjesto u suvremenoj hrvatskoj književnosti«.

Zavitni dan Bačkog Monoštora

U Bačkom Monošturu 13. listopada se obilježava kao Zavitni dan sela još od 1944. godine, kada se, tadašnji župnik, a kasnije i biskup, *Matija Zvekanović* sa župljanima zavjetovao Majci Božjoj Fatimskoj.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata u listopadu 1944. godine u Bačkom Monošturu su ostali samo starci, žene i djeca, jer su odrasli muškarci većinom bili na ratištima. Kako su se na ovom području u to vrijeme odvijale žestoke borbe njemačkih i sovjetskih postrojbi, a selom se pronio glas da će biti granatirani, župnik Ma-

tija Zvekanović je u noći između 12. i 13. listopada preostale mještane odveo u obližnju šumu, gdje su se cijelu noć molili, nadajući se da će selo biti pošteđeno stradanja. U podne 13. listopada, na dan posljednjeg Gospina ukazanja u Fatimi, minula je opasnost, a župnik se sa vjernicima zavjetovao: Svakog trinaestog listopada, točno u podne, služit će se sveta misa zahvalnica Majci Božjoj Fatimskoj. Do danas ovaj zavjet nije nikad prekinut, tako da se u Marijinom selu, već 61 godinu, štuje Zavitni dan Majci Božjoj.

Prije nekoliko godina monoštorsko Kulturno-umjetničko društvo Hrvata »Bodrog«, koje kao osnovni cilj ima očuvanje tradicije i njegovanje šokačkih narodnih običaja, je ovome danu, pokraj vjerskog, dodalo i kulturni karakter, pozivajući hrvatska kulturno umjetnička društva da svojim nastupima promoviraju negovanje tradicije, tako da je Zavitni dan Bačkog Monoštora postao dan kada selo štuje svoje spasenje, ali i promovira šokački identitet kojime se ponosi.

Ove godine će gosti KUDH-a »Bodrog« biti kulturno-umjetnička društva iz Sombora i Sente, ali i mnogorojni dužnosnici institucija iz zemlje i inozemstva. Kulturni program povodom Zavitnog dana održat će se u nedjelju 9. listopada u sportskoj dvorani osnovne škole »22. oktobar« u Bačkom Monošturu, s početkom u 18 sati, kada će Monoštorci i gosti imati prigodu pratiti koncert *Krunoslava Kiće Slabinca*, a 13. listopada na sam Zavitni dan Sveta misa zahvalnica će se služiti, kao i prethodnih 60 godina, u crkvi sv. Petra i Pavla u Bačkom Monošturu, točno u podne.

A. Forgić

Predavanje o radu arhitekta Baltazara Dulića

U organizaciji »Pučke kasine 1878.« na subotičkom Otvorenom sveučilištu u sobi 213 bit će održano 7. listopada s početkom u 19 i 30 sati predavanje o životu i radu arhitekta *Baltazara Bolte Dulića*. Predavanje će biti održano u povodu 100 godina od rođenja Baltazara Dulića i 70 godina od posvećenja crkve sv. Josipa radnika u Đurđinu, koja je građena prema njegovu projektu. Predavanja će održati arhitekt *Vidor Fabijan* iz Zagreba, unuk Baltazara Dulića i arhitekt *mr. Zsombor Szabó*. Isto predavanje bit će održano i 9. listopada u župi sv. Josipa radnika u Đurđinu, nakon svete mise i otvorenja izložbe.

Crkva sv. Josipa radnika u Đurđinu

O djelu Ilije Okrugića

U prostorijama Knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić« u Zemunu održat će se 8. listopada s početkom u 18. sati književna večer kojom će se afirmirati djelo Ilije Okrugića. Na književnoj večeri bit će prikazan i kratki dokumentarni film o Okrugiću, a glumci *Aljoša Vučković* i *Neda Amerić* govorit će njegove stihove i dio teksta iz njegovih drama, dok će u glazbenom dijelu večeri biti izvedene pjesme koje je Okrugić napisao i uglazbio.

U Subotici održana I. Smotra dječjih pjevača i zborova

I najmlađi pokazali kako znaju i umiju

*Cilj Smotre je njegovanje izvorne narodne i komponirane pjesme bunjevačkih Hrvata **

Dječji Festivalski orkestar kojim je ravnala Mira Temunović brojao 46 članova

Kerske kraljice

U okviru Festivala bunjevački pisama ove je godine po prvi puta organizirana manifestacija koja je pod svojom okrilje okupila djecu uzrasta od 6 do 14 godina, a s istim ciljem njegovanja izvorne narodne i komponirane pjesme bunjevačkih Hrvata.

Pod sloganom »Tuđe poštivaj, svojim se diči« prva Smotra dječjih pjevača i zborova održana je u četvrtak 29. rujna u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Program su vodili *Mirjana Horvacki* i *Josip Tikvicki*, a u ime Centra Smotru je otvorila njegova dopredsjednica *Jelena Puković*.

PROGRAM SMOTRE: Nakon uvodne točke »Kerske kraljice« po tekstu *Đule Milodanović*, a koju su izveli *Dragana Sudarević*, *Snežana Nović*, *Marina Bašić*, *Stela Križanović*, *Nevena Nimčević*, *Gordana Cvijin* i *Ana Kulundžić* te *Danijel Dulić* u ulogu pastira, uslijedio je program koji je

Dječji Festivalski orkestar HKC »Bunjevačko kolo« na čelu s Mirom Temunović

činilo deset pjesama.

Najmlađi izvođač smotre bila je šestogo - dišnja *Ivana Dulić* koja je prva nastupila izvođeci narodnu pjesmu »Kad se Cigo zaželi«. Prvu preljsku pjesmu »Kolo igra, tamburica svira« izveli su u duetu *Katarina* i *Petar Skenderović*, potom je *Marija Kuga* izvela »Pred Senkinom kućom«, dok se *Luka Vidiš* predstavio pjesmom *Zvonka Bogdana* »Ej salaši«. Nakon pjesme »Podvikuje bunjevačka vila« u interpretaciji *Kristine Vojnić Purčar*, nastupile su člani - ce KUD »Ravnica« iz Male Bosne – *Bilja* -

na Kovač, Jovana Kovač, Lidija Bašić Pal - ković, Ivona Dudaš i Martina Mižer koje su otpjevale pjesmu »Kad zasniva tamburi - ca jasna«. Pjesmu *Nedeljke Šarčević* »Sla - marke divojke« koja je izvedena na 4. Fe - stivalu bunjevački pisama interpretirala je *Ana Matković*, dok su narodnu pjesmu »Zvoni zvonice« u duetu otpjevale *Sonja* i *Sanela Šukić*. Smotru su zatvorile izvjedba pjesme *Stipana Prčića* – *Baće* »Bunjevka sam« u interpretaciji *Ivane Stipić* te sklad - ba *Emila Antunića* po tekstu *Cecilije Miler* priređena za 3. Festivala bunjevački pisa -

ma »Tribam koga« koju je ovom prigodom otpjevala *Martina Dulić*.

DJEČJI FESTIVALSKI ORKESTAR:

Dječji Festivalski orkestar pod ravnanjem *Mire Temunović* koji je brojao 46 članova, činili su učenici odsjeka za tamburu Mu - zičke škole, polaznici obuke Subotičkog tamburaškog orkestra koju vodi *Stipan Ja - ramazović* te članovi tamburaških orkesta - ra kulturno-umjetničkih društava iz Đurđina i Male Bosne. Kao članovi orke - stra nastupili su: *Marko Dulić, Goran Iv - ković, Mija Manjok, Marija Šokčić, Lidija*

Ivana Dulić

Petar i Katarina Skenderović

Marija Kuga

Kristina Vojnić Purčar

Zbor iz Male Bosne:

Biljana Kovač, Jovana Kovač, Lidija Bašić Palković, Ivona Dudaš i Martina Mižer

Luka Vidiš

Bašić Palković, Ana Stipić, Jasna Šarčević, Jelena Ivanković, Martina Mezei, Željka Perušić, Merima Tikvicki, Marko Bonić, Anamarija Skenderović, Đorđe Đorđević, Zvezdan Lončarević, Ana Ivković, Jovana Kovač, Marina Jaramazović, Maja Gabrić, Andrija Sente, Jovan Brindza, Marko Sente ml., Ivan Jaramazović, Miran Tikvicki, Ivan Dulić, Danijel Dulić, Ivana Skenderović, Mario Bašić Palković, Vladimir Vuković, Darko Zelić, Bojan Vojnić, Biljana Kovač, Dario Kujundžić, Oliver Kovač, Nikica Bukvić, Teodor Malbašić, Branko Beniš, Marko Adžić, Srđan Tilinger, Darko Tumbas, Luka Budinčević, Nenad Kostić, Marinko Stipić, Nemanja Kostić, Josip Dulić i Tomislav Romić.

Također je važno napomenuti kako je aranžmane skladbi dječjem uzrastu prilagodio Vojislav Temunović, a za dekoraciju pozornice pobrinuli se Dejan Kovač i Mira Temunović.

USPJEŠNA REALIZACIJA IDEJE:

»Nakon priprema koje su trajale šest tjedna mogu biti prezadovoljna i s mladima izvođačima koji su po prvi puta stali na scenu i orkestrom. Sve je realizirano onako kako je zamišljeno«, kazala je ravnateljica Dječjeg festivalskog orkestra Mira Temunović.

»Ideja za pokretanje dječje smotre rodila se u svibnju kada mi je dr. Marko Sente predložio da damo mogućnost mladima da prikažu svoj talent. Mislim da je za ovu prvu Smotru broj izvođača bio sasvim dovoljan, jer je dužina programa od sat vremena u skladu s dječjim mogućnostima održavanja koncentracije. Uloženo je puno rada, a značajnu ulogu u cijeloj realizaciji imali su i roditelji koji su redovito dovodili djecu na probe. Imala sam veliku po-

držku u njima i oni su mi tijekom priprema pružali veliku podršku«, objasnila je Temunović.

PLANOVI: Ravnateljica se nada kako je ova prva Smotra samo jedna stepenica u velikom nizu koje se trebaju realizirati. »Mi ćemo već u studenom početi s pripremanjem Smotre za narednu godinu. Ići ćemo u okolna mjesta, tamo ili organizirati audicije ili pratiti manifestacije lokalnih kulturno-umjetničkih društava, i tako odabrati nove talentirane izvođače među djecom«.

Ove godine je izveden repertoar od pretežito poznatih pjesama, a prema riječima ravnateljice ima još puno bunjevačkih pjesama koje treba »izvući« iz zaborava. »Mislim da će nastupi ovih izvođača ohrabriti i drugu djecu da se oprobaju na nekim narednim smotrama. Preostaje nam rad na animiranju i roditelja i djece da bi se ideja razvijala«.

Smotra nije bila natjecateljskog karaktera. Mira Temunović smatra kako ne treba praviti rivalstvo među djecom. »Važno je očuvati tradiciju«, zaključila je ona.

Na Smotri su bili nazočni i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Đavor Vidiš*, zamjenik predsjednika Općine Subotica i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« *dr. Andrija Kopilović*, urednik katoličkog mjesečnika »Zvonik« *preč. Andrija Anišić*, umjetnički rukovoditelj Subotičkog tamburaškog orkestra *Stipan Jaramazović*, te član Izvršnog odbora HNV-a i direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*.

D. Bašić Palković

Ana Matković

Sonja i Sanela Šukić

Martina Dulić

Ivana Stipić

Na ovogodišnjem V. Festivalu bunjevački pisama

U izboru najbolje pjesme složni i žiri i publika

Prema ocjeni stručnog žirija, ali i prema glasovima publike, za najbolju na ovogodišnjem Festivalu proglašena je pjesma »Svako živi svoju tajnu« čiji je autor teksta, glazbe i izvođač Josip Francišković

Dugo najavljivani peti po redu, Festival bunjevački pisama održan je prošlog petka 30. rujna u prostorijama HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Prepunoj Velikoj dvorani kao i manjem dijelu posjetitelja koji su program pratili izravno preko video-beama u restoranu »Dukat« predstavljeno je 15 novih pjesama.

Festival, čiji su program vodili *Marijana Tikvicki* i *Ladislav Suknović*, službeno je otvorio predsjednik HKC »Bunjevačko kolo« *Mirko Ostrogonac* koji je, između ostalog, kazao kako se ova manifestacija iz godine u godinu potvrđuje prije svega kvalitetom interpretacije, komponiranja, aranžmana i tekstova, ali isto tako i visokim konceptijskim osmišljenjem te odličnom organizacijom. »Sve je to rezultat velikog entuzijazma, ali i tinskoga rada koji sinergijski proizvode ostvarenja koja nadilaze realni stvaralački kapacitet naše male zajednice«, zaključio je Ostrogonac.

AUTORI I IZVOĐAČI PJESAMA: U pratnji Festivalskog orkestra HKC »Bunjevačko kolo« kojim je ravnao *Branko Ivanković Radaković* tijekom večeri izvedene

su sljedeće pjesme: »Krista« (tekst: *Stipan Šarčević*, glazba: *Zoran Šipoš*, aranžman: *Vojislav Temunović*, interpretacija: *Zoran Marjanušić*), »Paliću!« (tekst: *Marija Pijevac*, glazba i aranžman: *Antuš Gabrić*, interpretacija: *Josipa Krajniger Parčetić*), »Ej tamburo stara« (tekst i glazba: *Zlatko Nikolić*, aranžman: *Vojislav Temunović*, interpretacija: *Franjo Vojnić Hajduk*), »Hej Bunjevci« (tekst: *Stipan Bašić Škara* -

ba, glazba i aranžman: *Antuš Gabrić*, interpretacija: *Anica Čipak*), »Bože pomози« (tekst: *Marko Sente*, glazba, aranžman i interpretacija: *Marinko Rudić Vranić*), »Jednog maja u bagremaru« (tekst: *Geza Babić*, glazba: *dr. Josip Stantić*, aranžman: *Vojislav Temunović*, interpretacija: *Tamara Babić*, prateći vokal: *Svetlana Milodanović*), »Zbogom« (tekst: *Mirela Stantić*, glazba: *Nikola Jaramazović*,

Ideja koja je zaživjela među ljudima

»**O**rganizacija je išla besprijeckorno i nismo imali tehničkih problema. Vrlo sam zadovoljan brojem gostiju koji su se odazvali i dali nam podršku. Dobili smo ove godine izuzetnu materijalnu podršku, posebno nam se u tom domenu odazvalo poduzeće 'Rotografika'. Scenografija je također ove godine bila najuspjelija do sada. Zadovoljan sam ekspeditivnošću svih segmenata, od izvođača, preko orkestra, do žirija, a posebno činjenicom što se kao i na prvom Festivalu u ocjeni najbolje skladbe poklopilo mišljenje publike i stručnog žirija.

Osjećam kako je ova ideja zaživjela među ljudima, ove godine sam uspio okupiti veći broj suradnika nego prethodnih godina i oni su veoma zdušno i aktivno radili. Skladatelji, tekstopisci i izvođači su shvatili značaj ove manifestacije te iz godine u godinu koriste mogućnosti koje im ona pruže te se nastoje u što kvalitetnijem izdanju predstaviti široj publici«, kazao je dr. Marko Sente, predsjednik Organizacijskog odbora Festivala.

Autor najbolje pjesme ovogodišnjeg Festivala prima nagradu: Josip Francišković

aranžman: *Stipan Jaramazović*, interpretacija: *Boris Godar*), »Dušo moja« (tekst i glazba: *Vladislav Nađmić*, aranžman: *Julijan Ramač*, interpretacija: *Mihajlo Bođanec*), »Ponosno je srce moje« (tekst:

Mirjana Jaramazović, glazba: *Ivana Mulić*, aranžman: *Zoran Mulić*, interpretacija: *Marija Jaramazović*), »Paorska duša« (tekst i glazba: *Petar Kuntić*, aranžman i interpretacija: *Ante Crnković*), »Ples za

misečinu, svilu i zvečke« (tekst, glazba i aranžman: *Nela Skenderović*, interpretacija: *Antonija Piuković* i *Nataša Kostadinović*, harmonika solo: *Tomislav Vukov*), »Moj stari dom« (tekst: *Vladislav*

Nagrada za najbolji aranžman: Julijan Ramač

Nagrađen prvi skladateljski pokušaj

»Doista nisam očekivao ovakav uspjeh, te moram priznati da sam iznenađen, ali mi je i veoma drago što sam osvojio nagradu. Izuzetna mi je čast što je nagrada dvostruka. Pjesmu sam pisao prvotno za svoju dušu. Ona govori o ljubavi, o tokovima u životu, o sudbini... Nije u potpunosti, ali je pomalo i autobiografska. Iskreno se nadam da će se ova pjesma naći i na drugom CD-u našeg ansambla 'Ravnica'. Uspjeh pjesme na Festivalu dokaz je kako ona treba da zaživi. Ovo je inače bio moj prvi skladateljski pokušaj. Obzirom da je početak urodio plodom truditi ću se da i dalje skladam pjesme«, kazao je Josip Francišković, skladatelj, tekstopisac i izvođač najbolje pjesme po mišljenju stručnog žirija i publike.

Nagrada za najbolji tekst je pripala Neli Skenderović

Najbolji izvođač: Lidija Horvat

Nadžmićo i *Antun Letić Nune*, glazba i interpretacija: Antun Letić Nune, aranžman: *Marinko Piuković*), »Salaši stari« (tekst: *Géza Kucsera st.*, glazba: *Géza Kucsera ml.*, aranžman: Vojislav Temunović, interpretacija: *Emil Antunić*), »Budi uz mene« (tekst: *Lidija Horvat* i *Slobodan Ivković*, glazba i aranžman: Slobodan Ivković, interpretacija: Lidija Horvat, prateći vokal: Slobodan Ivković) i »Svako živi svoju tajnu« (tekst, glazba i interpretacija: *Josip Francišković*, aranžman: ansambl »Ravnica«).

ČLANOVI STRUČNIH ŽIRIJA: Nakon natjecateljskog programa, u revijalnom dijelu kao gosti večeri nastupili su članovi Tamburaškog ansambla »Ravnica« koji su zabavljali publiku do proglašenja pobjednika i dodjele nagrada.

A, onda je uslijedilo i proglašenje najuspjelijih sudionika. Stručni žiri koji je bio zadužen za ocjenjivanje kvalitete skladbi, aranžmana i interpretacije vokalnih solista činili su *Mira Temunović*, *Berislav Skenderović*, *Jozefina Skenderović*, *Đuro Molnar* i *Đuro Parčetić*, dok su kvalitetu tekstova vrednovali *Katarina Čeliković*, *Ljiljana Dulić*, *Ivana Petrekanić Sič*, *Milovan Miković* i *Tomislav Žigmanov*.

NAGRADE: Prema ocjeni stručnog žirija, ali i prema glasovima publike, za najbolju na ovogodišnjem Festivalu proglašena je pjesma »Svako živi svoju tajnu« čiji je autor teksta, glazbe i izvođač Josip Fran-

Sponzori ovogodišnjeg Festivala

Generalni sponzor Festivala bilo je poduzeće »Rotografika« iz Subotice. Projekt je podržala i pomogla Skupština Općine Subotica. Na različite načine održavanje Festivala pomogli su i Namještaj »Minex Trade«-Subotica, ZZ »Salaš«-Subotica, »Milenijum Osiguranje«-Subotica, STR »Prokrom«-Subotica, SZR »Elgi«-Subotica, Privatna veterinarska stanica »Veterinar«-Subotica, PP »Kelder«-Kelebija, PP »Chemo«-Subotica, »Grgo bravar«-Subotica, NIU »Hrvatska riječ«-Subotica, »Euro petrol«-Subotica, »Euro gas«-Subotica, Foto Quick-Subotica, Foto Berta-Subotica, DOO »Venera Bike«-Subotica, Kavana »Bačvanka«-Subotica, Prva kolonija naive u tehnici slame HKPD »Matija Gubec«-Tavankut, Likovna kolonija HKC »Bunjevačko kolo«-Subotica, slikarica Ruža Tumbas iz Subotice, Cvjećara »Cvetić«-Subotica, cvjećara »Krin«-Subotica te »Pečat art«-Subotica.

Tamburaški ansambl »Ravnica«

cišković. Nagradu za najbolji aranžman dobio je Julijan Ramač za skladbu »Dušo moja« u izvedbi Mihajla Bođenca, a za najbolji do sada neobjavljeni tekst pjesma Nele Skenderović »Ples za misečinu, svilu i zvečke«. Titula najboljeg izvođača otišla je u ruke Lidiji Horvat za interpretaciju pjesme »Budi uz mene« koju je uglazbio Slobodan Ivković. Drugu nagra-

du stručnog žirija osvojio je Marinko Rudić Vranić za skladbu »Bože pomози«, za koju je tekst napisao dr. Marko Sente, a treća nagrada je dodijeljena autoru glazbe Gézi Kucseri mlađem za pjesmu »Salaši stari«, rađenu po tekstu Géze Kucsere starijeg, u aranžmanu Vojislava Temunovića i izvedbi Emila Antunića.

D. Bašić Palković

Festival sazrijeva

»Ozbirom da smo imali malo vremena za probe, mislim da smo izvukli maksimum te mogu biti zadovoljan rezultatima. Puno mi je pomoglo i prošlogodišnje iskustvo kada sam prvi puta ravnao Festivalskim orkestrom. Pjesme su ove godine bile dosta izjednačene po kvaliteti, što je dokaz da Festival sazrijeva te da postoji velika želja među stvaraocima da sudjeluju. Konkurencija je veća, a time i rejting te sama kvaliteta Festivala«, iznio je svoj dojam o Festivalu Branko Ivanković Radaković, ravnatelj Festivalskog orkestra HKC »Bunjevačko kolo«.

Gosti

Na Smotri su bili nazočni generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš*, predsjednik Općine Subotica *Géza Kucsere*, dopredsjednik Općine Subotica i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk*, predsjednik SO Subotica *Saša Vučinić*, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« *dr. Andrija Kopilović*, urednik katoličkog mjesečnika »Zvonik« *preč. Andrija Anišić* te član Izvršnog odbora HNV-a i direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*.

Dvorana HKC »Bunjevačko kolo«: publika je bila zadovoljna izvedenim pjesmama

Koncert u katedrali Svete Terezije Avilske

Primopredaja službe Regens chori

*Službu katedralnoga regensa chori preuzeo je vlč. Csaba Pasko **

*Primopredaja službe obilježena je koncertom **

Izvedena su djela Mozarta, Kodalya i Mendelsohna

Nakon 35 godina službovanja *msgr. Josipa Mioča* kao regensa chori subotičke katedrale, u nedjelju 2. listopada ovu je službu preuzeo vlč. *Csaba Pasko*. Od prvoga katedralnoga regensa chori – *Đure Arnolda* koji je 48 godina obavljao ovu službu (1800. – 1848.), do danas ih je bilo ukupno devetorica. Vlč. Csaba Pasko, deseti katedralni regens chori, ovu je službu preuzeo na simboličan način primanjem dirigentskog štapića što mu ga je uručio dosadašnji obnašatelj te funkcije *msgr. Josip Mioč*.

U ime subotičkoga biskupa *msgr. dr. Ivana Penzesa* koji je bio službeno odsutan, novoga je dužnosnika pozdravio i predao mu funkciju *msgr. Jozsef Rehak*. Svećenik subotičke biskupije, vlč. Csaba Pasko glazbu je učio u Subotici, Pečuhu i Grazu. Ove godine je diplomirao na Glazbenoj akademiji u Grazu, na odsjeku za crkvenu glazbu sa stupnjem magisteria musicae. Kako je navedeno u brošurici povodom 35 godina u službi regensa chori, »Od godine 2003. polako preuzima vodstvo crkveno – glazbeni život u katedrali – bazilici.« Ujedno je preuzeo i vodstvo subotičkog gradskog zbora »Pro musica«.

Dosadašnji pregledni chori msgr. Josip Mioč glazbene je studije završio na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu sa stupnjem *artifex musicae*. Kasnije nastavlja studije kod prof. Jozsefa Karpatija u Budimpešti. Profesor je glazbe u gimnaziji »Paulinum« i na Teološko – katehetskom institutu. Obraduje i sklada crkvene pjesme, a autor je i mnogih glazbenih članaka, kao i knjige o orguljama subotičke katedrale. Tijekom svoje službe obnovio je zbor sv. Terezije, te osnovao zbor siemeništaraca »Schola cantorum«.

Primopredaja službe obilježena je koncertom. Novi je regens chori dirigirao zborom i orkestrom koje su činili: Komorni zbor iz Pečuha, Komorni zbor »Pro musica«, dječji zbor »Vinea regis«, nadalje Segedinski simfonijski orkestar, te solisti *Tünde Szaboki*, sopran i *András Molnár*, tenor. Kao što možemo primjetiti, od svih onih znanih i neznanih glazbenika i pjevača koji su svojim radom i umjetničkim zalaganjem obilježili liturgijske svečanosti ne samo u katedrali, nego i puno šire tijekom dosadašnjih godina, na ovom koncertu nitko nije sudjelovao s izuzetkom gradskog komornog zbora »Pro musica« koja je u zadnjih nekoliko godina pod vodstvom vlč. Csabe Paskoa povremeno sudjelovala na liturgijskim slavljinama. Orijentacija novoga regensa chori bit će naravno viđljiva i tijekom njegova budućeg rada.

Izbor autora i skladbi za ovaj koncert bio je sljedeći: Mozart – Exultate jubilate; Kodaly – Psalmus Hungaricus; Mendelsohn – 42. psalam i 43. psalam.

Nela Skenderović

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Hermina Malković

Poziv na prelo

Ajdemo Antune, ajdemo Stipo
iđemo na prelo
opravite se lipo

Naglancajte čizme
da se lipo sjaje
bile košulje i svilene poše
bričez čakšire da vam lipo stoje

Ajde Marija, ajde Ano
našminkajte lipo vaše lice
da vas i da se svi dive
lipoti naše drage Bunjevčice

Povežite one svilene marame
plišove suknje na grane pregače
uredite se lipo da vas se ne stide
vaše dobre nane

Ajde da igramo ono momačko kolo
da sačuvamo običaje stare
da se veselimo na prelu
i ne damo pismi do zore da stane

Hermina Malković rođena je 1940. godine u Somboru. Osnovnu i srednju školu završila je u Somboru, a radila je kao knjigovođa. Sada je u mirovini. Objavljivala je u »Miroljubu«, listu somborskog Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«, te u kalendaru »Subotička Danica«. Sudjelovala je na prvom i drugom susretu pjesnika »Lira niva«.

Franz Ferdinand – »You Could Have It So Much Better«

Domino Records, 2005.

Za skupinu koja je uspješno ostvarila debitantski prodor, klasični test pred opservacijama glazbene kritike uvijek predstavlja fenomen »drugog albuma«. U slučaju polnog škotskog četverca nakon prvijenca koji je nosio naziv skupine (tzv. self-titled) »Franz Ferdinand«, drugi album čini se kao solidno realizirana zadaća. Obrazloženje bi ukratko moglo glasiti: Ništa novo, ali provjerene kvalitete.

Ovi trendseteri iz Glasgowa nam donose novih 13 pjesama u kojima zadržavaju svoj prepoznatljivi stil kako u zvuku tako i u domenu onoga što tekstovima žele istaknuti. Moglo bi se reći, čitav niz preostalih ideja koje nisu ušle u konkurenciju za prvu ploču. Što se, ipak, nikako ne bi smjelo uzeti kao podcjenjivanje.

Aktualni singl »Do You Want To« je već u startu natuknuo usmjerenje cijelog albuma. Njihova skladateljska formula je poznata – glazba na koju djevojke mogu plesati. Ako u ničemu drugom, i ovoga puta su u tome uspjeli. Pristupačnost plesnim po-

dijima osigurati će im ponovno jednostavni beatovi koji ritmičkim crescendima ispunjavaju »dramaturgiju« pjesama. Većina materijala na albumu skladana je, u već par godina i kod drugih skupina zastupljenom, post-punk (Blondie, The Stranglers...) maniru (»Evil And A Heathen«, »You're The Reason I'm Leaving«, »What You Ment«,

»I'm Your Villan«...). Naravno uz dužno uvažavanje i preuzimanje pozitivnih tekovina britpopa. Tako susrećemo i lagane note u »Walk Away«, »Eleanor, Put Your Boots Back On« te pri kraju albuma na akustičnoj »Fade Together«.

Ono što se, doduše u malim količinama da zamijetiti, je i glazbeničko sazrijevanje članova koje se ponajviše očituje u aranžmanskim okvirima. Malo sintisajzera i malo klavira, te novi producent *Rich Costey* učinili su svoje. Zvučna slika je za nijansu bogatija, ali ovakva dodatna dekoracija u biti ne mijenja mnogo kvalitativnoga u onome što Franz Ferdinand pokušavaju da »prodaju«.

Oni koji ih vole, (a takvih su deći prema euforiji koju njihovi koncerti i izlazak gore opisanog albuma izazivaju nije malo), pred sobom imaju novu, zagarantiranu dozu glazbenog užitka. Onima, koje frontmen *Alex Kapranos* i ostatak skupine nisu zaintrigirali u prvom valu njihova juriša na vrhove top-ljestvica, »You Could Have It So Much Better« će teško izmamiti veću pozornost.

D. B. P

Miroslav Kraljević (1885.-1913.)

Miroslav Kraljević rođen je u Gospiću 14. prosinca 1885., kao potomak stare slavenske plemićke obitelji i loze Kraljevića iz sela Drage kraj Požege.

Godine 1904. odlučuje se za studij prava u Beču. Ipak, već dvije godine kasnije slikarstvo izabire kao svoj životni poziv, a na Münchenskoj će akademiji, u klasi *Huga Habermanna*, sresti *Josipa Račića* i *Vladimira Becića* s kojima će formirati trojku popularno nazvanu »Hrvatska škola«.

Svoj istančani grafizam Kraljević obogaćuje tonom i izvanrednim osjećajem za odnose svjetla i sjene, što savršeno odgovara njegovu osjetljivom temperamentu, sposobnome osjetiti i iskazati iznimnu radost, ali se ubrzo preobraziti i u najdublju melankoliju. Svake praznike provodi u Požegi, gdje nastaju neke od najzrelijih slika toga Kraljevićeva stvaralačkog razdoblja – »Krave na paši«, »Bik«, »U staji«. Ostvarene širokim potezima i oštrim kolorističkim kontrastima, one govore o Kraljevićevoj slikarskom rukopisu te o mladoj osobi sklonijoj da bude slikar vlastitog podneblja, prirode i životinja negoli građanske salonske atmosfere. Tada stvara i antologijska djela hrvatskoga slikarstva, kao što su »Portret tete Luike«, »Djevojčica s lutkom« i portreti majke i oca, te požeški krajolik slikan u plenerističkom ugođaju pod impresionističkim utjecajem.

Želja za upoznavanjem impresionista odvodi mladog Kraljevića 1911. u Pariz, gdje radi brojne skice pariških ulica, kavana i baletnih predstava. Osjećaj za grotesku i ekspresionistički iskaz doći će do izražaja upravo na tim slikama. Kasnije, u vlastitom pariškom radnom prostoru, stvara svoja najbolja djela: »Autoportret s lulom« te »Mali autoportret s paletom«.

Godine 1912. se zbog bolesti vraća u domovinu. Tu priređuje svoju jedinu samostalnu izložbu, u galeriji Ulrich u studenome 1912., a zatim odlazi na liječenje u sanatorij Brestovac. S nenavršenih 28 godina umro je u Zagrebu 16. travnja 1913. od sušice.

HRCKOVA SVEZNALICA

Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

JESTE LI ZNALI?

Procjenjuje se da golemi mravojed izbacuje jezik 160 puta u minuti namjeravajući pohvatati mrave. Na dan pojede i do 35.000 mrava i termita, a budući da nema zuba, nesretne kukce guta cijele.

Neka vrsta pingvina prisvojiti će nešto drugo kao jaje ako su svoje izgubili. Pokušat će grijati i sjediti na okruglim komadima leda, grudama, kamenju, bocama, limenkama, mrtvoj ribi, kožnatoj torbici za fotoaparat ili pljesnivom pecivu.

Dijete u majčinom trbuhu nije obavijeno tišinom. Mikrofon koji su bili smješteni oko djeteta snimili su zvukove koji su nešto tiši od gradske ulične vreve. Ono čuje cirkulaciju majčine krvi, otkucaje njezinog srca, probavu hrane, kao i njezin glas.

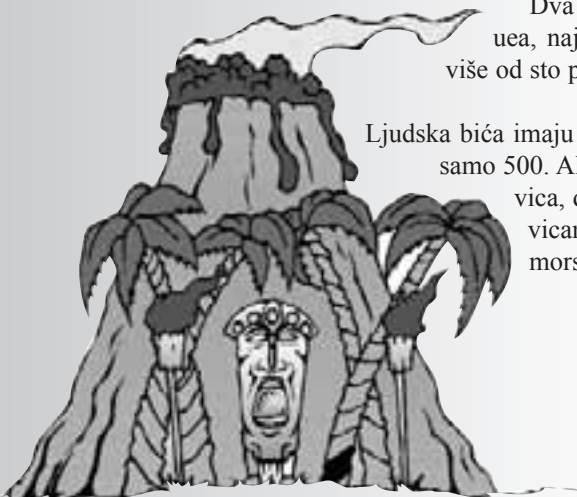
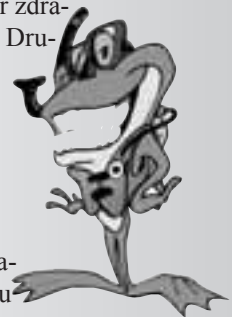
U sjevernoj Aljaski, gdje se temperatura može spustiti do minus 60 °C, jaja mogu poskakivati kao gumena loptica ako su dugo izložena hladnoći.

Ukoliko je štakor rođen slijep, to ne mora značiti nesreću. Štakor zdravih očiju dopustit će slijepom da ga drži za rep, a ovaj ga vodi. Drugi način je da svaki od njih u ustima drži jedan kraj slame i tako štakor koji vidi vodi slijepca.

Znamo da žabe krastače jedu kukce, a ne suprotno. Ali neke stonoge narastu i do 30 centimetara i jedu žabe krastače i miševe.

Dva glavna Havajska vulkana, Mauna Loa i Kilauea, najaktivniji su vulkani na svijetu. Proradili su više od sto puta u posljednjih dvjesto godina.

Ljudska bića imaju oko 9000 bradavica za okus. Ptice ih imaju samo 500. Ali je zato zeko ponosni vlasnik 17.000 bradavica, dok krava ima čak 35.000. Šampion u bradavicama za okus ipak je morski pauk koji ih ima 100.000.

Priredio: Zoltan Sič

Dječje radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Tomislav Čavrgov, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Hrvoje Benčik, I. b., OŠ »Matija Gubec«, Gornji Tavankut

MOJA UČITELJICA

Jedna je učiteljica
najbolja od svih na svijetu!
Ona uz znanje i pažnju
pruža ljubav djetetu.

Djete lakše uči,
kad ga učiteljica voli
znanje se lakše stiče
i sve je ljepše u školi.

Ljubica je učiteljica dobra,
pažljiva je prema svima.
Za nju u mom srcu
puno ljubavi ima.

Naučila me je svemu
što djete treba da zna
i što sam njen đak
ponosna sam ja.

Ivana Vojnić Tunić, II. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

OPET U ŠKOLU

Osvanuo je prvi rujan
osvanuo je novi dan.
Osmjehnula se škola
osmjehnulo se ja.

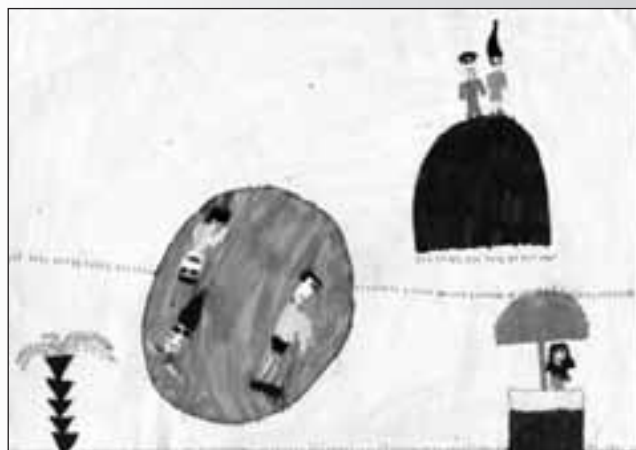
Začulo se zvono
začuo se glas.
Čula su se djeca
i počeo je sat.

I na kraju čuj i ovo
učićemo nešto novo.

Zdravko Pančić, II. h.,
OŠ »Matko Vuković«,
Subotica

Ivan Kovač, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Marija Nimčević, II. e., OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Aleksandra Anđelković, I. b.,
OŠ »Matija Gubec«, Gornji Tavankut

Ugodno klimatsko iznenađenje

Topla ljetna jesen

Poslije kišovito kolovoza cijeli rujan bio je ispunjen ugodnim i toplim sunčanim danima

Piše: Dražen Prčić

Prva asocijacija, kada se u bilo kojem razgovoru spomene jesen, jamačno je u većini slučajeva povezana s kišovitim, sumornim danima u kojima se samo sa sjetom možemo prisjećati lijepih i sunčanih ljetnih dana. Posebice u našim vojvođanskim, kontinentalnim krajevima u kojima su godišnja doba od - uvijek bila jasno izdiferencirana karakterističnim osobinama svakog ponaosob. U toj klasičnoj podjeli »vremenskih kostima« jesensko doba (ukoliko cijeli rujan računamo prvim mjesecom jeseni) kao da je ove »lude godine« zamijenilo uloge sa susjednim ljetnim dobom, nabrojivši mnogo više kontinuiranih sunčanih i suhih dana od tradicionalno toplog kolovoza. Kada bi se ovaj ugodni trend, a neke dugoročnije meteo-prognoze nagovještavaju nastavak tzv. »miholjskog ljeta«, nastavio sve do konca listopada, »ljetna šteta« bila bi uspješno nadoknađena.

U želji da dobijemo subjektivnu percepciju ovog iznimno specifičnog godišnjeg doba o kojemu su inače vrlo podijeljena mišljenja, upitali smo nekoliko anketiranih osoba kakav je njihov jesenski doživljaj.

Karlo, umirovljenik

Izuzetno volim jesen i uvijek se veselim njenom dolasku, pogotovo ukoliko je ovako lijepa. Tople, ali ne i sparne, sunčane dane rado koristim za rad u svom dvorištu, a volim i prošetati po ugodnom jesenskom vremenu.

Snežana, turistička djelatnica

Iskreno govoreći, ne volim baš previše jesen, jer, za razliku od ljeta, donosi svojevrsno usporavanje dnevnog ritma. Više volim vedrinu ljeta, dok se za jesenskih da-

na, ukoliko su još tmurni i kišoviti, sve nekako utapa u sivilo i monotoniju. Protiv ovakve jeseni, kakva je ova, naravno, nemam ništa protiv.

Ivica, komercijalista

Oduvijek su me fascinirale boje jeseni, njen raskošni kolorit izražen u prelamanju

datima jesenskih kultura, koje uspijevaju u našem podneblju.

(NE)KLASIČAN TOPLI JESENSKI

DAN: Ukoliko su rujn i listopad vremenski naklonjeni ljubiteljima prethodnog godišnjeg doba (ljeta), onda je važno samo »izgurati« početak dana, točnije prve jutarnje sate koji svojom

svježinom znaju biti upravo svojstveni dobu godine, kojemu iz - vorno pripadaju. Tako je u hladno-toploj dnevnoj kombinaciji najvažnije kombinirati nešto toplije odjevne predmete (jakna, sako, lagana vesta) prigodom odlaska na posao, na primjer, ali i biti adekvatno obučen za podnevnu i popodnevnu ugodnu toplinu, posebice kada se živa u termometru usigne i do ljetnih vrijednosti. Druga blagodat produženog ljeta, koje s vremenom iskače iz kalendarskih ograničenja, ogleda se u mogućnosti produženog sjedenja u ljetnim baštama brojnih kafića, pizzerija i restorana, što je jedno od većih urbanih zadovoljstava – posebice mlađih generacija. Hladni osvježavajući napitci i nastavak sezone konzumiranja sladoleda, dodatni su užici kojima se najviše raduju najmlađi,

ali i svi oni koji, neovisno o godinama, vole uživati u čarima slobodnog vremena na otvorenom prostoru.

KLASIČAN JESENSKI DAN: Kiša, vjetar i beskrajno sivilo, sa sve jačim intervalima hladnoće, koja nagovještava skoro približavanje iduće zime. ■

jakih kontrasta u prirodi. Kako živim na Paliću, često sam u prigodi šetati šumom pokraj jezera i diviti se umjetnosti prirode, koja u ovom godišnjem dobu mijenja svoju garderobu, prepuštajući zelenu osnovu brojnim nijansama žute boje. Uz ovaj umjetnički dojam, volim uživati u blago-

Protekloga vikenda završio se još jedan

Oktoberfest

Najpoznatija svjetska smotra ljubitelja piva

Piše: Dražen Prčić

U glavnom gradu Bavarke Münchenu, protekloga se vikenda završio još jedan festival poklonika dobrog piva, zabave i druženja – Oktoberfest. Gotovo dva stoljeća stara gradska manifestacija ponovno je okupila »milijun« ljudi ostvarivši impresivni obrt od blizu milijarde eura, potvrdivši da joj u svijetu piva nema ravne.

POVIJEST OKTOBERFESTA:

Opće prihvaćeno stajalište o začetku ove tradicionalne smotre koja se održava u Münchenu, dijelu grada po imenu Wiesn, datira još od davne 1810. godine, 12. listopada, kada je princ *Ludwig I. Bavarski*, poslije i bavarski kralj javno proslavio svoje vjenčanje s princezom *Theresom*, počastivši svoje podanike pićem (pivom) i hranom. U sklopu »fešte«, koja je trajala nekoliko dana, upriličena je i prigodna konjska utrka kao dio službene ceremonije i po završetku višednevnog slavlja odlučeno je da se cijela manifestacija ponovi i sljedeće godine u istom terminu.

Od tada, pa sve do ovog netom završenog Oktoberfesta 2005, održane su ukupno 174 smotre ljubitelja piva i dobre zabave koja ide uz njega. Uslijed brojnih ratova koji su prekidali tradiciju 24 puta, bilježe se i dva otkaza organizacije uslijed epidemije kuge koja je poharala grad na Isaru dva puta, 1854. i 1873. godine.

SVEČANO OTVORENJE: Prema nešto mlađoj tradiciji, a cijeli Oktoberfest je već sam tradicija po sebi, od 1950. godine ovu manifestaciju otvara gradonačelnik Münchena, koji je i ovog 17. rujna, točno u podne u šatoru Schottenhamel »razbio« prvo pivsko bure (pivo Spaten) i ispio prvu »svečanu« kriglu. Ovim simboličnim gestom otvara se Oktoberfest i započinje velika fešta.

PROGRAM: Vrlo je važno znati nekoliko natuknica glede cijelog pivskog festivala,

pogotovo onima koji još nikada nisu bili u Münchenu za vrijeme ove pučke veselice, jer bez obzira na veselu i razuzdanu atmosferu cijela smotra ima svoja kruta pravila. Prvo i osnovno pravilo je da nitko tko nema mjesto za sjedenje u nekom od šatora, ne može biti poslužen pićem. Vrijeme točenja pića je strogo određeno ovisno o danu, radnim danima od 10 izjutra do 10.30 navečer, dok se vikendom i praznikom počinje sat ranije. Šatori se zatvaraju točno u 11.30 sati navečer, ali su zato »Kaiser Wiesen-Schanke« i »Wiesenzelt« otvoreni do 1 sat iza ponoći.

Za informaciju, u svakom od brojnih šatora se može smjestiti i do 10.000 ljudi koji uživaju u raznovrsnim pivima točenim

isključivo u kriglama od 1 litre, a po prosječnoj cijeni od 6,80 – 7,25 eura. Uz pivu mogu se popiti, za one koji nisu fanovi hmeljskog napitka, sokovi i bezalkoholni napitci po cijeni od 2,5 eura, a za podlogu u stomaku služe se tradicionalne njemačke kobasice (3 eura), pečeni pilići (pola pileta 6 eura), sendviči (3,5) i veliki bavarski perez (2,5 eura). Pedantni organizatori su izračunali da svakom Oktoberfestu prisustvuje, posve logično, najviše Bavaraca u procentualnom odnosu od 60 posto, potom 20 posto Nijemaca iz ostalih krajeva, te 20 posto gostiju iz inozemstva, ponajviše Austrijanaca i Talijana, također poznatih ljubitelja dobrog piva.

Šime, računalni operater

Prije nekoliko godina, u jesen 2002. godine, posjetio sam, skupa s nekoliko prijatelja, München u vrijeme Oktoberfesta i doživio atmosferu ove lijepe pučke fešte koja se tradicionalno održava svake godine. U potrazi za mjestom u nekom od brojnih dupke punih šatora, prvo smo više od sata tragali za sjedalima bez kojih ne bismo mogli biti posluženi. Kada smo konačno uspjeli i sjeli, naručio smo Helles Lowenbrau, svjetlo pivo i popio dvije krigle, uz veliki bavarski perez. Namjeravao sam da odem i do Luna parka, ali su me ogromni redovi odvratili da posjetim još jednu atrakciju ovog lijepog i impresivnog događaja.

Kuhane skuše

Specijalitet dalmatinske kuhinje

Sastojci:

1 kg skuša
glavica luka
nekoliko zrna papra
4-5 slanih srdela
2 žlice kapara
2 dl ulja
0,5 dl octa

Opis:

Skuše očistite i stavite u hladnu vodu, kojoj ste dodali luk, papar i sol. Kad zakuhaju, kuhajte ih još 5 minuta. Ocijeđene ribe raspolovite, odstranite hrptenu kost i složite ih u tanjur. Slane srdele očistite i nasjeckajte zajedno s kaparima. Propržite ih na ulju, zalijte octom, te sve skupa prelijte preko skuša i ostavite nekoliko sati u hladioniku. Ovako pripremljene skuše vrlo su ukusne i prikladne kao samostalno jelo za večeru ili kao predjelo u svečanim prilikama.

Trogirska juha od cvjetače

Specijalitet dalmatinske kuhinje

Sastojci:

Za 4 osobe:
40 dag cvjetače
1 dl maslinova ulja
1 žlica brašna
5 režnjeva češnjaka
10 dag pršuta
2 grančice peršina
1 dl bijelog vina
sol i papar

Opis:

Cvjetaču razrezati na cvjetice i ubaciti u ključalu vodu. Kuhati pazeći da se cvjetača suviše ne raskuha. Na maslinovom ulju popržiti brašno, dodati isjeckani češnjak i preliti vodom u kojoj se kuhala cvjetača. Pršut narezati na kockice i zajedno s cvjetačom dodati juhi. Kuhati jedan sat. Pri kraju dodati papar, sjeckani peršin i vino. Prokuhati, skinuti s vatre i poslužiti.

V I J E S T I

Nogomet

Hrvatski kup

Parovi osmine finala nogometnog kupa Hrvatske: Segesta – Hajduk, Dinamo – Nataš Ivanić, Hrvatski dragovoljac – Varteks, Rijeka – Međimurje, Osijek – Inter, Slaven B. – ZET, Vinkovci –

gradar – Moslavina, Cibalia – Kamen I.
Susreti se igraju 18. i 19. listopada.

HNL

10. kolo, 1. listopada

Hajduk – Varteks 3:0
Međimurje – Dinamo 1:5
Zagreb – Inter 1:0
Osijek – Slaven B. 4:2
Kamen I. – Rijeka 0:1
Pula – Cibalia 2:3

Tablica: Dinamo 25, Rijeka 21, Varteks 16, Osijek 16,
Hajduk 15, Zagreb 15, Međimurje 14, Kamen I. 14,
Cibalia 11, Inter 8, Slaven B. 6, Pula 6

Rukomet

Euro kupovi

Hrvatski prvak Zagreb igra u G skupini Lige prvaka skupa s Shaffhausenom, San Antoniom i Pelisterom. U prvom kolu »Zagrebaši« su izborili neodlučni rezultat na gostovanju kod Shaffhausena (26:26). Prvakinje Hrvatske rukometašice Podravke Vegeta svladale su u prvom susretu 2. pretkola Lige prvaka Budućnost iz Podgorice sa 28:22, dok su rukometaši Osijeka svladali, također u prvom susretu Kupa kupova, momčad Kilkisa sa 32:22. Uzvratni susreti će se igrati 8. i 9. listopada.

Vaterpolo

Kvalifikacije za Euroligu

Hrvatski predstavnici Mladost i Jadran igrali su protekloga vikenda susrete kvalifikacija za ovogdišnju sezonu Eurolige. U skupini E, igranoj u talijanskom Camogliu Mladost je pobijedila Szeged (15:6), i Lukoil (12:3), dok je poražena u susret protiv Pro Recco-a (12:14). U skupini F igranoj u Barceloni, Jadran je pobijedio Primorac (12:7), dok je poražen od Barcelonete (6:11) i Vasasa (10:9).

Košarka

Početak Goodyear lige

Prvim kolom, u subotu 8. listopada, započinje nova sezona Goodyear lige, regionalnog natjecanja klubova zemalja s prostora nekadašnje zajedničke države: Hrvatske, SiCG, Slovenije i BiH. Renome hrvatske klupske košarke u sezoni 2005-06. branit će tri kluba. Cibona, Zadar i Zagreb, dok će najbrojniji biti predstavnici SiCG: Partizan, C. Zvezda, Reflex, Hemofarm i Vojvodina. Parovi prvog kola: Zagreb – Cibona, Zadar – Olimpija, Slovan – Laško, Helios – Široki Brijeg, Partizan – Vojvodina, Bosna – C. Zvezda, Reflex – Hemofarm.

U subotu 8. listopada na Maksimiru igrat će se

Susret odluke

Utakmica protiv Švedske odlučuje o izravnom plasmanu Hrvatske na SP u Njemačkoj 2006.

Piše: Dražen Prčić

Ljepota nogometa, kao opće poznate najvažnije sporedne stvari na svijetu, ogleda se upravo u prilikama kada možemo svjedočiti velikim susretima u kojima se na zelenom terenu izravno odlučuje o trofejima ili plasmanima na velika natjecanja. Da su okolnosti drugačije, utakmica protiv Švedske ne bi pobuđivala toliku pažnju sportske javnosti i smatrala bi se posve normalnim, natjecateljskim duelom između dviju nacionalnih selekcija. Ali ovog puta pobjednik ovog susreta gotovo izravno vizira »njemačku putovnicu«, uz dodatak da »švedima« paše i neodlučeno na Maksimiru.

PUT ZA NJEMAČKU: Kao u najboljem scenariju, dva glavna favorita 8. skupine odlučivat će o pobjedniku kvalifikacijskog

ciklusa upravo u međusobnom susretu, u kojemu će trebati potvrditi sve dosadašnje rezultate u proteklom odigranim utakmicama. Oni koji redovito prate nogomet dobro znaju sve rezultate, ali za one koji će tek sada zainteresirati evo i kraćeg pregleda svih dosadašnjih mečeva Hrvatske i Švedske sa svojim protivnicima u skupini.

Hrvatska: 1. kolo, Mađarska (3:0), 2. kolo, Švedska (1:0), 3. kolo, Bugarska (2:2), 4. kolo, Island (4:0), 5. kolo, Malta (3:0), 6. kolo, Bugarska (1:3), 7. kolo, Island (3:1), 8. kolo, Malta (1:1)

Švedska: 1. kolo, Malta (7:0), 2. kolo, Hrvatska (0:1), 3. kolo, Mađarska (3:0), 4. kolo, Island (4:1), 5. kolo, Bugarska (3:0), 6. kolo, Malta (6:0), 7. kolo, Bugarska (3:0), 8. kolo, Mađarska (0:1)

HRVATSKA – ŠVEDSKA 2 0 0 3:1

U povijesti hrvatskog nogometnog saveza njegova najbolja reprezentacija odigrala je dosada dva susreta protiv momčadi švedskih vikinga. Prvi ogled između ove dvije reprezentacije odigran je kao prijateljski susret 30. travnja 2003. godine u Švedskoj, a u njemu je slavila gostujuća momčad Hrvatske sa 2:1, dok je drugi susret odigran 8. rujna 2004. godine u sklopu ovog kvalifi-

kacijskog ciklusa, također u Švedskoj i na kojemu je ponovno Hrvatska slavila sa 1:0. Iz priložene statistike jasno se vidi 100 postotan učinak Hrvatske u dosadašnjim duelima sa Švedima i to još na gostujućem terenu u Skandinaviji, ali i skriveni upozoravajući momenat da će se po prvi puta igrati na domaćem terenu, koji nije bio niti jednom naklonjen domaćinu u duelima ovih dviju reprezentacija.

TABLICA 8. SKUPINE: 1. Švedska 21 bod (8 7 0 1 27:2), 2. Hrvatska 20 bodova (8 6 2 0 20:5), 3. Mađarska 13 bodova (8 4 1 3 13:12), 4. Bugarska 11 bodova (8 3 2 3 14:16), 5. Island 4 boda (9 1 1 7 13:24), 6. Malta 2 boda (9 0 2 7 3: 31) ■

Hrvatska

Za odlučujući kvalifikacijski susret izbornik Zlatko Cico Kranjčar odredio je sljedeće nogometaše: Butina, Pletikosa i Didulica (vratari), Kovač R., Šimunić, Tomas, Tokić i Šimić (braniči), Tudor, Srna, Šerić, Babić, Kovač N., Leko J., Kranjčar, Leko I., Vranješ (vezni igrači), Bošnjak, Pršo, Klasnić i Balaban (napadači)

Švedska

Izbornik Lagerback odlučio se za sljedeće nogometaše: Isaksson i Gustafsson (vratari), Andersson, Nilsson, Edman, Hansson, Lučić, Mellberg, Ostlund (braniči), Alexandersson, Andersson, Kallstrom, Linderöth, Ljungberg, Svensson, Wilhelmsson (vezni igrači), Allback, Elmander, Ibrahimović, Jonson, Larsson, Rosenberg (napadači)

Antun Vidaković povodom svog 70. rođendana i 40 godina teniske karijere organizira:

Bačin kup

U svečarskoj atmosferi odigrat će se turnir mladih i starijih veterana

Piše: Dražen Prčić

Jedna od živih legendi subotičkog tenisa *Antun Vidaković – Bačo*, veterinar u mirovini, odlučio je na najljepši mogući način obilježiti dva velika životna jubileja. U čast tenisa, kojemu je posvetio više od polovice svog života, odlučio je na terenima svog matičnog kluba, u kojemu je već 40 godina aktivan, proslaviti skupa sa svojim brojnim teniskim prijateljima iz cijele Vojvodine svoj 70. rođendan. Uz obilje dobrog tenisa i veteranski uvijek neizvjesnog natjecanja, u subotu navečer (8. listopada) Bačo će počastiti svoje goste svečanom rođendanskom večerom i tamburaškom glazbom.

► **Otkud ideja da obilježite dva svoja životna jubileja na teniskom terenu?**

Želio sam na neki poseban način obilježiti svoj 70. rođendan koji se, eto, poklapa i s četiri decenija mog aktivnog bavljenja tenisom u TK »Spartak« iz Subotice i na pamet mi je pala ideja da organiziram svečani turnir teniskih veterana. S obzirom da sam tijekom svoje duge teniske karijere odigrao brojne veteranske turnire, namjera mi je da organiziranjem jednog svečanog natjecanja, na kojemu ću i sam sudjelovati, na najljepši mogući način, skupa sa svojim teniskim prijateljima, proslavim životne jubileje.

► **Kako ste zamislili organizaciju »Bačinog kupa«?**

U nastojanju da svima osiguram, prije sve-

ga, dobru zabavu i ravnopravno (prema godinama i teniskom znanju) natjecanje u igri parova, odlučio sam organizirati dva usporedna natjecanja na kojima će se za lijepe sponzorske nagrade boriti mlađi i stariji veterani. Turnir počinje u subotu, 8. listopada u 10 sati, a poslije cjelodnevnih nadmetanja u večernjim satima je predviđena svečana večera uz tamburašku glazbenu pratnju. U prvom planu je akcent na dobroj zabavi, a poznajući sve moje uzvanike, oni će se zasigurno boriti da pobjede do posljednjeg poena.

► **S obzirom da je u pitanju zaista vrijedan sportski jubilej kao svojevrsna kruna jedne bogate i rezultatski uspješne natjecateljske karijere, pojasnite našim čitateljima kako je tekao Vaš teniski put?**

U biti ja sam tenis počeo igrati dosta kasno, tek u 30. godini svog života (1965. godine) i to na nagovor *Jose Kujundžića*, jer sam se do tada intenzivno bavio stolnim tenisom – još od studija veterine u Zagrebu (pod paskom legendarnog svjetskog prvaka i hrvatskog velikana prof. dr. *Žarka Dolinara*). Ali vrlo brzo, za samo dvije godine, napredovao sam »velikim koracima« i već 1967. godine sam osvojio svoj prvi turnir – Open Sombora (1967.)

► **Usljedili su brojni sportski uspjesi na teniskom terenu. Što biste izdvojili kao najvrjednije trofeje?**

Set all s Ivaniševićem

Danas davne 1983. godine prilikom ljetovanja u Splitu, Bačo je odigrao trening susret protiv tada 11-to godišnjeg *Gorana Ivaniševića*, na preporuku »Zecovog« tadašnjeg trenera *Lacija Kačera*, također aktivnog veteranskog tenisača. Susret je završio neodlučeno, 1:1 u setovima (teniskim žargonom set all, op. a) i tako je Antun Vidaković uspio ostati neporažen od budućeg Wimbeldonskog pobjednika i najboljeg tenisača u povijesti Hrvatske.

Počeo bih od jedne od svojih prvih većih pobjeda protiv *Stevana Katone*, jednog od najjačih veterana u klubu, a potom su uslijedili brojni trofeji i titule izborni na stotinama natjecanja na kojima sam sudjelovao. Izdvojio bih seniorsku titulu prvaka države u momčadskoj konkurenciji nezaboravne generacije TK »Spartak« (za prvu momčad sam igrao više od 15 godina), titulu seniorskog prvaka Vojvodine u paru sa *Zoranom Gabrićem*, finale Internacionalnog prvenstva u Splitu, osvajanje 3. mjesta u ukupnom poretku stare zajedničke države (3. puta), ali i nekoliko značajnih »teniskih skalpova« protiv renomiranih tenisača kao što su *Kasap*, *Đukić* i *Šerfezi*, na primjer.

Ujedinjenje Istočne i Zapadne Njemačke

Priredio: Zdenko Samaržija

3. listopada 1990. počelo je ujedinjenje Istočne i Zapadne Njemačke. Nepunih godinu dana ranije srušen je Berlinski zid, simbol podijeljene Njemačke i podijeljene Europe. Podjela Nje-

mačke na okupacione zone poslije Drugog svjetskog rata udarila je temelje stvaranju dvaju njemačkih država, Zapadne s kapitalističkim društvenim uređenjem i parlamentarnom demokracijom, te Istočne (utemeljene 7. listopada 1949. godine) u

kojoj su sovjetske vlasti nametnule socijalistički sustav. U njezinu glavnom gradu, Berlinu, između sovjetske i savezničkih zona podignut je 1961. godine Berlinski zid koji je razdvajao grad na dva dijela. Gušenje privatnog poduzetništva i slobodnog tržišta i golemi troškovi neučinkovitoga državnog aparata – u isto vrijeme raskošan i dekadentan život partijskog vrha – uzrokovali su naglo zaostajanje socijalističkih zemalja za zemljama parlamentarne demokracije i kapitalističkoga sustava. Skroman osobni standard, oskudice, nedostatak osnovnih životnih namirnica kao i zatiranje slobode mišljenja, govora i udruživanja učinile su život u socijalističkim zemljama nepodnošljivim. Već pedesetih godina su se protiv socijalističkoga sustava pobunili Mađari (1956.), nekoliko godina kasnije nemiri su izbili u Čehoslovačkoj (1968.) i Poljskoj (1981.).

4. listopada 1749. godine umro je barun *Franjo Trenk*.

4. listopada 1957. godine sovjetske su vlasti lansirale letjelicu Sputnik I., prvi umjetni satelit u Zemljinoj orbiti.

4. listopada 1970. godine od predoziranosti drogama umrla je *Janis Joplin*, američka rok pjevačica.

5. listopada 1936. godine rođen je *Vaclav Havel*, češki književnik, disident i državnik.

6. listopada 1939. godine u Vinjanima Donjim, nedaleko od Imotskog, rođen je *Ante Bruno Bušić*, hrvatski domoljub, karizmatični prognanik 70-ih godina i vođa hrvatske emigracije.

7. listopada 1908. započelo je razdoblje aneksije Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske, koje je trajalo do 1918.

godine. Ovome je prethodilo razdoblje austrougarske okupacije, koje traje od 1878. do 1908. godine. Najviši organ vlasti u Bosni i Hercegovini u prvom razdoblju bila je Zemaljska vlada, na čelu koje se nalazio ministar financija zajedničke austrougarske vlade. Najduže se na njenom čelu zadržao *Benjamin Kállay*, mađarski političar. Nakon priključenja (aneksije) Bosne i Hercegovine 1908. godine Austro-Ugarskoj Monarhiji, Bosna i Hercegovina je dobila Sabor i vladu (1910).

Kako bi smanjio utjecaj Hrvata i Srba, koji su svojatali pravo na Bosnu, Kállay je podupirao oblikovanje bošnjačke nacije i

bošnjački jezik. Vladajući Bosnom služio se metodama kakvima se u Banskoj Hrvatskoj služio ban *Khuen Hedervary*. Bosnu su preplavili doušnici i policajci (u Bosni je bilo stacionirano približno 2500 policajaca, a djelovalo je samo 568 učitelja), poticao je neslogu Hrvata i Srba. Kállay je izbjegavao upotrebu nacionalnih imena, što je bila politika i kasnijih vladara Bosne i Hercegovine, i u službenoj su se upotrebi koristili nazivi vjerskih zajednica. Proces hrvatske nacionalne integracije u Bosni i Hercegovini ograničavala je nova vlast. No, djelovanje hrvatskih intelektualca, jačanje starčevićevskih ideja i gospodarski uspon hrvatskoga građanstva u Bosni i Hercegovini, koje je djetu slalo na školovanje u Zagreb, ubrzali su proces hrvatske nacionalne integracije u Bosni i Hercegovini.

Nakon nekoliko stoljeća dominacije muslimana, u Bosni i Hercegovini znatno je osnažilo katoličanstvo. Zemaljsku i općinsku administraciju činili su uglavnom Hrvati, Poljaci, Slovaci i Česi, dok su časnici i policajci te financi bili Austrijanci i Mađari. Modernizacija je izmijenila i socijalnu strukturu stanovništva – u Bosni se pojavio nacionalno svjesni građanski stalež te znatan broj radnika.

7. listopada 1991. godine jugoslavensko je zrakoplovstvo napalo Banske dvore i raketiralo radnu sobu tadašnjega predsjednika Hrvatske *Franje Tuđmana*.

8. listopada 1871. počela je buna u Rakovici. Neispunjavanje odredbi o uspostavi teritorijalne cjelovitosti, priključenja Dalmacije i Vojne krajine Banskoj Hrvatskoj, te neprestano kršenje financijskih odredbi Hrvatsko-ugarske nagodbe potpisane 1868. godine, uzrokovali su napetosti u Banskoj Hrvatskoj. Neuspjeli pregovori o reviziji Nagodbe naveli su *Eugena Kvaternika* da bez dovoljne pripreme potakne bunu. Cilj bune bilo je stvaranje samostalne Hrvatske. Nakon prvih uspjeha i širenja ustanka kako na sela naseljena Hrvatima tako i na ona u kojima su živjeli Srbi vojne su vlasti poslale znatne snage u Slunj, kojeg su bez većih problema zauzele. Uslijedilo je uhićenje Kvaternika i ostalih vođa bune.

8. listopada 1888. godine proradila je zagrebačka uspinjača.

8. listopada 1912. počeo je Prvi balkanski rat, u kojem su protiv Osmanlijskoga Carstva ratovali su Bugari, Crnogorci, Grci i Srbi. Potpomognuti od svojih zaštitnika (Srbi i Crnogorci od Rusa, a Bugari od Austro-Ugarske) balkanski su narodi lako porazili Osmanlije. Mirovni je ugovor potpisan u svibnju 1913. godine u Londonu. Njime je Turskoj u Europi ostalo samo usko područje oko Carigrada. Od dijela nekadašnjih turskih posjeda stvorena je nova država – Albanija, čijim je nastankom Srbiji zapriječen izlaz na Jadransko more.

8. listopada 1991. godine Hrvatski je sabor prekinuo državno-pravne odnose sa SFRJ.

9. listopada 1075. u crkvi sv. Petra na solinskome polju okrunjen je *Dmitar Zvonimir* za hrvatsko-dalmatinskoga kralja.

9. listopada 1940. godine rodio se u Liverpoolu *John Lennon*, suosnivač legendarne skupine The Beatles. Ubijen je u New Yorku 8. prosinca 1980. godine.

LEGENDARNI AMERIČKI GLUMAC KOJE JE POKINIO PRIJE 50 GODINA (NA SLICI)	OŠTAR NAGLASAK	VLADIMIR PUTIN JE ...	PEŠE SJE NEŠTO SLATKO	ZADNJI KOMAD KOLAČA NA PLADNJU	VRSTA ACRUMA	POHVALA NA CRKVENA PJEŠIMA	SVAN PROSTORJE							
PISAC HASSEK														
NAUKA O ZAKONIMA ZVUKA I SLIHA														
PRIPADNIK ISLAMSKE VJERO ISPOVJEŠI														
"EGIPAT"		NAJJAČA BOJA U KARTANJU (MNOŽ.) LUKA U ALŽIRU												
"SUMPOR"		VJERNI, POKINUTI POŠE U OZNAČAVANJE IMENICU					HELO U SPORTEL							
STARI IZ HALESKI NOVAC					SEAN IZ NJE MANJI VJEŠKI OBJEKT									
DRŽAVNI PRORAČUN				"KONIC"	LIHVA RENJE									
LJEKOVITA BILJKA VEPRINA						"SPANJOL SKA" SINOVA KOI								
SASTAVNI VEZNIK			POSREDOVA ZA PRANJE OGNOS-NOŠI, RAZMJET-NOŠT					LUDOLFOV BROJ	OBOJNA ZAMJENICA	ISKAZIVATI USTADU OTVAHA- NJEM USTA	REZULTAT HAJA	"RADIUS"	SPISI, DOKU- MENTI	URLIK, KRIK
 GRAD U NJEMČKOJU KARTAŠKA KOLA, PRIZI I STANJE							ZDRAVO IJI IZITAJ DVA OSTRUCA							
ENGLJSKO ŽENSKO IME				KI NIŠKO ELEMENT (ZNAK AD) SKLADE ZA VJEZBANJE								"KRIPTON"	SKIKOSI	
"KRALICA SPORTOVA"								TAI, PISAC UGO TURSKI UGLEBNIK		IZ AZIJSKIM PRESLEY OBRANITI ZEMLJU PLUGOM				
"DUŠIK"		PUŠTINJA U ČITU UREBNJ ZA PROIZVOD NJU EL- STIMULJE												
FINO ISMIJA- VANE POJAVI U DRUŠTVU						OKAZIVATI IJ PSEMI- NOU FORMI KRILO ZIGMADE							"AUSTRALIA"	OBRIS, OČIKI
SASTAVIO: IKA SUBAT	FRANCUŠKI PISAC, ANIŠI PREOSTA- IČI, INI				OSNIVAC: JANTAR/ANI TRISTAN ANI, IME JAKI						NAVOZ U SHODU- ŠAJE BILI GRAD U RUMUNJ.			
ILIRI NA KOI IKA								NAJSVA- NJA, ZVJEZDA U "OMLU" ŽMARCI						IMO, TJEMENA, BEZ KOSE
STARO IME RAJNE				VEĆE RAZ- DOBLJE VIO MI NA "REGIONAL TRANSIT AUTHORITY"			STARJI GOLMAN "DINAMA", (1911-1920) "OFFICE OF INTERNAT. SERVICES"							
ZMLIKIKA MEŠIŠKA FIJA				NEDAVNI SKORASNI RICHARD WAGNERIČI						NJEMAČKO (1920-1930) IME GORAN TRIBUSON				
UPALA ŽELUČANE 52 LJ/NEČI									AFRIČKI PREZVIO "NORTH"				"LITRA"	"ŠVEDSKA"
GLAVNI ORAD KANAIČI						DIO GRA- MATIKE KOJI IZUČAVA RIČENICI								

RJEŠENJA:

TOREADOR, ANEKSIJA, RAZVIJAČ, IK, AREKA, KOST, TON, F, KOMAD, ILIRI, AK, LAJ, TORA, IZAZOV, R, POŠALICA, OPTIKA, O, ITO, RTG, RAŽANJ, VICEGUVERNER, ZA, INAČICE, NEPTUN, ČO, EJINA, PLAKAT, SINAJ, MORANA, R, ALDO, ELATIV, ZOB, NAR, ANATOLIJ, MO, OVISNIK, KITOLOV, D, JANTAR, KIHATI, ALAT, ITAKA, ANIČ

PETAK 7. 10. 2005.

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Zemlje-ljudi-pustolovine:
 Kada Buda krene na put;
 Na jezeru Inle u Burmi
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Među nama, znanstveno-
 obrazovni program
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna
 pitalica
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Oprah Show
 14.00 – Vijesti
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Boje Baranje: Zima,
 dokumentarna serija
 16.35 – Život u živo
 17.40 – Vijesti
 17.50 – Dietpharmova nagradna
 pitalica
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Promet danas
 18.40 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Jurski park 2.: Izgubljeni
 svijet, američki film
 22.20 – Puni krug
 23.05 – Vijesti iz kulture
 23.15 – Umrstva u Midsomeru 7.,
 mini-serija
 01.00 – Vijesti dana
 01.15 – Swimming With Sharks,
 američki film
 07.10 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.40 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 10.30 – Sjedinjena Hrvatskog
 sabora, prijenos
 13.30 – Ciklus Život piše priče: Her
 Desperate Choice,
 američki film
 15.00 – Vijesti za gluhe
 15.10 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.20 – Nogomet, kvalifikacije za
 SP 2006. Hrvatska –
 Švedska, 1. poluvrijeme

16.15 – Vijesti na drugom
 16.25 – Vrijeme sutra
 16.30 – Nogomet, kvalifikacije za
 SP 2006. Hrvatska –
 Švedska, 2. poluvrijeme
 17.20 – Svijet slavnih, serija
 18.05 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 19.35 – Glazbena TV
 20.10 – O. C., serija
 21.00 – Večernja škola –
 povratak upisanih
 21.35 – Vijesti na drugom
 21.45 – Promet danas
 21.50 – Zlikavci
 22.00 – Savršeno ubojstvo,
 američki film

nova

06.40 – TV prodaja
 06.55 – Šaljivi kućni video
 07.25 – Drugo lice –
 Petar Vlahov show
 08.25 – Dobro došli u eksploziju,
 dokumentarni film
 09.15 – Ciganke, serija
 10.05 – TV prodaja
 10.15 – Nasljednica, serija
 11.05 – Izlog strasti, serija
 11.35 – TV prodaja
 11.45 – Putovi ljubavi, serija
 12.40 – Ukradeno srce, igrani film
 14.25 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – 24 sata
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Taksist, serija
 21.00 – Istraga,
 kriminalistički magazin
 22.00 – Crni pas, igrani film
 23.35 – Demoni brzina: Neustrašivi
 letači, dokumentarni film
 00.30 – Poslednje samoubojstvo,
 igrani film
 02.05 – Opaljen suncem,
 igrani film
 03.30 – Firefly, serija
 04.15 – Buffy, ubojica vampira,
 serija
 05.00 – Angel, serija
 05.45 – Čarobnice, serija

RTL

05.40 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 06.30 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 07.15 – Beyblade, crtana serija
 07.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 08.00 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.25 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.50 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.15 – Dadilja,
 humoristična serija (R)
 09.45 – Sanja, talk show (R)
 10.40 – Eksploziv, magazin (R)
 11.25 – Dr. Stefan Frank,
 dramska serija
 12.15 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadilja, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Hoću seksualce!
 Ni nano, ni metro,
 ni retro..., talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin

exploziv

19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 22.10 – Građanska dužnost,
 igrani film, komedija
 23.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 23.55 – Big Brother– reality show
 00.10 – Protuudar, igrani film,
 akcijski triler (R)
 01.40 – Cobra 11,
 kriminalistička serija (R)
 02.30 – Big Brother– reality show

SUBOTA

HRT 1

07.55 – TV raspored
 08.00 – TV kalendar
 08.10 – Vijesti
 08.15 – Berlin, Berlin –
 serija za mlade
 08.40 – Berlin, Berlin –
 serija za mlade
 09.05 – Parlaonica
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Briljanteen
 10.55 – Vrijeme danas
 11.00 – National Geographic:
 Rođeni u divljini
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.15 – TV raspored
 13.20 – Prizma –
 multinacionalni magazin
 14.05 – Vijesti
 14.15 – Spas 911 (6.)
 15.00 – Kruške i jabuke –
 kuharski dvoboj
 15.35 – Mali gradski vrtovi 3.
 16.05 – Promet danas
 16.10 – Oprah Show
 16.50 – Vijesti
 17.00 – Inspektor Rex 7., serija
 17.45 – Prirodni svijet: Wolves and
 Caribou – An Endless
 Dance

18.35 – TV Bingo Show
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Molly, američki film
 21.55 – Zakon i red:
 Odjel za žrtve 5., serija
 22.40 – Bioproгноza
 22.41 – Burzovno izvješće
 22.45 – Vijesti dana
 22.55 – Vijesti iz kulture
 23.05 – Nikita, francuski film
 01.10 – The Set-Up, američki film
 02.40 – Na rubu kaosa,
 američki film
 04.10 – Inspektor Rex 7., serija
 04.55 – Monk 2., serija
 05.40 – Simpsoni 14.,
 humoristična serija
 06.05 – Mučke 7.,
 humoristična serija
 06.55 – Ljubav nema cijene, serija
 05.50 – TV raspored
 05.55 – Suzuka: Kvalifikacijski
 trening F1 za Veliku
 nagradu Japana, prijenos

8. 10. 2005.

07.45 – TV raspored
 07.50 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.15 – Ljubav u zaleđu, serija
 10.30 – Potjera za zlatom, američki film
 11.40 – Chaplin danas: Potjera za zlatom, dokumentarni film
 12.10 – Kućni ljubimci
 12.40 – Duhovni izazovi
 12.55 – Glas domovine
 13.25 – Jurski park 2.: Izgubljeni svijet, američki film
 15.30 – Automagazin
 16.00 – Filmska klasika: Velika crvena divizija, američki film
 17.50 – O. C., serija
 18.35 – Simpsoni 14., humoristična serija
 19.00 – Emisija
 20.10 – Hrvatska – Švedska, 1. poluvrijeme
 21.00 – Emisija
 21.15 – Hrvatska – Švedska, 2. poluvrijeme
 22.35 – Promet danas
 22.40 – Sport danas
 22.50 – Mučke 7., humoristična serija
 23.40 – Alias 3., serija
 00.25 – Monk 2., serija

06.45 – TV prodaja
 07.00 – Dječji program
 07.00 – Pokémoni, crtana serija
 07.45 – Yu-gi-oh, crtana serija
 08.30 – Ninja kornjače, crtana serija
 09.20 – Hlapićeva priča, emisija za djecu
 09.35 – Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 10.00 – Hlapićeva nagradna igra
 10.10 – TV prodaja
 10.20 – Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 10.50 – Tri sestre, serija
 11.20 – Rodney, serija
 11.50 – Kralj Queensa, serija
 12.20 – VIP DJ, glazbena emisija
 13.25 – TV prodaja
 13.35 – Čarobnice, serija
 14.25 – Seks, škola i odrastanje, serija
 15.15 – Superagent, serija
 16.05 – Vijesti
 16.15 – Pogled u smrt, igrani film
 18.05 – Bumerang, serija
 19.00 – 24 sata

19.25 – Sport
 19.30 – Taxi free
 20.00 – Diabolique, igrani film
 21.55 – Grad duhova, igrani film
 23.55 – Buffy – ubojica vampira, serija
 00.45 – Angel, serija
 01.30 – TV prodaja
 01.45 – Kraj programa

06.55 – Dr. Stefan Frank, dramska serija (R)
 07.40 – Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 08.05 – Medvjedići dobra srca, crtana serija
 08.25 – Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.50 – Johnny Bravo,

crtana serija
 09.15 – Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 09.40 – Kako su me oženili, humoristična serija
 10.00 – Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 12.15 – Smiješna djevojka, igrani film, romantična komedija
 13.45 – Everwood, dramska serija
 14.30 – Cijena savjesti, dramska serija
 15.20 – Dodir s neba, fantastična/ dramska serija
 16.10 – Big Brother– reality show (R)
 17.50 – Zvijezde Extra: Mladi; seksi i iza rešetaka, zabavna emisija
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Neobični ljudi: Izgubljeno djetinjstvo, dokumentarna serija
 20.10 – Big Brother-reality show
 21.30 – Mambo italiano, igrani film, komedija
 23.00 – Big Brother– reality show
 23.50 – Playboy: Studij seksualnosti, igrani film, erotski
 01.25 – Big Brother-reality show
 01.40 – Građanska dužnost, igrani film, komedija (R)
 03.10 – Big Brother– reality show

NEDJELJA 9. 10. 2005.

07.40 – TV raspored
 07.45 – TV kalendar
 07.55 – Vijesti
 08.00 – Želja, američki film za djecu
 09.25 – Aladdin, crtana serija
 09.45 – Timon i Pumbaa, crtana serija
 10.10 – Vijesti
 10.15 – Promet danas
 10.17 – Vrijeme danas
 10.25 – Ciklus Columbo: Ubojstvo rock-zvijezde, američki film
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.25 – Mali savjeti za poljoprivrednike
 12.30 – Plodovi zemlje
 13.20 – Rijeka: More
 14.00 – Nedjeljom u dva
 15.05 – Vijesti
 15.15 – Promet danas
 15.19 – TV raspored
 15.20 – Čudesna svjetlost
 16.09 – Dietpharmova nagradna pitalica, PP
 16.10 – Lov na antikvitete
 16.45 – Mozaični program
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 – Ta divna splitska noć, dramska serija
 21.55 – Špitza
 22.40 – Bioproгноza
 22.41 – Burzovno izvješće
 22.45 – Vijesti dana
 22.55 – Vijesti iz kulture
 23.05 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 23.55 – Nedjeljom u dva
 00.55 – Soraya, mini-serija
 02.30 – Jesam te!, humoristična serija
 02.50 – Simpsoni 14., humoristična serija
 03.10 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 03.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.10 – Plodovi zemlje
 05.00 – Rijeka: More
 05.30 – Špitza
 06.15 – Road Show – Kolekcionar

06.15 – TV raspored
 06.20 – Inside Grand Prix
 06.50 – Suzuka: F1 za Veliku nagradu Japana, prijenos

09.00 – Ragbi – kvalifikacije za SP: Hrvatska – SiCG, reportaža
 09.20 – Ljubav u zaleđu, serija
 10.50 – Lipik: Misa, prijenos (Dani kruha)
 12.00 – TV raspored
 12.05 – Soraya, mini-serija
 13.40 – Mir i dobro
 14.15 – Sudac John Deed 3., serija
 15.45 – TV raspored
 15.50 – James Bond: Čovjek sa zlatnim pištoljem, britanski film
 17.55 – Rukomet, LP: Zagreb – San Antonio, prijenos
 19.35 – Opera Box
 20.05 – Simpsoni 14., humoristična serija
 20.30 – Jesam te!, humoristična serija
 20.55 – Druga strana Wellesa, dokumentarni film
 22.05 – Sport danas
 22.15 – Promet danas
 22.20 – Filmovi Johna Wooa: Killer, hongkonški film
 00.10 – Magazin nogometne Lige prvaka
 00.40 – Sudac John Deed 3., serija
 02.10 – Pregled programa za ponedjeljak

06.45 – TV prodaja
 07.00 – Dječji program
 07.00 – Pokémoni, crtana serija
 07.40 – Yu-gi-oh, crtana serija
 08.30 – Ninja kornjače, crtana serija
 09.25 – TV prodaja
 09.40 – Hlapićeva priča, emisija za djecu
 09.55 – Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 10.20 – Hlapićeva nagradna igra
 10.35 – Crvene cipelice, crtani film
 11.30 – TV prodaja
 11.45 – VIP DJ, glazbena emisija
 12.50 – Automotiv, auto-moto magazin
 13.20 – U sedmom nebu, serija
 14.10 – Draga, povećao sam dijete, igrani film
 15.45 – Vijesti
 15.55 – Daleki rođaci 2, igrani film
 18.00 – Red carpet, zabavna emisija
 19.00 – 24 sata
 19.25 – Sport
 19.30 – Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 – Danielle Steel: Obiteljski album, mini serija

NEDJELJA

21.35 – Ona ili on, kviz
 22.35 – Zauvijek Lulu, igrani film
 00.20 – Zona smrti, serija
 01.15 – Automotiv,
 auto-moto magazin
 01.45 – TV prodaja
 02.00 – Kraj programa

06.40 – Neobični ljudi,
 dokumentarna serija (R)
 07.25 – Smiješna djevojka,
 igrani film (R)
 08.55 – Sabrina mala vještica,
 humoristična serija (R)
 09.15 – Kako su me oženili,
 humoristična serija (R)
 09.40 – Medvjedić dobra srca,
 crtana serija
 10.05 – Krava i Pilić, crtana serija
 10.25 – Dexterov laboratorij,
 crtana serija
 10.50 – Johnny Bravo,
 crtana serija
 11.15 – Everwood,
 dramska serija (R)
 12.00 – Cijena savjesti,
 dramska serija (R)
 12.50 – Dodir s neba, fantastična/
 dramska serija (R)
 13.35 – Zvono, knjiga i svijeta,
 igrani film, romantična
 komedija
 15.20 – Školske tajne,
 dramska serija
 16.00 – Mambo italiano, igrani film,
 komedija (R)
 17.30 – Salto, zabavna emisija
 18.30 – Lovci na balone,
 putopisno– mobitelna
 nagradna igra T– mobilea
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Auto motor i sport tv,
 magazin
 19.40 – Ekkluziv, magazin
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Svjedok pod zaštitom,
 igrani film, kriminalistička
 drama
 23.00 – FBI: Istraga,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija
 23.55 – Novi forenzičari,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija
 00.50 – Autopsija,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija
 01.20 – Big Brother– reality show
 01.35 – Playboy: Studij
 seksualnosti, igrani film,
 erotski (R)
 03.10 – Big Brother– reality show

PONEDJELJAK 10. 10. 2005.

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putopisi po Grčkoj:
 Lakonija – tragovima
 Spartanaca
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Riječ i život,
 religijski program
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna
 pitalica, PP
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Alpe-Dunav-Jadran
 16.35 – Život u živo
 17.40 – Vijesti
 17.50 – Dietpharmova nagradna
 pitalica, PP
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Promet danas
 18.40 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Latinica: Bankrot
 21.45 – Na posebnom zadatku
 22.15 – Vijesti iz kulture
 22.20 – Burzovno izvješće
 22.30 – Otvoreno
 23.25 – Na rubu znanosti
 00.20 – Vijesti dana
 00.35 – Dobro ugođena večer –
 Rachlin & Friends:
 Goldberg varijacije
 02.00 – One Night At Mccool's,
 američki film
 03.40 – Gilmore 4., serija
 04.25 – Latinica: Bankrot
 05.50 – Ljubav nema cijene, serija

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat

10.30 – W. I. T. C. H., crtana serija
 10.55 – Briljanteen
 11.40 – Zemlja 2, serija
 12.25 – Odmor u zoni opasnosti –
 Mjesta koja ne postoje:
 Kina
 12.55 – Nulti sat
 13.50 – James Bond: Čovjek sa
 zlatnim pištoljem,
 britanski film
 15.55 – Vijesti za gluhe
 16.05 – TV raspored
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 19.35 – Glazbena TV
 20.10 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 – One Night At Mccool's,
 američki film
 22.25 – Bioproгноza
 22.30 – Vijesti na drugom
 22.40 – Promet danas
 22.45 – Pravda za sve 8., serija
 23.30 – Whipped, američki film
 01.00 – Pregled programa
 za utorak

06.50 – TV prodaja
 07.05 – Šaljivi kućni video
 07.30 – Red Carpet,
 zabavna emisija
 08.20 – U sedmom nebu, serija
 09.10 – Ciganke, serija
 10.00 – TV prodaja
 10.10 – Nasljednica, serija
 11.00 – Izlog strasti, serija
 11.30 – TV prodaja
 11.40 – Putovi ljubavi, serija
 12.35 – Divlja Amerika, igrani film
 14.30 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Drugo lice –
 Petar Vlahov show
 21.00 – Prvi u tjednu: Vremenski
 policajac, igrani film
 22.45 – JAG, serija
 23.40 – U potrazi za jekom,
 igrani film

01.20 – Buffy, ubojica vampira,
 serija
 02.10 – Angel, serija
 02.55 – Čarobnice, serija
 03.45 – Kraj programa

05.35 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 06.25 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 07.10 – Beyblade, crtana serija
 07.35 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 08.00 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.20 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.50 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.15 – Dadija,
 humoristična serija (R)
 09.40 – Sanja, talk show (R)
 10.40 – Ekkluziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank,
 dramska serija
 12.00 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadija, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Tulum s Novim
 fosilima, talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Ekkluziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – CSI: New York,
 kriminalistička serija
 22.05 – Savršen plan, igrani film,
 film noir
 23.40 – Vijesti,
 informativna emisija
 23.55 – Big Brother– reality show
 00.10 – Svjedok pod zaštitom,
 igrani film, kriminalistička
 drama (R)
 01.55 – FBI: Istraga,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija (R)
 02.45 – Novi forenzičari,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija (R)
 03.40 – Big Brother– reality show

UTORAK 11. 10. 2005.

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Promet danas
 09.07 – Mali savjeti
 za poljoprivrednike
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putopisi po Grčkoj:
 Od Mikene do Epidaura u
 gostima kod bogova
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Meta, emisija za branitelje
 11.50 – TV raspored
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna
 pitalica, PP
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Euromagazin
 16.35 – Život u živo
 17.40 – Vijesti
 17.50 – Dietpharmova nagradna
 pitalica, PP
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Promet danas
 18.40 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – Ništa osobno
 21.30 – Ode dućan,
 dokumentarna emisija
 22.00 – Vijesti iz kulture
 22.10 – Otvoreno
 23.05 – Portreti umjetnika
 23.55 – Burzovno izvješće
 00.00 – Vijesti dana
 00.15 – Ponoćna antologija:
 Mulholland Drive,
 američki film
 01.55 – Stažist 2.,
 humoristična serija
 02.20 – Gilmoreice 4., serija
 03.05 – Sestre, serija
 03.55 – Pravda za sve, serija
 04.40 – Globalno sijelo
 05.10 – Ništa osobno
 05.50 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.30 – TV raspored

07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat
 10.30 – W. I. T. C. H., crtana serija
 10.55 – Parlaonica
 11.50 – Zemlja 2, serija
 12.35 – Slavni parovi: Boris Karloff
 i Bela Lugosi
 13.05 – Glazbena TV
 13.30 – Nulti sat
 14.25 – Vijesti za gluhe
 14.35 – Ciklus Život piše priče:
 The Interrogation of
 Michael Crowe,
 američki film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Gilmoreice 4., serija
 18.00 – Hrvatska danas
 18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
 19.15 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 19.35 – Glazbena TV
 20.10 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 – Bullet to Beijing,
 britansko-kanadski film
 22.30 – Vijesti na drugom
 22.40 – Promet danas
 22.45 – Bez traga 2., serija
 23.30 – Stažist 2.,
 humoristična serija
 23.50 – Pravda za sve 8., serija
 00.35 – Pregled programa
 za srijedu

nova

06.45 – TV prodaja
 07.00 – Šaljivi kućni video
 07.30 – Ona ili on, kviz
 08.25 – U sedmom nebu, serija
 09.15 – Ciganke, serija
 10.05 – TV prodaja
 10.15 – Nasljednica, serija
 11.05 – Izlog strasti, serija
 11.35 – TV prodaja
 11.45 – Putovi ljubavi, serija
 12.35 – Tragači, igrani film
 14.25 – Šaljivi kućni video
 14.55 – TV prodaja
 15.05 – Kralj Queensa, serija
 15.35 – Svi vole Raymonda, serija
 16.00 – TV prodaja
 16.05 – Ciganke, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Nasljednica, serija
 18.00 – Jelena, serija
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport
 19.35 – Taxi free
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Medij, serija
 21.00 – Naša mala klinika, serija

22.00 – Tanka plava linija, serija
 22.30 – Will i Grace, serija
 23.00 – JAG, serija
 23.55 – Talentirani g. Ripley,
 igrani film
 02.05 – Buffy, ubojica vampire,
 serija
 02.55 – Angel, serija
 03.45 – Kraj programa

REFL

05.25 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 06.15 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela (R)
 07.00 – Beyblade, crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.10 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.05 – Dadilja,
 humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Dr. Stefan Frank,
 dramska serija
 12.00 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadilja, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Mrzim školu!
 Tamo me tuku!, talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.30 – Profesionalci, igrani film,
 kriminalistička drama
 23.05 – Cobra 11,
 kriminalistička serija
 00.00 – Vijesti,
 informativna emisija
 00.15 – Big Brother– reality show
 00.30 – CSI: New York,
 kriminalistička serija (R)
 01.15 – Savršeni plan,
 igrani film, film noir (R)
 02.50 – Big Brother– reality show

SRIJEDA

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Chicago u pustinji
 11.10 – Vijesti iz kulture
 11.15 – Treća dob,
 emisija za umirovljenike
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna
 pitalica, PP
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – TV raspored
 14.13 – Vrijeme danas
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Znanstvena petica
 16.35 – Život u živo
 17.30 – Vijesti
 17.45 – Najslabija karika, kviz
 18.25 – Promet danas
 18.30 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Piramida, zabavni program
 21.15 – Luda kuća, serija
 21.50 – Poslovni klub
 22.20 – Vijesti iz kulture
 22.30 – Otvoreno
 23.25 – Kako je umjetnost stvarala
 svijet, dokumentarna serija
 00.15 – Burzovno izvješće
 00.20 – Vijesti dana
 00.35 – Perfect You, američki film
 02.15 – Gilmoreice 4., serija
 03.00 – Sestre, serija
 03.50 – Pravda za sve 8., serija
 04.35 – Hidden Hills,
 humoristična serija
 05.00 – Znanstvena petica
 05.30 – Poslovni klub
 06.00 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.30 – TV raspored
 07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Žutokljunac
 09.25 – Učilica
 09.35 – Nulti sat
 10.30 – Sjedinjena Hrvatskog sabora,
 prijenos
 13.30 – Nulti sat
 14.25 – Vijesti za gluhe

SRIJEDA 12. 10. 2005.

- 14.35 – Ciklus Život piše priče:
Just Ask My Children,
američki film
- 16.10 – Vijesti na drugom
16.20 – Vrijeme sutra
16.25 – Svijet slavnih, serija
17.10 – TV raspored
17.15 – Gilmorice 4., serija
18.00 – Hrvatska danas
18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
19.15 – Hidden Hills,
humoristična serija
19.35 – Glazbena TV
20.10 – Mars napada, američki film
22.00 – Vijesti na drugom
22.15 – Ekipa za očevid 4., serija
23.00 – Pravda za sve 8., serija
23.45 – Pregled programa
za četvrtak

- 06.45 – TV prodaja
07.00 – Šaljivi kućni video
07.30 – Naša mala klinika, serija
08.25 – U sedmom nebu, serija
09.15 – Ciganke, serija
10.05 – TV prodaja
10.20 – Nasljednica, serija
11.10 – Izlog strasti, serija
11.40 – TV prodaja
11.50 – Putovi ljubavi, serija
12.45 – Ponovno zajedno,
igrani film
14.25 – Šaljivi kućni video
14.55 – TV prodaja
15.05 – Kralj Queensa, serija
15.35 – Svi vole Raymonda, serija

- 16.00 – TV prodaja
16.05 – Ciganke, serija
17.00 – Vijesti Nove TV
17.05 – Nasljednica, serija
18.00 – Jelena, serija
19.00 – Dnevnik Nove TV
19.25 – Sport
19.35 – Taxi free
20.00 – Laku noć, Hrvatska,
crtana serija
20.10 – Medicinska istraga, serija
21.00 – U sridu, talk show
22.00 – Policijska Pravda 2,
igrani film
23.50 – JAG, serija
00.45 – Isina i samo istina,
igrani film
02.45 – Angel, serija
03.35 – Kraj programa

- 05.30 – Ljubav jednog oca,
telenovela (R)
06.20 – Luna– sirena s Kariba,
telenovela (R)
07.05 – Beyblade, crtana serija
07.30 – Simpsoni, humoristična
animirana serija (R)
07.50 – Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
08.15 – Roseanne,
humoristična serija (R)
08.40 – Bračne vode,
humoristična serija (R)
09.05 – Dadjija,
humoristična serija (R)
09.30 – Sanja, talk show (R)
10.30 – Eksploziv, magazin (R)
11.10 – Dr. Stefan Frank,
dramska serija
12.05 – Big Brother–
reality show (R)
13.20 – Zabranjena ljubav,
sapunica (R)
13.45 – Ljubav jednog oca,
telenovela
14.50 – Luna– sirena s Kariba,
telenovela
15.40 – Simpsoni, humoristična
animirana serija
16.05 – Pod istim krovom,
humoristična serija
16.35 – Roseanne,
humoristična serija
17.00 – Bračne vode,
humoristična serija
17.25 – Dadjija, humoristična serija
17.50 – Sanja: Volim te mama,
al' ne više od Dinama!,
talk show
18.45 – Vijesti,
informativna emisija
19.00 – Kvalifikacijska utakmica za
SP u Njemačkoj:
Mađarska – Hrvatska,
prijenos
21.30 – Big Brother– reality show
22.40 – Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija
23.30 – Klaun,
kriminalistička serija
00.20 – Cobra 11,
kriminalistička serija
01.15 – Vijesti,
informativna emisija
01.30 – Big Brother– reality show
01.45 – Auto motor i sport tv,
magazin (R)
02.15 – Profesionalci, igrani film,
kriminalistička drama (R)
03.50 – Cobra 11,
kriminalistička serija (R)
04.40 – Big Brother– reality show

ČETVRTAK

- 06.45 – TV raspored
06.50 – TV kalendar
07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
09.07 – Zepterov savjetnik, PP
09.10 – Svijet slavnih, serija
09.55 – TV raspored
10.00 – Vijesti
10.10 – Valencia –
zemlja naranča
11.00 – Vijesti iz kulture
11.05 – Trenutak spoznaje,
znanstveno-obrazovni
program
11.50 – TV raspored
11.55 – Burzovno izvješće
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioproгноza
12.16 – TV kalendar
12.26 – Dietpharmova nagradna
pitalica, PP
12.30 – Ljubav nema cijene, serija
13.20 – Govorimo o zdravlju
14.00 – Vijesti
14.10 – TV raspored
14.13 – Vrijeme danas
14.15 – Sestre, serija
15.05 – W. I. T. C. H., crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za djecu
16.00 – Potrošački kod
16.35 – Život u živo
17.40 – Vijesti
17.50 – Dietpharmova nagradna
pitalica, PP
17.55 – Najslabija karika, kviz
18.40 – Ljubav u zaleđu, serija
19.30 – Dnevnik
20.10 – Tko želi biti milijunaš?,
kviz
21.10 – Brisani prostor
21.50 – Pola ure kulture
22.30 – Otvoreno
23.20 – Vijesti iz kulture
23.25 – Kulturni info, PP
23.30 – Direkt
00.00 – Burzovno izvješće
00.05 – Vijesti dana
00.20 – Nordkurve, njemački film
02.05 – Gilmorice 4., serija
02.50 – Sestre, serija
03.40 – Pravda za sve 8., serija
04.25 – Hidden Hills,
humoristična serija
04.50 – Pola ure kulture
05.20 – Brisani prostor
06.00 – Ljubav nema cijene, serija

- 07.30 – TV raspored
07.35 – Štrumpfovi, crtana serija
08.00 – Teletubbies,
lutkarska serija

- 08.25 – Žutokljunac
09.25 – Učilica
09.35 – Nulti sat
10.30 – Sjednica Hrvatskog
sabora, prijenos
13.30 – Nulti sat
14.25 – Vijesti za gluhe
14.35 – Ciklus Život piše priče:
Two small voices
američki film
16.10 – Vijesti na drugom
16.20 – Vrijeme sutra
16.25 – Svijet slavnih, serija
17.10 – TV raspored
17.15 – Gilmorice 4., serija
18.00 – Hrvatska danas
18.50 – Štrumpfovi, crtana serija
19.15 – Hidden Hills,
humoristična serija
19.35 – Glazbena TV
20.10 – Reporteri
21.15 – Genijalci, kviz
21.45 – Bioproгноza, PP
21.50 – Vijesti na drugom
22.05 – U. S. Marshals,
američki film
23.40 – Pravda za sve 8., serija
00.25 – Apsolutna moć,
humoristična serija
00.55 – Pregled programa
za petak

- 06.45 – Glazba
06.45 – TV prodaja
07.00 – Šaljivi kućni video
07.25 – U sridu, talk show
08.20 – U sedmom nebu, serija
09.10 – Ciganke, serija
10.00 – TV prodaja
10.15 – Nasljednica, serija
11.05 – Izlog strasti, serija
11.35 – TV prodaja
11.50 – Putovi ljubavi, serija
12.45 – Ukradeno ljeto, igrani film
14.25 – Šaljivi kućni video
14.55 – TV prodaja
15.05 – Kralj Queensa, serija
15.35 – Svi vole Raymonda, serija
16.00 – TV prodaja
16.05 – Ciganke, serija
17.00 – Vijesti Nove TV
17.05 – Nasljednica, serija
18.00 – Jelena, serija
19.00 – Dnevnik Nove TV
19.25 – Sport
19.35 – Taxi free
20.00 – Laku noć, Hrvatska,
crtana serija
20.10 – Navy CIS, serija
21.00 – Bumerang, serija
22.00 – Boomerang, igrani film
00.05 – JAG, serija
00.55 – Spaljeno nebo, igrani film
02.45 – Angel, serija
03.35 – Kraj programa

13. 10. 2005.

- 06.35 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
 07.25 – Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 08.10 – Beyblade, crtana serija
 08.35 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.55 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.20 – Roseanne, humoristična serija (R)
 09.45 – Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.10 – Dadilja, humoristična serija (R)
 10.40 – Sanja, talk show (R)
 11.40 – Dr. Stefan Frank, dramska serija
 12.25 – Big Brother– reality show (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
 14.50 – Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 – Roseanne, humoristična serija
 17.00 – Bračne vode, humoristična serija
 17.25 – Dadilja, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Moj sin se probudio iz kome!, talk show

- 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Smithov bijeg, igrani film, akcijski
 22.55 – Cobra 11, kriminalistička serija
 23.50 – Vijesti, informativna emisija
 00.05 – Big Brother– reality show
 00.20 – Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
 01.10 – Klaun, kriminalistička serija (R)
 02.05 – Cobra 11, kriminalistička serija (R)
 02.50 – Big Brother– reality show

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se 7. listopada u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza ove emisije je u subotu 8. listopada u 15 sati.

FILM TJEDNA

NA RUBU KAOSA

- američki film -

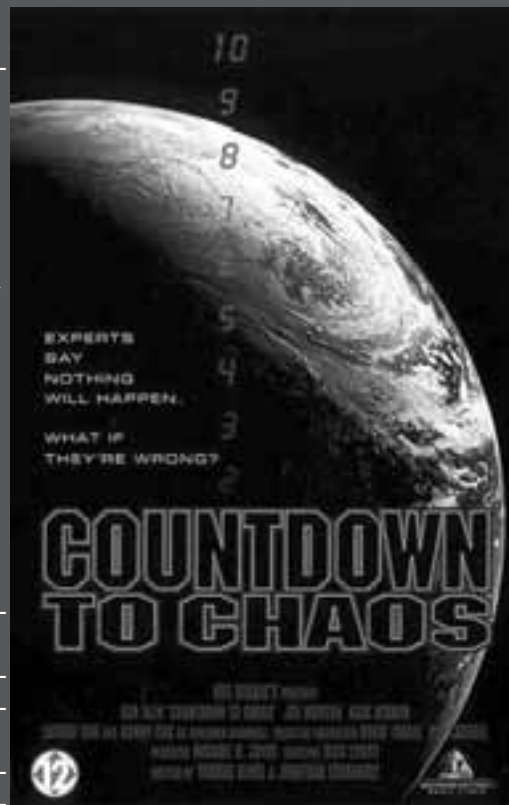
(COUNTDOWN TO CHAOS, 1999.)

HRT 1, 8.10.2005. 2.40

Triler. Još su samo dva dana ostala do nove 2000. godine, a američke sigurnosne službe užurbano provode testiranja da doznaju hoće li »milenijski bug« uistinu prouzročiti pad računalnih sustava diljem svijeta i tako izazvati civilizacijsku katastrofu. Testovi provedeni na zrakoplovnim simulatorima nažalost potvrđuju njihove najgore sumnje, a nitko ne zna kako bi se taj problem mogao riješiti. Martin Lowell (J. Morton), jedan od vladinih službenika, odlučio je u pomoć pozvati Nicka Cromwella (K. Olin), vjerojatno najkompetentnijeg informatičkog stručnjaka u SAD-u. Nick je pesimističan kao i svi ostali, ali pokušava ostati pribran i smisliti nekakvo rješenje. Ubrzo američke vojne baze počnu prijavljivati tehničke probleme i nesreće, a nuklearne elektrane izolirane eksplozije. Shvativši da se u njihovoj neposrednoj blizini također nalazi velika nuklearka, Nick pođe tamo ne bi li na licu mjesta uspio spriječiti nuklearnu katastrofu...

Možda se iz današnje perspektive to čini neopravdano i pomalo smiješno, no svijet je ozbiljno strahovao od mogućih posljedica »milenijskog buga«. Strah od toga banalnog računalnog propusta bio je toliko stvaran da su neki zbog moguće nadolazeće kalvarije pripremali zalihe vode i hrane. Banke, informatička poduzeća, telefonske kompanije, energetske sustavi i slične ustanove organizirale su dežurstva, osnivale posebne stožere i poduzimale mjere predostrožnosti kako bi spremno dočekale 1.1.2000. Kao i ostali filmovi katastrofe, i »Na rubu kao-sa« je igrao na kartu nesigurnosti i paranoje, potpirujući u ljudima upravo one sumnje o kojima se u to vrijeme govorilo. Film je snimljen u produkciji američke televizijske kuće NBC, a režirao ga je Dick Lowry, afirmirani televizijski redatelj čija bogata filmografija navodi šezdesetak projekata, uključujući i serijal »Njujorški plavci« te film »Project: Alf«, o dogodovštinama simpatičnog izvanzemaljca.

Uloge: Ken Olin, Joe Morton, Kate Vernon, Lauren Tom, Zack Ward, Rex Linn, Inday Ba, Jane McGregor, Michael David Simms, Ronny Cox
 Scenaristi: Thomas Hines i Jonathan Fernandez
 Redatelj: Dick Lowry

IN MEMORIAM

**Anica Jaramazović
(1929.-2005.)**

Voljena naša mama, bit ćemo uvijek svi zajedno kako si nas učila!
Počivaj u miru.
Tvoji Stipan, Marga i Lazo s obiteljima.

Temeljem članka 14. stavak 4. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04), a u svezi sa člankom 29. stavak 1. Općinska uprava Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Trg Slobode br. 1., Subotica

OBAVJEŠTAVA

Nositelj projekta »PHIWA« M doo Subotica, Štrosmajerova 6. podnijela je zahtjev za određivanje obujma i sadržaja studije procjene utjecaja Projekta: »Hotelsko-poslovni blok« čija se realizacija planira na parceli broj 3755 k. o. Stari grad u okviru ulica Pančevačka, Vase Stajića, Karadžićeva i Engelsova.

Uvid u podneseni zahtjev, odnosno u podatke, obavještenja i dokumentacije iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša Stara gradska kuća, II. kat, soba 227 u periodu od 03.10.2005. do 10.10.2005. godine od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u roku od 20 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o Zahtjevu za određivanje obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom ovlaštenom tijelu na adresu Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica, Trg Slobode br. 1.

Temeljem članka 14. stavak 4. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) i članka 24. Odluke o općinskoj upravi (»Službeni list Općine Subotica« 5/2005), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša:

OBAVJEŠTAVA

Nositelj projekta DOO »GLORIA« Subotica, Trg oktobarske Revolucije br. 5 je podnio zahtjev za određivanje obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja PROJEKTA »Rekonstrukcija, dogradnja i izgradnja poslovnog objekta«, čija se realizacija planira na kat. parceli br. 3712 k. o. Stari grad, SO Subotica, Dimitrija Tucovića br. 2.

Služba je donijela rješenje o obujmu i sadržaju studije o procjeni utjecaja dana 30. rujna 2005., koja treba biti izrađena sukladno članku 17. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) i Pravilnika o sadržaju studije o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 69/2005).

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadorđev put 2,

telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno):

(024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Crečara:
Tel.: 024/557-130

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

TUĐE POŠTIVAJ - SVOJIM SE DIĆI

1970 - 1991

rotografika

FESTIVAL
BUNJEVAČKI

